

**ҚАЗАҚСТАННЫҢ ФУТБОЛ ФЕДЕРАЦИЯСЫ
ҰЙЫМДАСТЫРАТЫН ЖАРЫСТАРҒА ҚАТЫСУ ҮШІН ФУТБОЛ
КЛУБТАРЫН ЛИЦЕНЗИЯЛАУ ЖӨНІНДЕГІ
ЕРЕЖЕ**

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.

I бөлім. Жалпы ережелер.

- 1-бап - Қолданылу саласы.
- 2-бап - Мақсаттары.
- 3-бап - Терминдердің анықтамалары.

Бөлім II. Клубтарды лицензиялау жүйесі.

1-тарау: Лицензиар.

- 4-бап - Міндеттері.
- 5-бап - Лицензиялау департаменті.
- 6-бап - Заңды органдар.
- 7-бап - Санкциялар тізбесі.
- 8-бап - Лицензиялаудың негізгі тәртібі.
- 9-бап - Бағалау рәсімдері.
- 10-бап - Тең шарттар мен құпиялылықты қамтамасыз ету.

2-тарау: Лицензия ізденуші және ҚФФ лицензиясы.

- 11-бап - Лицензия ізденушіге анықтама.
- 12-бап - Лицензия ізденушінің жалпы міндеттері.
- 13-бап - ҚФФ лицензиясы.
- 14-бап - Арнайы рұқсат.

3-тарау: Клубтарды лицензиялау критерийлері.

- 15-бап - Жалпы ережелер.
- 15/1-бап – Ерекше және өтпелі ережелер

I. СПОРТТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

- 16-бап – Балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамыту бағдарламасы.
- 17-бап - Футбол орталығы (Академия).
- 18-бап - Жастар командасы (U-21).
- 18/1-бап – Әйелдер командасы
- 19-бап - Ойыншыларды медициналық қамтамасыз ету.
- 20-бап - Ойыншыларды тіркеу.
- 21-бап - Кәсіби ойыншылармен жасалған жазбаша келісім (келісімшарттар/шарттар).
- 22-бап - Төрешілік мәселелері және ойын ережелері.

II. ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК КРИТЕРИЙЛЕР

- 23-бап - Әлеуметтік және экологиялық жауапкершілік стратегиясы
- 24-бап - Теңдік және инклюзивтілік
- 25-бап - Нәсілшілдікке қарсы күрес
- 26-бап - Балалар мен жастарды қорғау және олардың амандығы
- 27-бап - Физикалық мүмкіндіктердің барлық деңгейлеріне арналған футбол
- 28-бап - Қоршаған ортаны қорғау

III . ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

- 29-бап - Жарыстарды өткізуге арналған стадиондар.
- 30-бап - Стадион. Лицензиялау рәсімі.
- 31-бап - Оқу-жаттығу нысандары.

IV . КАДРЛЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК КРИТЕРИЙЛЕР

- 32-бап - Клуб хатшылығы.
- 33-бап - Бірінші басшы.
- 34-бап - Спорт директоры.
- 35-бап - Қаржы мәселелері жөніндегі қызметкер.
- 36-бап - Заңгер және кадр жөніндегі маман.
- 37-бап - Маркетинг жөніндегі маман.
- 38-бап - Медиа-офицер.
- 39-бап - Негізгі құрам командасының дәрігері.

- 40-бап - Жастар командасының дәрігері (ФО және А).
- 41-бап – Физиотерапевт
- 42-бап - Массажист.
- 43-бап - Қауіпсіздік жөніндегі офицер.
- 44-бап - Матч менеджер.
- 45-бап - Басқарушылар (стюардтар).
- 46-бап - Футболдағы әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі қызметкер
- 47-бап - Балаларды қорғау жөніндегі қызметкер.
- 48-бап - Жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер.
- 49-бап - Денсаулығы жағынан мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкер.
- 50-бап - Негізгі команданың бас жаттықтырушысы.
- 51-бап - Негізгі команда жаттықтырушысының көмекшісі.
- 52-бап - Жастар футболының даму бағдарламасының жетекшісі.
- 53-бап - Футбол Орталығының маманы.
- 54-бап - Жастар командаларының жаттықтырушылары.
- 55-бап - Қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушы
- 56-бап - Дене шынықтыру бойынша жаттықтырушы.
- 57-бап - Футбол орталығының дене шынықтыру бойынша жаттықтырушысы.
- 58-бап - TMS FIFA бағдарламасына жауапты тұлға.
- 59-бап - УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес УЕФА жаттықтырушыларының біліктілігіне қолданылатын ережелер.
- 60-бап - Аутсорсинг қызметтері.
- 61-бап - Құқықтары және міндеттері.
- 62-бап - Маусым бойғы бос лауазымдар.

IV. ҚҰҚЫҚТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

- 63-бап - ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарына қатысуға өтініштер.
- 64-бап - Минималды заңды ақпарат.
- 64/1-бап - Лицензия ізденушінің жеке басы, тарихы және мұрасы
- 65-бап - Топтың басқару және меншік құрылымы.
- 66-бап - Лицензиялау туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтініш

V. ҚАРЖЫ КРИТЕРИЙЛЕРІ

- 67-бап - Есеп беру ұйымы/ұйымдары және есеп беру периметрі.
- 68-бап - Жылдық қаржылық есептілік.
- 69-бап - Жылдық қаржылық есептілігін жариялау.
- 70-бап - Аралық қаржылық есептілік
- 71-бап - Таза капитал ережесі.
- 72-бап - Басқа футбол клубтары алдында мерзімі өткен қарыздың болмауы.
- 73-бап - Қызметкерлерге қатысты мерзімі өткен қарыздың болмауы.
- 74-бап - Әлеуметтік қорлар мен салық органдары алдында мерзімі өткен қарыздың болмауы.
- 75-бап - УЕФА мен лицензиарға қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы.

III бөлім. Қорытынды ережелер.

- 76-бап - Қосымшалар.
- 77-бап - Тәртіптік рәсімдер.
- 78-бап - Инспекциялар және тексерістер.
- 79-бап - Бекіту, жою, толықтыру және күшіне ену.

I ҚОСЫМША - Ерекше жағдайларды ұсыну саясаты

II ҚОСЫМША - Клубтарды лицензиялау жүйесін ерекше қолдану.

III ҚОСЫМША - Лицензиялау жөніндегі осы ережелердің талаптарын бұзғаны үшін тәртіптік санкциялар қолдану туралы ереже.

IV ҚОСЫМША - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия туралы ереже.

V ҚОСЫМША - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі Апелляциялық комиссия туралы ереже.

VI ҚОСЫМША - Аудитор жүргізетін аудитор мен бағалау рәсімдерін айқындау.

VII ҚОСЫМША - Қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашуға қойылатын талаптар.

- A. Қағида.
- B. Баланстық есеп.
- C. Қаржылық нәтижелер туралы есеп.
- D. Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп.
- E. Қаржылық есептілікке ескертулер.
- F. Ойыншылар туралы мәліметтер кестесі.
- G. Басшылықпен әзірленген қаржылық шолу.

VIII ҚОСЫМША - Қаржылық есепті дайындау кезіндегі бухгалтерлік есепке қойылатын талаптар.

- A. Қағида.
- B. Шоғырландырылған (аралас) есептілікке қойылатын талаптар.
- C. Тұрақты келісімшарт талаптарында ойыншыларды тіркеуді есепке алуға қойылатын талаптар.
- D. Ойыншыларды тіркеудің уақытша трансферттерін есепке алуға қойылатын талаптар.
- E. Шығыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар.
- F. Табыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар.

IX ҚОСЫМША - Мерзімі өткен кредиторлық қарыздар ұғымы.

X ҚОСЫМША - Лицензиарды бағалаудың рәсімі.

- A. Қағида.
- B. Қаржылық есептілік бойынша аудиторлық қорытындыны бағалау.
- C. Таза акционерлік капитал ережесі үшін лицензиялық құжаттаманы бағалау
- D. Мерзімі өткен қарыздың жоқтығына лицензиялық құжаттаманы бағалау.
- E. Лицензия беру туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтінішті бағалау.

XI Қосымша - Футболдан түсетін кірісті есептеуге қатысты элементтер

XII Қосымша - Команданың құн коэффициентін есептеуге қатысты элементтер

XIII Қосымша - Командаға шығындар туралы ережені бұзудың салдары

Команда құны ережесі

Команданың құндылық коэффициентін есептеу

I. Принциптері

II. Елеулі бұзушылықты анықтау

III. Қаржылық тәртіптік жазаны есептеу

IV. Қаржылық тәртіптік жазалар торы

XIV Қосымша - QJ League жарыстарына қатысу үшін жасөспірімдер командаларын лицензиялау критерийлері

КІРІСПЕ

Осы Ереже «Қазақстанның футбол федерациясы» Қауымдастығы» Заңды тұлғалар бірлестігінің (бұдан әрі – ҚФФ) Жарғысына, «УЕФА клубтарын лицензиялау және қаржылық орнықтылығы жөніндегі ережеге, 2024 жылғы басылымға», УЕФА Жарғысына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әзірленді.

I бөлім. Жалпы ережелер

1-бап - Қолданылу саласы

1. Осы ереже Премьер-лига, Бірінші Лига және Екінші Лига командалары арасында ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға және QJ League жарыстарға қатысуға өтініш берген футбол клубтарына қолданылады. Клубтар «Қазақстанның футбол федерациясы ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін футбол клубтарын лицензиялау ережелері» негізінде лицензиялануға жатады.
2. Осы ережелермен ҚФФ жарыстарына қатысу үшін ҚФФ клубтарын лицензиялау жүйесіне қатысатын барлық тараптардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі реттеледі және келесілер айқындалады:
  - бақыланатын клубтардың лицензиары ретінде әрекет ету үшін ҚФФ жауап беруі керек минималды талаптар және клубтарды лицензиялау критерийлерін бағалау кезінде лицензиар орындауы керек рәсімдердің минималды жиынтығы;
  - ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін лицензия және лицензия ізденуші;
    - лицензия алу үшін клуб жауап беруі керек спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық, қаржылық және әлеуметтік және экологиялық тұрақтылық критерийлерге қойылатын минималды талаптар.

2-бап - Мақсаттары

1. Осы ережелердің мақсаттары мыналар:

- a) Қазақстан Республикасының аумағында Еуропалық футболдың барлық аспектілерін дамытуға және үнемі арттыруға жәрдемдесу, сондай-ақ әрбір клубта жас ойыншыларды даярлау мен тәрбиелеуге тұрақты басымдық беру;
- b) футболға қатысуды ынталандыру және әйелдер футболының дамуына ықпал ету;
- c) клуб деңгейінде басқару мен ұйымдастырудың тиісті деңгейін қамтамасыз ету;
- d) клубтардың спорттық инфрақұрылымын ойыншылар, көрермендер және бұқаралық ақпарат құралдары тиісті, жақсы жабдықталған және қауіпсіз нысандармен қамтамасыз етілетіндей етіп бейімдеу;
- e) ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарын әділ және үздіксіз өткізуді қамтамасыз ету;
- f) әр клубтың жеке басын, тарихын және мұрасын қорғау;
- g) лицензиарлар мен клубтар арасындағы ынтымақтастықты ынталандыру және қаржылық, спорттық және құқықтық критерийлер, әлеуметтік және экологиялық тұрақтылық критерийлер, сондай-ақ кадрлық, әкімшілік және инфрақұрылымдық критерийлер бойынша клубтар үшін бақылау көрсеткіштерін әзірлеуге ықпал ету;
- h) футболда әлеуметтік жауапкершілікті өз мойнына алу;
- i) клубтар мен жанкүйерлер арасындағы салауатты қарым-қатынасты ынталандыру және футболдың қолжетімділігін арттыру;
- j) клубтардың қызметкерлер, әлеуметтік қорлар, салық органдары және басқа клубтар алдындағы өз міндеттемелерін уақтылы орындауына кепілдік бере отырып, кредиторларды қорғауға тиісті назар аудару;
- k) футбол клубтарының қаржылық тәртіпті және қаржыны ұтымды пайдалануын нығайту.

3-бап - Терминдердің анықтамалары

1. Осы ережелерде келесі анықтамалар қолданылады:

FIFA	Халықаралық футбол қауымдастықтары федерациясы (ФИФА).
UEFA	Еуропалық футбол қауымдастықтарының одағы (УЕФА).
CFCSB/ОФКК	Клубтардың қаржылық бақылау бойынша УЕФА органы
ҚФФ	«Қазақстанның футбол федерациясы» Қауымдастығы» Заңды тұлғалар бірлестігі. FIFA және UEFA мүшесі болып табылатын ҚР Ұлттық футбол федерациясы (қауымдастығы).
ҚКФЛ	«Қазақстанның кәсіби футбол лигасы» Қауымдастығы» Заңды тұлғалар бірлестігі. ҚКФЛ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылады. ҚФЛ өз қызметінде Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін, сондай-ақ "Қазақстан Футбол Федерациясы "Қауымдастығы" ЗТБ, ФИФА, УЕФА және еуропалық футбол лигалары қауымдастығының актілерін басшылыққа алады.
Жергілікті футбол федерациясы (ЖФФ)	Жергілікті атқарушы органда аккредиттелген, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың бір әкімшілік-аумақтық бірлігі шегінде футбол қызметін жүзеге асыратын және бақылайтын ҚФФ мүшесі. Жергілікті футбол федерациясы өз аймағында футболды дамытуға және насихаттауға міндетті.
QJ League	Қазақстанның жасөспірімдер футбол лигасы – Freedom
Агент / делдал	Еңбек шартын жасасу мақсатында келіссөздерде ойыншының және (немесе) клубтың өкілі ретінде сыйақы үшін немесе өтеусіз негізде әрекет ететін немесе ауысу туралы шарт жасасу мақсатында келіссөздерде клубты ұсынатын жеке немесе заңды тұлға
Амортизация	Негізгі құралдың амортизацияланатын құнын оның пайдалы қызмет ету мерзіміне, яғни ұйым активті пайдалана алады деп күтілетін кезеңге жүйелі түрде бөлу.
Қауымдастырылған тұлға	Ұйым, оның ішінде заңды тұлға құрмай, мысалы, еншілес компания болып табылмайтын және инвестор айтарлықтай әсер ететін серіктестік.
Аудитор	Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық этика кодексіне (Тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса алғанда) сәйкес әрекет ететін тәуелсіз аудиторлық фирма.
Аутсорсинг	Компанияның жұмыстарының, қызметтерінің немесе бизнес функцияларының бір бөлігін оны жүзеге асыру үшін жеткілікті адам ресурстары бар сыртқы провайдерге беру.
Жылдық бухгалтерлік есепті жасаудың базалық күні	Жылдық қаржылық есептілік үшін есепті кезеңнің аяқталу күні.
Қатысушы тараптар	УЕФА әкімшілігін, ОФКК (CFCSB), лицензиарды, лицензия іздеушіні/лицензиатты және олардың атынан қатысатын кез келген тұлғаны қоса алғанда, УЕФА клубтарын лицензиялау жүйесіне немесе клубтарды бақылау процесіне қатысатын кез келген жеке немесе заңды тұлға.
Басты команда	Футболдан спорттық жарыстарға дайындықты жүзеге асыратын және/немесе бас жаттықтырушының басшылығымен ҚФФ (Чемпионат, Біріншілік, ҚР Кубогы) және/немесе УЕФА жарыстарына қатысатын және бұл ретте клубпен еңбек шарты бар негізгі және жастар құрамының ойыншылары.

Топ	Бас компания және оның барлық еншілес құрылымдары. Бас компания-бұл бір немесе бірнеше еншілес компаниялары бар ұйым. Еншілес компания-бұл басқа ұйым (бас компания) бақылайтын серіктестік сияқты заңды тұлға құрмайтын ұйым.
Дивидендтер	Үлестік құралдардың иелеріне төлемдер.
Қосымша ақпарат	Егер ашуға және есепке алуға қойылатын ең төменгі талаптар сақталмаса, қаржылық есептілікке қосымша лицензиарға ұсынылуы тиіс қаржылық ақпарат. Қосымша ақпарат қаржылық есептілікке сәйкес бухгалтерлік есеп пен есеп саясатының деректері негізінде дайындалуы керек. Қаржылық ақпарат жылдық қаржылық есептілікті дайындау үшін пайдаланылған дереккөздерден алынуы керек. Тиісті жағдайларда қосымша ақпаратта ашылатын мәліметтер қаржылық есептілікте ашылатын тиісті мәліметтермен келісілуі немесе салыстырылуы тиіс.
Кредиторлардан қорғау	Мақсаты ұйымды кредиторлардан қорғау, төлемге қабілетсіз ұйымдарды құтқару және оларға үздіксіз жұмыс істейтін ұйымдар ретінде өз қызметін жалғастыруға мүмкіндік беру болып табылатын заңдарға немесе нормативтік актілерге сәйкес рәсімдер. Бұл процесс сыртқы басқаруды (ерікті) тарату немесе енгізу процедураларын және банкроттықтың басқа процедураларын (несие берушілермен келісімге немесе банкроттыққа әкелуі мүмкін) қарастырады.
Елеулі өзгеріс	Бұрын лицензиарға ұсынылған құжаттамаға қатысты маңызды болып саналатын және егер құжаттама ұсынылғанға дейін болған болса, деректерді басқаша ұсынуды талап ететін оқиға.
Бақылау	Ұйымның қызметін жүзеге асыру және оның қаржылық нәтижеге әсер ететін қаржылық, операциялық немесе спорттық саясатын акцияларға иелік ету, дауыс беру құқығы, құрылтай құжаттары (жарғы), келісім немесе басқа жолмен жіберу құқығы. Бақылаудың үлгілері: а) акционерлердің немесе қатысушылардың көпшілік дауысына ие тарап; b) ұйымды басқаруға жауапты құрылымдардың көптеген мүшелерін тағайындауға немесе шеттетуге құқығы бар тарап (мысалы, ұйымның кез келген әкімшілік, басқару немесе қадағалау органдары); с) миноритарлық акционер немесе ұйымның мүшесі болып табылатын және басқа акционерлермен немесе ұйым мүшелерімен жасалған келісім негізінде немесе бақылауды жүзеге асыру мүмкіндігі бар кез келген басқа тәсілмен (оның ішінде (а) немесе (b) тармақтарында көрсетілген ұйғарымға сәйкес) жеке-дара тарап..
Бақылау құжаттамасы	Лицензиат клубтардың қызметін бақылау жөніндегі талаптардың әрқайсысына сәйкес ұсынуы тиіс құжаттама.
Лицензиарға өтінімді берудің соңғы мерзімі	Лицензиар белгілейтін күн, оған дейін лицензия ізденушілер ҚФФ лицензиясын алуға өтінімді ресімдеу үшін қажетті барлық ақпаратты ұсынуы тиіс.
Клубтарды лицензиялау критерийлері	ҚФФ лицензиясын алу үшін лицензия ізденуші орындауы тиіс бес санатқа (спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық және қаржылық) бөлінген талаптар.
Лицензиар	Клубтарды лицензиялау жүйесін басқаратын, лицензиялар беретін және клубтардың қызметін бақылау процесіне қатысты белгілі бір тәуекелдерді қабылдайтын УЕФА қауымдастық-мүшесі немесе

	онымен қосылған лига. ҚФФ лицензиар болып табылады. Қазақстанның футбол федерациясының құрылымдық бөлімшесі болып табылатын Лицензиялау департаменті Лицензиялау органы болып табылады
Лицензиат	ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысуға лицензиардан лицензия алған лицензия ізденуші.
Лицензияланатын маусым	Лицензия ізденуші өтініш берген немесе лицензия алған мерзімі тиісті жарыс үшін ҚФФ немесе УЕФА-мен белгіленген спорт маусымы.
ҚФФ лицензиясы	Лицензиар берген, лицензия ізденушінің ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға рұқсат беру рәсіміндегі барлық ең төменгі өлшемшарттарды сақтағанын растайтын құжат.
Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (ХҚЕС)	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары кеңесі (IASB) қабылдаған стандарттар мен түсініктемелер келесілерді қамтиды: <ul style="list-style-type: none"> • Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (ХҚЕС) (IFRS); • Халықаралық бухгалтерлік есеп стандарттары (IAS); • Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру комитеті (IFRIC) немесе бұрынғы Тұрақты түсіндіру комитеті (SIC) шығарған түсініктемелер.
Аудиторлық қызметтің халықаралық стандарттары:	Халықаралық бухгалтерлер федерациясы (IFAC) сенімділікті қамтамасыз ететін Халықаралық аудит және тапсырмалар стандарттары кеңесі (International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB) арқылы халықаралық стандарттар шығарады, атап айтқанда: <ul style="list-style-type: none"> a) Өткен кезеңдердегі қаржылық ақпарат аудиттерінде қолданылуы тиіс аудит (international standards on Auditing – ISA). b) Өткен кезеңдердегі қаржылық ақпаратқа шолу тексерулерін жүргізу кезінде қолданылуы тиіс шолу тексерулерін (international standards on Review Engagements – ISRE) жүргізу. c) Қаржылық ақпаратты дайындау және оған келісілген рәсімдерді қолдану кезінде қолданылуы тиіс ілеспе қызметтерді (international standards on Related Services – ISRS) көрсету.
Минималды критерийлер	ҚФФ лицензиясын алу үшін лицензия ізденуші сәйкес келуі тиіс критерийлер.
Жастар командасы	ҚФФ қамқорлығымен балалар, жасөспірімдер және жастар жарыстарына қатысатын команда.
Жастар құрамы	Лицензиат/лицензия ізденуші бас команда тізіміне енгізген ойыншылар.
Бухгалтерлік есепті жүргізудің ұлттық практикасы	Бухгалтерлік есеп жүргізу және есептілік жасау практикасы, сондай-ақ ұйымдардан талап етілетін ақпаратты ашу.
Негізгі құралдардың құнсыздануы	Құнсыздану шығыны-бұл негізгі құралдың баланстық құны оның өтелетін құнынан асатын сома, яғни сату шығындарын шегергендегі активтің әділ құны немесе пайдаланудан алынған құн (қайсысы көп болса).
Билік органы	Жергілікті және жалпыұлттық деңгейдегі мемлекеттік мекемелерді, ведомстволарды және басқа да осыған ұқсас билік органдарын қоса алғанда, кез келген түрдегі мемлекеттік басқару органы
Негізгі құрам	Лицензиат (лицензия ізденуші) бас команда тізіміне енгізген жастар құрамы мен жастар командасының ойыншыларына жатпайтын ойыншылар.

Негізгі басқару персоналы	Кез келген директорды (атқарушы немесе өзге) қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, заңды тұлғаның қызметін жоспарлау, оған басшылық ету және бақылау үшін жауапкершілік жүктелген өкілеттіктері бар тұлғалар.
Есептік кезең	Есепті ұйымның жылдық бухгалтерлік есептілігін жасаудың базалық күнінде аяқталатын есептіліктің қаржылық есептілік кезеңі.
Есеп беретін ұйым/есеп беретін ұйымдар	ҚФФ немесе ҚКФЛ тіркелген мүшесі және/немесе футбол ұйымы, ұйымдар тобы немесе есептілік периметріне енгізілген және лицензияға клубтардың қызметін лицензиялау және бақылау мақсаттары үшін ақпарат беруге тиіс ұйымдардың өзге бірлестігі.
Негізгі құралдардың шығуынан пайда / шығын	Шығу күніндегі негізгі құралдың таза түсімдері (бар болса) мен баланстық құны (балансқа сәйкес) арасындағы айырма ретінде есептелген пайда немесе залал.
Сыртқы басқару рәсімдері	Заңды тұлғаны таратуға балама ретінде пайдалануға болатын ерікті немесе міндетті процесс, көбінесе сыртқы басқаруға көшу деп аталады. Сыртқы басқарудағы субъектінің қызметін күнделікті басқаруды әкімші кредиторлар атынан жүзеге асыра алады.
Еңбекті төлеуге шығындар	Қызметкерлер көрсеткен қызметтерге немесе еңбек қатынастарын тоқтатқаны үшін, оның ішінде директорларға, басшылыққа және басқаруға жауапты адамдарға қатысты ұйым ұсынатын сыйақының барлық нысандары.
Ойыншыларды тіркеу	Ойыншыларды тіркеу <i>ФИФА регламентінде ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы бойынша көрсетілген мәнге ие.</i>
ҚФФ маусымы	Ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы бойынша ҚФФ регламентіне сәйкес ҚФФ белгілеген бірінші тіркеу кезеңінің бірінші күнінен басталатын 12 айлық кезең
Лицензиялау маусымы	Лицензия ізденуші өтініш берген/лицензия алған маусым. Маусым ҚКФЛ лицензиары клубтарға лицензия беру/бас тарту туралы шешімдер туралы хабарлама бергеннен кейін келесі күні басталады және ағымдағы маусымның соңғы матчымен аяқталады.
Байланысты тарап	<p>Қаржылық есептілікті ұсынатын ұйыммен (есеп беретін ұйыммен) байланысты жеке немесе заңды тұлға немесе билік органы. Байланысты тараптармен мүмкін болатын барлық қатынастарды қарастыра отырып, тек құқықтық формаға ғана емес, қарым-қатынастың мәніне назар аудару керек.</p> <p>а) Тұлға келесі жағдайларда адамның жеке тұлғасы немесе жақын отбасы мүшесі есеп беретін ұйыммен байланысты болады, егер:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. есеп беретін ұйымды бақылауды немесе бірлескен бақылауды жүзеге асырса; ii. есеп беретін ұйымға айтарлықтай әсер етсе; немесе iii. есеп беруші ұйымның немесе есеп беруші ұйымның бас компаниясының негізгі басқару персоналының құрамына кіретін болса. <p>б) Егер келесі шарттардың кез келгені орын алса, ұйым есеп беретін ұйыммен байланысты болады:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Бұл ұйым мен есеп беретін ұйым бір топтың бөлігі болып табылады (яғни әрбір бас компания, еншілес компания және компания бір-бірімен байланысты). ii. Бұл ұйым мен есеп беретін ұйым бақыланады немесе бір тараптың бірлескен бақылауында немесе айтарлықтай ықпалында болады iii. Ұйымдардың бірі-басқа ұйымның қауымдастырылған компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны (немесе басқа ұйым кіретін топ мүшесінің қауымдастырылған компаниясы немесе

	<p>бірлескен кәсіпорны) болып табылады.</p> <p>iv. Ұйымдардың бірі басқа ұйымға айтарлықтай әсер етеді.</p> <p>v. Екі ұйым да бір үшінші тұлғаның бірлескен кәсіпорындары болып табылады.</p> <p>vi. Ұйымдардың бірі-үшінші тұлғаның бірлескен кәсіпорны, ал екінші ұйым-сол үшінші тұлғаның қауымдастырылған компаниясы болып табылады.</p> <p>vii. Ұйым есеп беретін ұйымның немесе есеп беретін ұйыммен байланысты ұйымның қызметкерлеріне арналған еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақы қоры болып табылады. Егер есеп беретін ұйымның өзі осындай қор болса, демеуші жұмыс берушілер де есеп беретін ұйыммен байланысады.</p> <p>viii. Ұйым а) тармағында көрсетілген адамның бақылауында немесе бірлескен бақылауында болады.</p> <p>ix. (а) (i) тармағында көрсетілген тұлға осы ұйымға айтарлықтай әсер етеді немесе сол ұйымның (немесе сол ұйымның бас компаниясының) негізгі басқару персоналының құрамына кіреді.</p> <p>x. Бұл ұйым немесе осы ұйымның құрамына кіретін топтың кез-келген мүшесі есеп беруші ұйымға немесе сол ұйымның бас компаниясына негізгі басқару персоналы ретінде қызмет етеді.</p>
Жоғары экономикалық маңызы бар оқиға немесе шарт	Есеп беретін ұйымның (ұйымдардың) қаржылық есептілігі үшін маңызды болып саналатын және егер олар алдыңғы есепті кезең ішінде болған болса, есеп беретін ұйымның (ұйымдардың) қызмет нәтижелерін, қаржылық жағдайын және таза активтерін өзге де (қолайсыз) ұсынуды талап ететін оқиға немесе шарт.
Бірлескен қызмет	Екі немесе одан да көп тараптар өздеріне қатысты бірлескен бақылау жүзеге асырылатын экономикалық қызметті жүзеге асыруға міндеттенетін шартта ресімделген келісім.
Бірлескен бақылау	Стратегиялық қаржылық және операциялық шешімдерді қабылдау үшін бірлескен бақылауды жүзеге асыратын барлық тұлғалардың (бірлескен қызметке қатысушылардың) келісімі талап етілген жағдайда ғана орын алатын экономикалық қызметке қатысты шартта келісілген бақылауды бөлу.
Келісілген рәсімдер	Аудитор мен қатысушы тарап және қажет болған жағдайда басқа тараптар келіскен рәсімдер.
Лицензия ізденуші	Лицензия алуға өтінім беретін чемпионатқа, Біріншілікке қатысатын бас команда үшін толық және айрықша жауапты заңды тұлға.
Әлеуметтік қор	<p>Асыраушысынан айырылған жағдайда асырауындағы отбасы мүшелерін қоса алғанда, оларға қатысты әлеуметтік тәуекел жағдайы туындаған міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларға әлеуметтік аударымдарды жинақтауды, әлеуметтік төлемдерді тағайындауды және жүзеге асыруды жүргізетін заңды тұлға.</p> <p>ҚР-да Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры әлеуметтік қор болып табылады.</p>
Әлеуметтік төлемдер	Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры әлеуметтік төлем алушының пайдасына жүзеге асыратын төлемдер.
Әлеуметтік аударымдар	Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдарды төлеушілер төлейтін ақша.
Әлеуметтік сақтандыру	Осы Заңда көзделген әлеуметтік тәуекел жағдайы туындаған кезде әлеуметтік төлемдерді жүзеге асыру мақсатында әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың бір бөлігін өтеу үшін мемлекет ұйымдастыратын, бақылайтын және кепілдік беретін шаралар жиынтығы.

Стадион	Осындай стадионға жақын орналасқан барлық нысандар мен құрылыстарды (мысалы, кеңсе бөлмелері, қонақжайлылық аймақтары, баспасөз орталығы, аккредиттеу орталығы) қамтитын матчтарды өткізуге арналған спорт нысаны.
Ойыншыны тіркеуді бағасы	Төленген немесе төленетін сомалар ойыншының тіркеуімен тікелей байланысты және келесілерді қамтиды: а) өтпелі кезең үшін тұрақты өтемақы; б) төлеу шарты кезең ішінде туындаған сомаларға қатысты өткені үшін өткізілген өтемақы; с) басқа тарапқа, мысалы, басқа футбол клубына, агентке/делдалға немесе ҚФФ/ҚКФЛ-ға төленген және/немесе төленетін кез келген басқа тікелей қатысты сомалар.
Тарап	Жеке немесе заңды тұлға, заңды тұлға немесе билік органы.
Түпкілікті бақылауды жүзеге асыратын тарап	Ұйымды тікелей немесе жанама түрде түпкілікті бақылауды жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға.
Маңыздылық/маңызды	Транзакцияларды немесе ақпаратты жіберіп алу немесе бұрмалау, егер олар жеке-жеке немесе клуб ұсынған ақпарат негізінде қабылданған пайдаланушы шешімдеріне бірлесіп әсер етуі мүмкін болса, маңызды болып табылады. Маңыздылық ілеспе жағдайларда немесе контексте бағаланатын жіберіп алу немесе бұрмалану мөлшері мен сипатына байланысты. Анықтаушы фактор транзакцияның немесе ақпараттың мөлшері немесе сипаты немесе екі фактордың жиынтығы болуы мүмкін.
Маңызды әсер	Қаржылық және операциялық саясат бойынша шешім қабылдауды бақылау емес, әсер ету қабілеті. Құрылтай құжаттары немесе келісімшарт негізінде акцияларды сатып алу арқылы айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Күмәндануды болдырмау үшін, егер ол есепті кезең ішінде қатысу үлесінің сомасын лицензия иесінің табысының 30% немесе одан көп бөлігіне баламалы түрде ұсынса, түпкілікті бақылауды (УЕФА, ҚФФ немесе ҚКФЛ қоспағанда) жүзеге асыратын бір тараппен тарап немесе тараптар жиынтығы елеулі әсер етеді деп есептеген жөн.
Маңызды өзгеріс	Бұрын лицензиарға ұсынылған құжаттама үшін маңызды болып саналатын және егер ол құжаттама берілгенге дейін болған болса, деректерді басқаша ұсынуды қажет ететін оқиға.
Қатысушы тарап	ҚФФ клубтарын лицензиялау жүйесіне немесе оның қызметін бақылау процесіне қатысатын кез келген жеке немесе заңды тұлға, оның ішінде лицензиар, лицензия ізденуші немесе олардың атынан әрекет ететін өзге де жеке тұлға.
Оқу-жаттығу нысандары	Клубтың тіркелген ойыншыларының футбол жаттығулары және/немесе жастар футболын дамыту жөніндегі іс-шаралар тұрақты негізде өткізілетін объектілер.
Чемпионат	Ерлер арасындағы футболдан ҚР OLIMPBET-чемпионаты (Премьер-лига клубтарының командалары арасындағы футболдан жарыс).
QFL Әйелдер лигасы	ҚКФЛ ұйымдастыратын әйелдер командалары арасында футболдан Қазақстан Республикасының Чемпионаты
1-лиганың біріншілігі	Бірінші Лига клубтарының командалары арасындағы футболдан ҚР біріншілігі.
2-лиганың біріншілігі	Екінші Лига клубтарының командалары арасындағы футболдан ҚР біріншілігі.
ҚР Кубогі	ҚР OLIMPBET-Кубогі – ерлер, клубтар арасындағы, футболдан

	чемпионат пен біріншілікке қатысушылар арасындағы өткізілетін футболдан жарыс.
Таза қарыз	<p>Келесі қалдықтардың жиынтық мәні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • банктік овердрафттар, кредиттер және өзге де қарыздар, ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларын шегергендегі топ компаниялары мен өзге де байланысты тараптар алдындағы кредиторлық қарыз; • ойыншылардың ауысуы бойынша төлемдер бойынша таза қалдық, яғни ойыншылардың ауысуы бойынша дебиторлық қарыз бен ойыншылардың ауысуы бойынша кредиторлық қарыз арасындағы айырмашылық; • әлеуметтік қорлар/салық органдары алдындағы кредиторлық қарыз (ұзақ мерзімді).
Таза нәтиже	Кезеңдегі шығыстарды шегергендегі кірістердің барлық баптарының пайда немесе залал түріндегі сомасы.

II бөлім. Клубтарды лицензиялау жүйесі

1-ТАРАУ: ЛИЦЕЗИАР

4-бап - Міндеттері

1. Лицензиялау органы-ҚФФ және УЕФА ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін клубтарды лицензиялау жүйесін басқаратын ҚФФ.
2. Лицензиар:
  - a) Лицензиялау департаменті атты **5-бапқа** сәйкес лицензиялау жөніндегі тиісті әкімшілік органды құруы тиіс;
  - b) **6-бапқа** сәйкес шешім қабылдайтын лицензиялау жөніндегі кемінде екі заңды органды құруы тиіс;
  - c) **7-бапқа** сәйкес санкциялар тізбесін белгілеуі тиіс;
  - d) **8-бапқа** сәйкес лицензиялау рәсімін анықтауы тиіс;
  - e) **9-бапқа** лицензия ізденушілер сәйкестік мәніне ұсынған құжаттаманы бағалауы және 9-бапқа сәйкес бағалау рәсімдерін айқындауы тиіс;
  - f) ҚФФ лицензиясына өтініш беретін барлық клубтар үшін тең жағдайларды қамтамасыз етуі және **10-бапта** анықталғандай, лицензиялау процесінде берілген барлық ақпараттың клубтарға толық құпиялылығына кепілдік беруі тиіс;
  - g) ҚФФ лицензиясын беру үшін барлық критерийлердің сақталғанын және қандай қосымша ақпарат (егер бар болса) қажет екенін анықтауы тиіс.

5-бап - Лицензиялау департаменті

1. Лицензиар Лицензиялау департаментін басқаруға жауапты лицензиялау менеджерін тағайындауы керек (Департамент директоры).
2. Лицензиялау департаментінің директорының жоғары білімі және кемінде 3 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.
3. Лицензиялау департаментінің қызметкерлерін ҚФФ Бас хатшысы тағайындайды.
4. Лицензиялау департаменті лицензиардың талаптарына сәйкес келетін білікті жұмысшылар қатарынан құрылуы және қажетті инфрақұрылымға ие болуы керек.
Лицензиялау департаментінің штаты ҚР Қаржы министрлігі мойындаған бухгалтерлік есеп/аудит саласында жоғары білімі туралы дипломы және бас бухгалтер ретінде кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесі бар кемінде бір білікті бухгалтерден немесе аудитор болуға тиіс.
5. Лицензиялау департаментінің директоры мен сарапшылары бір мезгілде ҚФФ лицензиялау жөніндегі заң органдарының мүшелері бола алмайды.
6. Лицензиялау департаментінде барлық қажетті инфрақұрылыммен жабдықталған жеке кеңсе болуы керек, өйткені ол тәуелсіз орган болып табылады.
7. Лицензиялау департаментінің міндеттеріне келесілер кіреді:
  - a) клубтарды лицензиялау жүйесін дайындау, іске асыру және одан әрі дамыту;
  - b) лицензиялау жөніндегі заңды органдарға әкімшілік қолдауды қамтамасыз ету;
  - c) лицензия ізденушілерге көмек көрсету, оларға консультациялық қызметтер көрсету, сондай-ақ маусым ішінде олардың лицензия иелерінің қызметін бақылау;
  - d) Егер осы оқиғаның салдарынан бұрын лицензиарға берілген ақпаратта, оның ішінде топтың басқару құрылымы мен меншігіндегі өзгерістерде елеулі өзгерістер орын алса, УЕФА-ны лицензиялау туралы шешім қабылданғаннан кейін болған кез келген оқиға туралы хабардар ету;
  - e) УЕФА мүшелері болып табылатын басқа қауымдастықтардың лицензиялау бөлімдерімен және УЕФА-ның өзімен тәжірибе алмасу үшін байланыс тұлғасының функцияларын орындау;
  - f) барлық критерийлер бойынша лицензия ізденушілерге барып инспекция жүргізу.

6-бап - Заңды органдар

1. Лицензиялау туралы шешім қабылдайтын органдар - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия (бірінші сатыдағы орган ретінде жұмыс істейді) және Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия (екінші сатыдағы орган/апелляциялық орган), олар бір-бірінен тәуелсіз болуы керек.
2. Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия (бұдан әрі – Лицензиялау жөніндегі комиссия) көрсетілген мерзімде лицензиарға ұсынылған құжаттар негізінде ҚФФ лицензиясын беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдайды. Лицензиялау жөніндегі комиссия сонымен қатар ҚФФ лицензиялау ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік жаза қолданады.
3. Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия (бұдан әрі – Апелляциялық комиссия) жазбаша түрде берілген Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімдеріне апелляцияларды қарайды және ҚФФ лицензиясын беруге қатысты түпкілікті шешім қабылдайды (**V қосымша**).
4. Лицензиялау бойынша шешім қабылдайтын органдар ҚФФ Жарғысына және ішкі құжаттарына, УЕФА футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі басшылық қағидаттарына, ФИФА және УЕФА Жарғыларына, Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ «Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ҚФФ комиссиясы туралы ереже» және «Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ҚФФ апелляциялық комиссиясы туралы ереже» ережелеріне сәйкес әрекет етуі тиіс.

7-бап - Санкциялар тізбесі

- Бағалау рәсімдерінің тиісті орындалуын қамтамасыз ету үшін Лицензиар:
  - III қосымшада** клубтарды лицензиялау критерийлерін сақтамағаны үшін санкциялар тізбесін әзірледі;
  - лицензиялау ережелерін бұзуға байланысты ҚФФ тәртіптік регламентінде көзделген санкцияларды (мысалы, жалған құжаттарды ұсыну, мерзімдерді сақтамау, жеке тұлғаларға қарсы санкциялар және т.б.) қолдана алады.
- Лицензия іздеушіге/лицензия иесіне Лицензиялау жөніндегі комиссия мен Апелляциялық комиссия санкциялар салады (**III қосымшаға сәйкес**).

8-бап - Лицензиялаудың негізгі тәртібі

- Лицензиар критерийлердің сақталуын тексеру үшін лицензиялау тәртібін анықтауы керек және осылайша лицензияның берілуін бақылауы керек.
- Лицензиялау процедурасы Лицензиялау департаменті белгілеген мерзімде басталады және ҚКФЛ-ға лицензиялау шешімдері туралы хабарламалар берумен аяқталады.
- Лицензиялаудың негізгі тәртібінің міндетті негізгі кезеңдері:
  - клубтар үшін кіріспе семинар өткізу;
  - ізденушінің лицензия алуға құжаттарды ұсынуы;
  - лицензия алуға арналған құжаттарды Лицензиарға қайтару;
  - Лицензиардың лицензиялау жөніндегі құжаттаманы бағалауы;
  - лицензиарға өтініш хатын беру;
  - Лицензиялау жөніндегі комиссия шығаратын бағалау және шешім;
  - ҚКФЛ-да лицензиялау туралы шешімдер тізімін беру.
- Жоғарыда сипатталған негізгі кезеңдерден өту мерзімдері нақты анықталып, Лицензиялау департаментімен мүдделі клубтардың назарына жеткізілуі тиіс.

9-бап - Бағалау рәсімдері

Лицензиялау департаменті арнайы бағалау рәсімдері бар қаржылық критерийлердің сақталуын бақылау үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, бағалау рәсімдерін айқындайды.

10-бап - Тең шарттар мен құпиялылықты қамтамасыз ету

- Лицензиар барлық лицензия ізденушілер үшін тең шарттарға кепілдік береді.
- Лицензиар лицензия ізденушілерге кез келген ақпаратқа қатысты толық құпиялылыққа кепілдік береді. Лицензиялау процесіне қатысатын кез-келген адам өз функцияларын орындамас бұрын құпиялылық туралы келісімге қол қоюы керек.

2-тарау: ЛИЦЕНЗИЯ ІЗДЕНУШІ ЖӘНЕ ҚФФ ЛИЦЕНЗИЯСЫ

11-бап - Лицензия ізденушіні анықтау

- Лицензия ізденуші тек ұлттық және халықаралық жарыстарға қатысатын бас командаға толық жауапты заңды тұлға бола алады, ол:
  - ҚКФЛ тіркелген мүшесі болып табылады;
  - ЖФФ тіркелген мүшесі болып табылады;
- Лицензияланатын маусымның басында лицензия ізденуші болуы керек:
  - кемінде 3 (үш) маусым қатарынан ЖФФ мүшесі (тіркеу орны бойынша) – Чемпионатқа қатысушысы;
  - кемінде 2 (екі) маусым қатарынан ЖФФ мүшесі (тіркеу орны бойынша) – 1 Лига Біріншілігінің қатысушысы;
  - кемінде 1 (бір) маусым ЖФФ мүшесі (тіркеу орны бойынша) – 2 Лига Біріншілігінің қатысушысы.
- Осы кезеңдегі клубтың ұйымдастырушылық-құқықтық нысанындағы немесе ұйымдастырушылық құрылымындағы кез келген өзгерістер (оның ішінде, мысалы, орналасқан жерін немесе атауын өзгерту, әртүрлі клубтар арасында қатысу үлесін қайта бөлу), оның спорттық критерий бойынша біліктілігін жеңілдетуге және/немесе жарыстардың әділдігіне нұқсан келтіріп лицензия алуға бағытталған өзгерістер осы Қағидалардың мәтініне сәйкес мүшеліктің тоқтатылуы болып есептеледі.

12-бап - Лицензия ізденушінің жалпы міндеттері

- Лицензия ізденуші лицензиялау бөліміне мыналарды ұсынуы керек:
  - лицензиялау бойынша міндеттемелерді орындау фактісін толық растайтын барлық қажетті мәліметтер мен құжаттар; және
  - Лицензиардың шешім қабылдауына қатысты кез келген өзге құжаттама.
- Осы талаптарға спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық, қаржылық, әлеуметтік және экологиялық тұрақтылық критерийлер бойынша ақпарат ұсынылуы тиіс есеп беретін ұйым (ұйымдар) туралы ақпарат енгізіледі.

3. Лицензиялау департаментіне ҚФФ лицензиясын алуға құжаттарды тапсырғаннан кейін болған кез келген оқиға туралы, егер бұл оқиға бұрын берілген ақпаратта (басқару құрылымы мен топтың меншігіндегі өзгерістерді қоса алғанда) елеулі өзгеріс тудырса, дереу хабарлануы тиіс.
4. Лицензиялау департаментіне берілген құжаттарға ұқсас құжаттардың көшірмелері клубта келесідей сақталуы керек:
  - а) спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық, әлеуметтік және экологиялық тұрақтылық критерийлер бойынша - Чемпионатқа қатысушылар үшін 3 жыл, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар үшін 1 жыл;
  - б) қаржы критерийлері бойынша - Чемпионатқа қатысушылар үшін 5 жыл, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар үшін 3 жыл, сондай-ақ аудиторлық қорытынды - 5 жыл.
5. Лицензия ізденуші Лицензиялау департаментіне 2 жұмыс күні ішінде маусым ішінде туындаған спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық және қаржылық өлшемдер (оның ішінде өтініш берушінің ұйымдық-құқықтық нысанының, заң тобының құрылымының немесе жеке басының өзгеруі туралы) бойынша өзгерістер туралы ақпарат беруге міндетті.

13-бап - ҚФФ лицензиясы

1. Алдағы маусымда спорттық нәтижелер негізінде ұйымдастырылатын ҚФФ жарыстарына жіберілген лицензия ізденушілер **14-бапта** көрсетілген жағдайларды қоспағанда, осы ережелерге сәйкес лицензиар берген ҚФФ лицензиясын алуға тиіс.
2. ҚФФ лицензиясының қолданылу мерзімі ол берілген маусымның соңында алдын ала ескертусіз аяқталады.
3. ҚФФ лицензиясы басқа тұлғаларға берілмейді.
4. ҚФФ лицензиясын заңды органдар кері қайтарып ала алады:
  - а) егер ҚФФ лицензиясын беру үшін қажетті шарттардың кез келгені орындалмаса; немесе
  - б) егер лицензия иесі осы ережелерге сәйкес өзінің қандай да бір міндеттемесін бұзса.
5. Тиісті жарыстарға қатысуға лицензия ізденуші/иегері лицензия берілмеген, кері қайтарып алған немесе жазбаша түрде бас тартқан жағдайда, футбол клубы лицензиялау рәсімінен өту үшін, жарыстарда лицензиар белгілеген мерзімде төмен дәрежемен (дивизионмен) қатысуға өтініш бере алады.

14-бап - Арнайы рұқсат

1. Егер лицензия ізденуші ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысуға жіберілсе, бірақ лицензиялау үдерісінен мүлде өтпесе немесе лицензиялау үдерісінен аз талап етілсе немесе Чемпионатқа, 1 және 2 лига біріншіліктеріне қатысушыларға қолданылатын процеске сәйкес келмесе, онда Лицензия ізденуші I Қосымшаға және II Қосымшаға сәйкес клубтарды лицензиялау жүйесін айрықша қолдану туралы сұрау салуға құқылы.
2. Осындай айрықша қолдану негізінде Лицензиар лицензия ізденушіге тиісті жарыстарға қатысуға арнайы рұқсат бере алады.

3-тарау: КЛУБТАРДЫ ЛИЦЕНЗИЯЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

15-бап - Жалпы ережелер

1. ҚФФ лицензиясын алу үшін Чемпионат пен 1 Лига Біріншілігінің қатысушылары клубтарды лицензиялау критерийлеріне сай болуы тиіс.
  - 1.1. 19(2), 20 (2), 22-28, 31, 45-49 баптарда тұжырымдалған критерийлерді орындамауы лицензия беруден бас тартуды білдірмейді, бірақ 7-бапқа сәйкес санкциялар салуға әкеп соғады.
2. 19-22 баптар, 29-30 баптар, 32-36 баптар, 39 бап, 50-51 баптар, 55-56 баптар, 58 бап, 63-69 баптар, 71-75 баптар 2 Лига Біріншілігіне қатысушылар үшін міндетті критерийлер болып табылады.

15/1-бап - Ерекше және өтпелі ережелер

37-бап 2-тармақ в) тармақшасы; 38-бап 3-тармақ; 43-бап 2-тармақ с) тармақшасы; 44-бап 2-тармақ; 47-бап; 48-бап 2-тармақтың талаптары 2026 жылғы 01 қаңтардан бастап күшіне енеді.

I. СПОРТТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

16-бап – Балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамыту бағдарламасы

1. Лицензия ізденушіде ҚФФ уәкілетті департаменттерімен келісілген және ҚФФ бекіткен балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамытудың жазбаша түрде жасалған бағдарламасы (Бағдарлама) болуға тиіс. Лицензиар бекітілген бағдарламаның орындалуын тексеріп, оның сапасын бағалауы керек.
2. Бағдарлама кем дегенде келесі бағыттарды қамтуы керек:
  - a) Балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамытудың мақсаттары мен негізгі ережелері;
  - b) жастар футбол секторының ұйымдық құрылымы (ұйымдық құрылым, мүдделі органдар, лицензия ізденушіге деген қатынасы, жастар командалары және т.б.);
  - c) қызметкерлер (қажетті ең төменгі біліктілік деңгейін көрсете отырып, техникалық, медициналық, әкімшілік және өзге де персонал);
  - d) жастар футбол секторлары ұсынатын инфрақұрылым (оқу-жаттығу нысандары, ойындарға арналған спорт ғимараттары және т.б.);
  - e) қаржылық ресурстар (қолда бар бюджет, лицензия ізденушінің жарналары, ойыншылар немесе жергілікті өзін-өзі басқару органдары және т.б.);
  - f) білім беру бағдарламалары (ойын ережелері, допингке қарсы, әділдік, нәсілшілдікке қарсы);
  - g) футболдағы әлеуметтік жауапкершілік;
  - h) теңдік және инклюзивтілік;
  - i) балалар және жастарды қорғау және әл-ауқаты;
  - j) барлық қабілеттерге арналған футбол;
  - k) қоршаған ортаны қорғау;;
  - l) жастар командалары ойыншыларына медициналық қызмет көрсету (медициналық карталарын жүргізуді қоса алғанда);
  - m) нәтижелерді бағалау және қойылған міндеттерді орындау үшін кері байланысты қарау және жүзеге асыру рәсімі;
  - n) Бағдарламаның ұзақтығы - кемінде 3 (үш) жыл.
3. Лицензия ізденуші келесілерге қосымша кепілдік беруі керек:
  - бағдарламаға қатысатын жастар командасының әрбір ойыншысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жалпы білім беретін мектептің жалпы білім беретін бағдарламасы бойынша оқуға мүмкіндігі бар;
  - бағдарламаға қатысатын жастар командасының әрбір ойыншысының футболға қатысы жоқ басқа білім алуды жалғастыруға ешқандай кедергісі жоқ.

17-бап - Футбол орталығы (Академия)

1. Лицензия ізденушінің өзінің заңды тұлғасының құрылымында балалар мен жасөспірімдер және жастар футболының жеке бөлімшесі – Футбол орталығы (Академия) (бұдан әрі мәтін бойынша - ФО және Академия), 1 және 2 Лига футбол клубтарының жастар командалары болуы тиіс.
2. Лицензия ізденуші ФО және Академия құрылымында төменде келтірілген кестеге сәйкес балалар мен жасөспірімдер және жастар командаларының болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс:

Ерлер командалары

Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
9 жас	3	16	2	УЕФА «С» дипломы
10 жас	3	16	2	УЕФА «С» дипломы
11 жас	2	16	2	УЕФА «С» дипломы
12 жас	2	16	2	УЕФА «С» дипломы
13 жас	1	16	2	УЕФА «В» дипломы
14 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
15 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
16 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
17-18 жас	1	16	2	1 жаттықтырушы - УЕФА «А» дипломы немесе 1 жаттықтырушы - УЕФА «А Elite Youth» дипломы

Қақпашылар

9-18 жас	15	30 (әр топта 2)	қақпашылармен жұмыс жасау жөніндегі 2 жаттықтырушы	2 жаттықтырушы - УЕФА «С» дипломы немесе «В-Goalkeeper» 1 жаттықтырушы
----------	----	-----------------	--	--

Әйелдер командалары

Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
13-14 жас	1	16	1	УЕФА «С» дипломы
15-16 жас	1	16	1	УЕФА «С» дипломы
17-18 жас	1	16	1	УЕФА «С» дипломы

Қақпашылар

13-18 жас	3	6 (әр топта 2)	қақпашылармен жұмыс жасау жөніндегі 2 жаттықтырушы	1 жаттықтырушы - УЕФА «С» дипломы; 1 жаттықтырушы - жоғары арнайы білімімен
-----------	---	----------------	--	--

- Осы баптың талабы Чемпионаттың барлық қатысушыларына, сондай-ақ өткен маусымда Чемпионатқа қатысушылар арасынан шыққан (спорт ережелері бойынша) облыс орталықтары мен Астана, Алматы, Шымкент қалаларының атынан шыққан 1 Лига Біріншілігінің қатысушыларына қатысты..
- Лицензия ізденуші ФО және Академияны білікті персоналмен, тиісті инфрақұрылыммен және қажетті қаржыландырумен қамтамасыз етуі керек. Персоналдың лауазымдық міндеттері тек ФО және Академияда міндеттерді орындаумен шектелмеуі мүмкін, бірақ бұл ретте Лицензия іздеуші ФО және Академияның тұрақты тиісті жұмысына, сондай-ақ ФО және Академиядағы еңбек қызметі персоналдың негізгі жұмыс орны болып табылатынына кепілдік беруі тиіс.
- 1 Лига клубтары арасындағы Біріншілікке қатысуға рұқсат алу үшін Лицензия іздеушілер болып табылатын футбол клубтарында өзінің заңды тұлғасының құрылымында кемінде келесідей командалар болуға міндетті:

1 Лига футбол клубтарының жастар командалары

Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
14 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
15 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
16 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
17-18 жас	1	16	1	УЕФА «А» дипломы

- Лицензия ізденуші барлық жастағы жастар командаларын кем дегенде екі ойын формасының жиынтығымен қамтамасыз етуі керек, олар ҚКФЛ-да көрсетілген негізгі команданың ойын формаларына толық сәйкес келуі керек.
- ФО және Академияға қойылатын талаптар, оның ішінде штат кестесі, дайындық топтарын материалдық-техникалық қамтамасыз ету, инфрақұрылым, сондай-ақ оқу процесін ұйымдастыру ФО туралы ережеде және ҚФФ өзге де ережелері/регламенттерінде айқындалады.

8. Әрбір Жастар командасы ҚФФ мен ҚКФЛ өткізетін ресми жарыстарға немесе бағдарламаларға, сондай-ақ ұлттық, өңірлік немесе жергілікті деңгейде қатысуы тиіс.

18-бап - Жастар командасы (U-21)

1. Лицензия ізденуші өзінің заңды тұлғасының құрылымында ҚФФ және ҚКФЛ өткізетін жарыстардың біріне қатысатын жастар командасы (21 жастан аспаған ойыншылар) болуға тиіс.
2. Бұл талап Чемпионатқа қатысушылар үшін міндетті.

18/1-бап – Әйелдер командасы

1. Лицензия ізденуші өзінің заңды тұлғасының құрылымында QFL әйелдер Лигасы әйелдер командалары арасындағы Қазақстан Республикасының футбол чемпионатына қатысатын әйелдер командасы болуға тиіс.
2. Бұл талап Чемпионатқа қатысушылар үшін міндетті.

19-бап - Ойыншыларды медициналық қамтамасыз ету

1. Лицензия ізденуші негізгі құрамдағы ойынға жіберілген барлық ойыншыларға *УЕФА Медициналық регламентінің* тиісті шарттарына сәйкес жыл сайынғы медициналық тексеруден өтуге кепілдік беретін саясатты әзірлеп, қолдануы керек.
2. Лицензия ізденуші оның барлық ойыншыларының, соның ішінде балалар мен жасөспірімдер және жастар командаларының ойыншыларының жылына кемінде 2 рет толық медициналық тексеруден өтуін, соның ішінде жүрек-қан тамырлары жүйесі мен жүрек ультрадыбыстық зерттеуін қамтамасыз етеді.

20-бап - Ойыншыларды тіркеу

Негізгі команданың және 10 жастан асқан жастар командасының барлық ойыншылары *ФИФА және ҚФФ ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы туралы регламентінің* тиісті шарттарына сәйкес ҚФФ немесе ҚКФЛ-да тіркелуге тиіс.

21-бап - Кәсіби ойыншылармен жасалған жазбаша келісім (келісімшарттар/шарттар)

Лицензия іздеушінің барлық кәсіби ойыншылары *ФИФА-ның ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы туралы ережесінің* тиісті шарттарына сәйкес лицензия іздеушімен жазбаша келісім жасасуы керек.

22-бап - Төрешілік мәселелері және ойын ережелері

1. Маусым басталар алдында Лицензия ізденуші ҚФФ немесе өңірлік қауымдастықтың төрешілер комитеті өткізетін судьялық мәселелер жөніндегі кеңеске қатысуға тиіс.
2. Лицензия ізденуші осы кеңесте негізгі команданың ойыншыларының, жаттықтырушыларының және техникалық персонал өкілдерінің қатысуын қамтамасыз етуі тиіс.

II. ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК КРИТЕРИЙЛЕР

23-бап - Әлеуметтік және экологиялық жауапкершілік стратегиясы

Лицензия ізденуші футболдағы әлеуметтік жауапкершілік стратегиясын УЕФА-ның 2030 жылға дейінгі тұрақты футбол стратегиясына және УЕФА-ның тиісті нұсқаулықтарына сәйкес кем дегенде теңдік пен инклюзивтілік, нәсілшілдікке қарсы күрес, балалар мен жастарды қорғау және амандығы, физикалық мүмкіндіктердің барлық деңгейлері үшін футбол және қоршаған ортаны қорғау сияқты салаларда қабылдауы және енгізуі керек.

24-бап - Теңдік және инклюзивтілік

Лицензия ізденуші өзі ұйымдастырған футбол іс-шараларына қатысатын және қатысатын барлық адамдар үшін тең құқықтар мен мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге бағытталған саясатты қабылдауы және енгізуі керек.

25-бап – Нәсілшілдікке қарсы күрес

1. Лицензия ізденуші нәсілшілдікке қарсы саясатты қабылдап, енгізуі керек және лицензия ізденушінің барлық саясаты, бағдарламалары мен тәжірибелері ешқандай кемсітусіз жүзеге асырылуын қамтамасыз етуі

керек.

- Лицензия ізденуші УЕФА-ның нәсілшілдікке қарсы жоспарына сәйкес нәсілшілдік пен кемсітушілікке қарсы саясатты жүргізіп жатқанын растайтын Лицензиялау Департаментіне өтініш беруі керек.

26-бап - Балалар мен жастарды қорғау және олардың амандығы

- Лицензия ізденуші жастар командаларының ойыншыларын қорғау және олардың амандығын қамтамасыз ету және лицензия ізденуші жүргізетін іс-шараларға қатысу кезінде олар үшін қауіпсіз орта құру саясатын қабылдауы және енгізуі керек.
- Лицензия ізденуші УЕФА-ның жас ойыншылардың қорғалуын, қауіпсіздігі мен амандығын қамтамасыз ету, сондай-ақ олар үшін лицензия ізденуші ұйымдастырған іс-шараларға қатысу кезінде қауіпсіз жағдайлар жасау жөніндегі саясатының орындалғанын растайтын тиісті құжатты (хаттаманы) Лицензиялау Департаментіне ұсынуы тиіс.

27-бап - Физикалық мүмкіндіктердің барлық деңгейлері үшін футбол

- Лицензия ізденуші өзі ұйымдастыратын футбол іс-шараларына қатысуға, физикалық мүмкіндіктердің шектеулеріне немесе физикалық мүмкіндіктерді шектейтін факторларға қарамастан, барлығына қол жетімді және ыңғайлы болуға бағытталған саясатты қабылдауы және енгізуі керек.
- Лицензия ізденуші УЕФА Барлығына арналған футбол саясатының орындалғанын растайтын тиісті құжатты (хаттаманы) Лицензиялау Департаментіне ұсынуы керек.

28-бап - Қоршаған ортаны қорғау

- Лицензия ізденуші өзінің қоршаған ортаға әсерін оңтайландыруға және ұйымдастырылған іс-шаралардың, салынып жатқан инфрақұрылымның және басқару тәжірибесінің экологиялық тазалығына қатысты саясатты қабылдауы және енгізуі керек.
- Лицензия ізденуші қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі УЕФА саясатының орындалғанын растайтын тиісті құжатты (хаттаманы) Лицензиялау Департаментіне ұсынуы тиіс.

III. ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

29-бап - Жарыстарды өткізуге арналған стадиондар

- Лицензия ізденуші Қазақстан Республикасының футболдан Чемпионатының және/немесе Біріншілігінің барлық ресми матчтарын өткізетін стадионның инфрақұрылымы бойынша ҚФФ осы қағидалары мен регламентіне сай келетін Лицензия ізденуші заңды түрде тіркелген бір қаладағы (облыстағы) негізгі және қосалқы стадионды (стадиондарды) мәлімдеуге тиіс.
- Егер Лицензия ізденуші негізгі және/немесе қосалқы стадионның иесі болмаса, ол стадионды бүкіл футбол маусымында пайдалану мүмкіндігі туралы шарт және/немесе кепілдік хаттар, міндеттемелер, стадион иесімен құжаттар ұсынуы керек.
- Мәлімделген Стадиондар инспекциядан өтуі және стадионның инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентіне (бұдан әрі - Инфрақұрылым бойынша регламент) сәйкес жіктелуі тиіс. Стадион санаты оларға ҚФФ және ҚКФЛ өткізетін тиісті жарыстарда матчтар өткізуге құқық береді.
- ҚФФ және ҚКФЛ өткізетін ресми матчтарды өткізу үшін стадион дайын болмаған, оның ішінде футбол алаңының табиғи немесе жасанды жабынының қанағаттанарлықсыз жай-күйі (Инфрақұрылым жөніндегі регламенттің 5-бабы), сондай-ақ Инфрақұрылым жөніндегі регламенттің басқа талаптарына сәйкес келмеген жағдайда, футбол клубына осы Ережелердің III-қосымшасына сәйкес тәртіптік санкциялар қолданылатын болады.
- ҚФФ келесі жағдайларда басқа стадионда (басқа өңірде) матчтар өткізу туралы клубтар үшін ерекше жағдай жасай алады:
  - стадионды қайта құру (құжаттармен расталады);
  - тиісті жарыстардың регламенттерінде көзделген форс-мажор;
  - уәкілетті органдардың Актілерін, шешімдерін ұсыну;Бұл жағдайлар әрқашан белгілі бір матчқа және/немесе турнирге және белгілі бір уақыт кезеңіне беріледі.

30-бап - Стадион. Лицензиялау рәсімі

- Лицензия ізденушінің өз иелігінде ҚФФ аумағында орналасқан және *Стадион инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентіне* сәйкес ҚФФ мақұлдаған жарыстар үшін қолжетімді стадион болуы тиіс.
- Лицензия ізденуші келесі құжаттарды ұсынуы тиіс:

- a) Стадионның Техникалық Паспорты;
- b) Стадионда спорттық-бұқаралық іс-шараларды өткізуге рұқсат. Рұқсатты Ұйымдастыру комитеті ҚР Ішкі істер министрлігі мен ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің бірлескен бұйрығымен бекітілген «Спорттық және спорттық-бұқаралық, ойын-сауық мәдени-бұқаралық іс-шараларды өткізу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулыққа» сәйкес береді.
- c) ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарды өткізу кезінде стадионда жедел медициналық көмек көрсету, құқық тәртібін қорғау және өрт-жедел қызмет көрсетуге арналған құжаттар;
3. ҚР ҚНЖЕ сәйкес тәуелсіз сараптама ұйымынан алынған стадионның (негізгі тірек конструкцияларының) пайдалану сенімділігі туралы техникалық қорытынды.
4. Стадион ҚФФ өкілдерінің инспекциясынан өтуі тиіс;
5. Жаңа стадион пайдалануға берілген кезде немесе құрылыстарды күрделі жөндеу және/немесе реконструкциялау жүргізілген жағдайда стадион «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» ҚР Заңына сәйкес инспекциядан өтіп, «Нысанды пайдалануға беру актісін» алуы тиіс.

31-бап - Оқу-жаттығу нысандары

1. Лицензия ізденушінің өз иелігінде жыл бойы оқу-әдістемелік сабақтар, футбол жаттығулары, дене шынықтыру дайындығы бойынша сабақтар және клуб ойыншыларының қалпына келтіру іс-шаралары (бұдан әрі - оқу-жаттығу нысандары (ОЖН) тұрақты негізде өткізілетін құрылыстар болуға тиіс.
2. Егер Лицензия ізденуші ОЖН-нің иесі болмаса, ол мәлімделген ОЖН иесімен/иелерімен жазбаша келісімшарт жасасуы керек.
3. Лицензияланатын маусымда лицензия алуға өтініш берушінің барлық командалары, балалар-жасөспірімдер және жастар футболын дамыту бағдарламасы шеңберіндегі командаларды қоса алғанда, оқу-жаттығу нысандарын пайдалану мүмкіндігінің кепілдіктерін ұсынуы тиіс.

IV. КАДРЛЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК КРИТЕРИЙЛЕР

32-бап - Клуб хатшылығы

Лицензия алуға үміткер өзінің хатшылығын күнделікті жұмыс жүргізу үшін қажеттіліктеріне сәйкес жұмысшылардың қажетті санымен қамтамасыз етуі керек.

Лицензия ізденушінің кеңсе үй-жайлары болуы тиіс және ҚФФ, ҚКФЛ және жұртшылықпен ақпараттық өзара іс-қимылға дайын болуы, оның ішінде телефон, электрондық пошта және клубтың ресми сайты қоса алғанда, қажетті техникалық инфрақұрылыммен жарақтандырылуы тиіс.

33-бап - Бірінші басшы

1. Лицензия ізденуші күнделікті жұмысты жүргізуге және жедел мәселелерді шешуге жауапты бірінші басшыны тағайындауы (сайлауы) тиіс.
2. Бірінші басшының жоғары білімі туралы дипломы және ҚФФ берілген «Футбол менеджменті» сертификаты болуы тиіс.
3. Бірінші басшы Лицензия ізденушінің сертификаттау рәсімінен өту процесінің сапасы мен уақтылығына, сондай-ақ ұсынылған құжаттар мен ақпараттың дұрыстығына толық жауапты болады.

34-бап - Спорт директоры

1. Лицензияға үміткер клубтың жаттықтырушылар құрамының оқу-жаттығу жұмысына, сондай-ақ клубтың селекциялық-трансферлік саясатына жауапты Спорт директорын тағайындауы керек.
2. Спорт директорының жоғары білімі болуы және төмендегі критерийлердің біріне сәйкес келуі керек:
  - a) кәсіби футбол клубында футболшы немесе жаттықтырушы ретінде жұмыс тәжірибесі Чемпионатқа қатысушылар үшін кемінде 5 жыл, 1 және 2 Лигалар арасындағы Біріншілікке қатысушылар үшін кемінде 3 жыл; немесе
  - b) ұлттық футбол қауымдастығында және/немесе өңірлік футбол федерациясында және/немесе спорт ұйымында кемінде 7 жыл жұмыс өтілі.

35-бап - Қаржы мәселелері жөніндегі қызметкер.

1. Лицензия ізденуші өз штатында қаржылық критерийлерге жауап беретін білікті қызметкерді тағайындауы керек.
2. Қаржы мәселелері жөніндегі қызметкердің қаржы саласында кемінде 3 жыл кәсіби тәжірибесі және келесі

біліктілік құжаттарының кем дегенде біреуі болуы тиіс:

- a) ҚР Қаржы министрлігі аккредиттеген ұйыммен берілген ҚЕХС бойынша курс сертификаты;
- b) ҚР Қаржы министрлігі аккредиттеген және ҚР Бухгалтерлер палатасында тіркелген ұйым берген кәсіби бухгалтер сертификаты;
- c) Тәуелсіз аудитор сертификаты;

36-бап - Заңгер және кадр жөніндегі маман

1. Лицензия ізденуші өз штатында клубтың құқықтық критерийлеріне жауап беретін заңгері болуы керек, оның жоғары заңгерлік білімі және мамандығы бойынша кемінде 3 жыл жұмыс өтілі болуы керек.
2. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында әкімшілік-кадрлық критерийлерге жауапты маманы болуы керек, оның жоғары заңгерлік білімі немесе мамандығы бойынша кемінде 2 жыл жұмыс өтілі болуы керек.

37-бап - Маркетинг жөніндегі маман

1. Лицензия ізденушінің өз штатында маркетинг маманы болуы керек.
2. Маркетинг маманының:
  - a) жоғары білімі (маркетинг және менеджмент және/немесе экономикалық) және маркетинг немесе жарнама саласында кемінде 1 жыл жұмыс өтілі және
  - b) ҚФФ мойындаған арнайы оқу курстарынан өткені туралы сертификат болуы керек.
3. Осы баптың талабы Чемпионат қатысушылары үшін міндетті.

38-бап - Медиа-офицер

1. Лицензия ізденушінің өз штатында бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара әрекеттесуге жауапты медиа офицері болуы керек.
2. Медиа-офицер келесі біліктіліктердің кем дегенде біреуіне ие болуы керек:
  - a) «Журналистика», «Филология», «Тіл және әдебиет» мамандықтары бойынша жоғары білім туралы диплом;
  - b) ҚР Еңбек кодексінде көзделген құжаттар немесе БАҚ-тағы немесе баспасөз қызметіндегі, ұйымның PR-департаментіндегі алдыңғы жұмыс орнынан кемінде 2 жыл еңбек өтілі көрсетілген анықтама негізінде құзыреттілікті тану;
3. ҚФФ мойындаған арнайы оқу курстарынан өткені туралы сертификат болуы керек.

39-бап - Команда дәрігері

1. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында жаттығулар мен матчтар кезінде медициналық көмекке жауапты кемінде бір дәрігері болуы керек.
2. Команда дәрігері клубтың допингке қарсы профилактикасы мәселелерін, оның ішінде жастар командаларында үйлестіретін жауапты тұлға болып табылады.
3. Команда дәрігерінің жоғары медициналық білімі, уәкілетті орган берген «Спорттық медицина» бойынша маман сертификаты және дәрігерлік практика өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс.

40-бап - Жастар командасының дәрігері

1. Лицензия ізденушінің өз штатында жастар командаларына медициналық көмек көрсетуге жауапты дәрігері болуы керек.
2. Футбол орталығының дәрігері:
  - a) жоғары медициналық білімі болуы керек;
  - b) уәкілетті орган берген «Спорттық медицина» бойынша маман сертификаты болуы керек;
  - c) дәрігерлік практика өтілі кемінде 1 жыл болуы тиіс

41-бап - Физиотерапевт және массажист

1. Лицензия алуға үміткердің өз штатында команда ойыншыларының ауруларын емдеуге және алдын алуға жауапты физиотерапевт болуы керек.
2. Физиотерапевттің жоғары медициналық білімі және уәкілетті орган берген «Спорттық медицина», «Физикалық медицина және оңалту», «Медициналық оңалту» немесе «Физиотерапия» маманы сертификаты болуы керек.

42-бап – Массажист

1. Лицензия ізденушінің өз штатында массажисті болуы керек, ол ойыншыларға массаж жасауға жауапты.
2. Массажисттің келесі құжаттары болуы тиіс:

- a) орта-арнайы медициналық білім туралы диплом;
- b) уәкілетті орган берген «Массажист» бойынша маман сертификаты.

43-бап - Қауіпсіздік жөніндегі офицер

1. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында қауіпсіздік пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз етуге жауапты қауіпсіздік офицері болуы керек.
2. Қауіпсіздік офицері келесі біліктіліктердің кем дегенде біреуіне ие болуы керек:
  - a) құқық қорғау органдарында немесе ұлттық қауіпсіздік органдарында жұмыс өтілі кемінде 5 жыл;
  - b) ұлттық заңнамаға сәйкес күзет немесе қауіпсіздік қызметкерінің лицензиясы;
  - c) ҚФФ мойындаған арнайы оқу курстарынан өткені туралы сертификат.

44-бап - Матч менеджері

1. Лицензия ізденушінің өз штатында ресми ойындарды ұйымдастыруға жауапты матч менеджері болуы керек.
2. Матч менеджерінде ҚФФ мойындаған арнайы оқу курстарынан өткені туралы сертификаты.

45-бап - Басқарушылар (стюардтар)

Лицензия ізденуші ресми матчтарды өткізу кезінде кемінде 10 білікті басқарушыны (стюардты) тағайындауға және ҚР ІІМ мойындаған күзет агенттігімен шарт ұсынуға тиіс.

46-бап - Футболдағы әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі қызметкер

Лицензия ізденуші 2030 жылға дейінгі УЕФА футболының тұрақты даму стратегиясына және УЕФА-ның тиісті нұсқауларына сәйкес футболдың әлеуметтік жауапкершілік саясаты мен шараларын жүзеге асыруға жауапты футболдың әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі қызметкерін тағайындауы керек.

47-бап - Балаларды қорғау жөніндегі қызметкер

1. Лицензия ізденуші 2030 жылға дейінгі УЕФА футболының тұрақты даму стратегиясына және УЕФА-ның тиісті қағидаларға сәйкес Балаларды қорғау саясаты мен шараларын жүзеге асыруға жауапты болатын балаларды қорғау жөніндегі қызметкерді тағайындауы керек.
2. Лицензия ізденуші ҚФФ «Балаларды қорғау саясаты» және/немесе УЕФА футболының 2030 жылға дейінгі тұрақты даму стратегиясы негізінде клубтың ресми интернет – ресурстарында (сайтында) қолжетімді, сондай-ақ «Балаларды қорғау және клубта қауіпсіз орта құру саясатын» жазбаша түрде жасап, келісі міндетті тармақтарды қамтылуға тиіс:
  - Балаларды қорғау және клуб ішінде қауіпсіз орта құру саласындағы барлық оқиғалар туралы ескертулердің ережелері мен құрылымы (балалар үшін, жаттықтырушылар үшін, ата-аналар үшін);
  - Клубта болған балаларды қорғау және қауіпсіз орта құру саласындағы оқиғаларға жауап беру ережелері мен нұсқаулары;
  - Балаларды қорғау және қауіпсіз орта құру саласында болған барлық оқиғалар туралы ҚФФ-ға хабарлау.

48-бап - Жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер

1. Лицензия ізденуші өз штатында жанкүйерлер үшін негізгі байланысушы тұлға болып табылатын жанкүйерлермен жұмыс істейтін қызметкердің болуы. Жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер:
  - a) клуб басшылығымен кездесулерге үнемі қатысып, қауіпсіздік мәселелері жөніндегі қызметкермен бірлесіп, қауіпсіздік және құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету бойынша жұмыс істеуге тиіс, бұл ретте қауіпсіздік мәселелері жөніндегі қызметкер жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер лауазымын қоса атқара алмайды;
  - b) Лицензия ізденуші тоқсанына бір рет Лицензиялау департаментіне жоғарыда көрсетілген бірлескен кеңестер өткізілгені туралы растауды ұсынады.
2. ҚФФ мойындаған арнайы оқу курстарынан өткені туралы сертификат болуы керек.

49-бап - Денсаулығы жағынан мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкер

1. Лицензия ізденуші өз штатында спорт нысандары мен қызметтерінің инклюзивті және қол жетімділігін қамтамасыз етуге жауапты денсаулық сақтау мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкердің болуы.
2. Мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкер кеңестерге үнемі қатысып, клубтың немесе стадионның тиісті қызметкерлерімен барлық қажетті мәселелер бойынша өзара әрекеттесуі керек. Мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкердің лауазымын жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер қоса атқара алады.

50-бап - Негізгі команданың бас жаттықтырушысы

Лицензия ізденуші Бас жаттықтырушыны тағайындауы керек. Бас жаттықтырушыда келесі құжаттар болуы тиіс:

- a) Чемпионатқа қатысушылар үшін УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес УЕФА-ның «Pro» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы немесе «Pro» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады.
- b) 1 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес УЕФА-ның «A» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы немесе «A» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады және тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сай болуы тиіс
- c) 2 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес УЕФА-ның «B» санатындағы қолданыстағы дипломы немесе «B» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады және тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сай болуы тиіс.

51-бап - Негізгі команда жаттықтырушысының көмекшісі

Лицензия ізденуші штатында негізгі команда жаттықтырушысының көмекшісі болуы керек. Бас жаттықтырушының көмекшісінде келесі құжаттар болуы тиіс:

- a) Чемпионатқа қатысушылар үшін УЕФА жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес берілген «A» санатындағы УЕФА-ның қолданыстағы жаттықтырушы дипломы немесе «A» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады.
- b) 1 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін-УЕФА-ның «B» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы немесе «B» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады және тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сай болуы тиіс
- c) 2 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін-УЕФА-ның «B» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы немесе «B» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады және тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сәйкес келуі тиіс.

52-бап - Жастар футболының даму бағдарламасының жетекшісі

1. Лицензия ізденушінің өз штатында жастар футболын дамыту бағдарламасының жетекшісі болуы керек.

Жастар футболын дамыту бағдарламасының жетекшісінде:

- Чемпионатқа қатысушылар үшін УЕФА жаттықтырушы дипломы («A-Elite Youth» немесе «Pro» санаттары) және 1 Лига Біріншілігіне қатысушылар үшін УЕФА дипломы («A» санаты) болуы тиіс немесе УЕФА санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болу керек.
- 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылардың футбол орталықтары-УЕФА жаттықтырушылар конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес берілген УЕФА жаттықтырушылар дипломы («A-Elite Youth» немесе «Pro» санаттары) немесе УЕФА санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болу керек.

2. Жастар футболын дамыту бағдарламасының басшысы ФО дайындық тобының жаттықтырушысы лауазымын қоса атқара алады.

53-бап - Футбол Орталығының маманы

Лицензия ізденушінің өз штатында Футбол Орталығының маманы болуы керек. Маманға қойылатын лауазымдық міндеттер мен біліктілік талаптары Футбол орталығы туралы Ережеде анықталады.

54-бап - Жастар командаларының жаттықтырушылары

1. Лицензия ізденушінің өз штатында осы Ережелердің **17-бабының** талаптарына сәйкес жастар командаларының жаттықтырушылары болуы тиіс.
2. ФО жаттықтырушыларының материалдық мүдделілігін ынталандыру мақсатында және толыққанды оқу-жаттығу процесін қамтамасыз ету үшін Лицензия ізденуші ФО-ның әрбір жаттықтырушысының еңбек шартын салықтар мен басқа да міндетті төлемдерді шегеруді ескере отырып, ең төменгі айлық еңбекақы төлеуді белгілеу туралы ережемен мынадай градацияда толықтыруға міндетті:
  - ФО-ның дене дайындығы бойынша жаттықтырушысы-230 000 теңге;
  - УЕФА «C» лицензиясы бар жаттықтырушы-200 000 теңге;
  - УЕФА «B» лицензиясы бар жаттықтырушы-230 000 теңге;
  - УЕФА «B Goalkeeper» лицензиясы бар жаттықтырушы-250 000 теңге;
  - УЕФА «A» лицензиясы бар жаттықтырушы-310 000 теңге;
  - УЕФА «Pro» және «A Elite Youth» лицензиясы бар жаттықтырушы-340 000 теңге;

55-бап - Қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушы және

1. Лицензия ізденушінің өз штатында қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушысы болуы керек:
  - Чемпионатқа, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар-қақпашылармен жұмыс бойынша бір жаттықтырушы;
  - ФО үшін-осы Ережелердің **17-бабына** сәйкес.
2. Қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушы:
  - Чемпионатқа қатысушы УЕФА-ның «*B-goalkeeper*» санатындағы жаттықтырушы дипломына ие болуы тиіс немесе УЕФА санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс.
  - 1 және 2 Лига Біріншіліктерінің қатысушылары УЕФА жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес, УЕФА «С» санатындағы жаттықтырушы дипломы немесе УЕФА «*B-goalkeeper*» санатындағы жаттықтырушы дипломы, немесе УЕФА санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс.

56-бап - Дене шынықтыру бойынша жаттықтырушы

1. Лицензия ізденушінің, Чемпионат, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар - бір дене шынықтыру жаттықтырушысы болуы тиіс;
2. Дене шынықтыру жаттықтырушысы УЕФА жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес УЕФА-ның «В» санатындағы лицензиясы, немесе ҚФФ берілген немесе УЕФА қауымдастығының мүшесі берген «ФИТНЕС жаттықтырушысы» ұлттық сертификаты болуы керек.

57-бап - Футбол орталығының дене шынықтыру бойынша жаттықтырушысы

1. Лицензия ізденушінің өз штатында Футбол орталығы үшін кемінде бір дене шынықтыру жаттықтырушысы болуы керек
2. Дене шынықтыру бойынша жаттықтырушының УЕФА-ның «В» санатындағы жаттықтырушы дипломы немесе ҚФФ немесе УЕФА қауымдастығының мүшесі берген «ФИТНЕС бойынша жаттықтырушы» лицензиясы болуы керек.

58-бап - TMS FIFA бағдарламасына жауапты

Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында TMS FIFA трансферттерін келісу жүйесін бақылауды жүзеге асыратын, ағылшын тілін білумен (деңгейі Intermediate-тен кем емес) жауапты тұлғасы болуы тиіс.

59-бап - УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес УЕФА жаттықтырушыларының біліктілігіне қолданылатын ережелер

1. УЕФА жаттықтырушылар конвенциясын қолдану туралы УЕФА ережесі тек жаттықтырушылар мен командалардың жаттықтырушылар штабына Чемпионатқа, 1 Лига командалары арасындағы біріншіліктер қатысушыларға және жастар командаларының жаттықтырушыларына қатысты;
2. 2 Лига командаларының бас жаттықтырушысы мен жаттықтырушылар штабы тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сай болуы тиіс.

60-бап - Аутсорсинг қызметтері

1. Егер лицензия ізденуші қызметтерді аутсорсингке берсе, онда қызмет көрсетушімен шартқа қол қою қажет. Шартта кем дегенде келесі ақпарат болуы керек:
  - а) жеткізушімен тапсырмаларды, міндеттерді және мерзімдерді орындау;
  - б) Лицензия ізденушімен қызметтер жеткізушісіне қызмет көрсетуді төлеу шарттар және мерзімдер;
  - с) тиісті біліктілігін қоса алғанда, қызметтерді орындайтын тұлға (тұлғалар) туралы ақпарат.
2. Бұл бап осы Ережелердің 43-49-баптарына қолданылады.

61-бап - Құқықтары және міндеттері

1. 33-58-баптарда көрсетілген персоналдың құқықтары және міндеттері жазбаша түрде айқындалуы тиіс.
2. 33-42 және 50-57-баптарда көрсетілген лицензия ізденушінің қызметкерлері клубтағы басқа лауазымдарды қоса атқара алмайды.

62-бап - Маусым бойғы бос лауазымдар

1. Егер **33-58-бапта** көрсетілген лауазым лицензиялау маусымы ішінде бос болса, Лицензия ізденуші Лицензиялау департаментіне 2 жұмыс күні ішінде хабарлауға, сондай-ақ осы лауазым осы Ережелердің талаптарына сәйкес келетін тұлғамен тұрақты негізде атқарылуы тиіс 30 (күнтізбелік) күннен аспайтын мерзімге міндетін атқарушы адамды тағайындауға тиіс. Лауазымға отығаннан кейін Лицензия ізденуші 2 жұмыс күні ішінде Лицензиялау департаментіне хабарлауы тиіс.
2. Егер лауазым ауруға немесе жазатайым оқиғаға байланысты бос болған жағдайда, лицензиар 30 күндік мерзімді 60 (күнтізбелік) күнге дейін, бірақ тиісті адамның денсаулық жағдайы оған өз міндеттерін қайта бастауға мүмкіндік бермейді деп сенуге дәлелді негіз болған жағдайда ғана ұзарта алады.

IV. ҚҰҚЫҚТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

63-бап - ҚФФ жарыстарына қатысуға өтініш

1. Лицензия ізденуші өз өтінішінде Лицензия ізденушінің келесі әрекеттері расталады:
  - a) FIFA, UEFA және ҚФФ Жарғыларының, Ережелерінің, Директивалары мен Шешімдерінің, сондай-ақ Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорт істері жөніндегі төрелік соттың юрисдикциясының міндетті күшін мойындайды және сақтайды;
  - b) ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысады;
  - c) лицензиарды кез келген өзгерістер туралы дереу ақпараттандырады;
  - d) ұсынатын құжаттары толық әрі дұрыс;
  - e) лицензиар сәйкестік тексерулерін жүргізу құқығын сақтайтынын мойындайды, осыған байланысты лицензиарға іске қатысы бар кез келген құжаттарды тексеру және кез келген тиісті мемлекеттік органдар мен басқа да ұйымдардан ақпарат алу үшін құзырет береді.
  - f) «ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін Қазақстан Республикасының футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ережені» сақтайды және оларға сәйкес әрекет етеді;
  - g) Есептіліктің периметрі 67-бапқа сәйкес айқындалатын болады;
  - h) 67.3-тармақта аталған футбол қызметінің әрбір түріне байланысты барлық кірістер мен шығыстар есептілік периметріне енгізілді.

64-бап - Минималды заңды ақпарат

1. Лицензия ізденуші лицензиарға белгіленген мерзімде заңды күші бар төмендегі құжаттарды ұсынуға міндетті:
  - a) заңды тұлғалардың тиісті мөрлерімен куәландырылған лицензия іздеушінің басшысы мен құрылтайшысы қол қойған белгіленген нысандағы өтініш;
  - b) футболдан ҚР Чемпионатына (Біріншілігіне) қатысуға өтінім жарнасының төленгенін растайтын төлем тапсырмасының көшірмесін ұсынады. Өтінім жарнасын төлеу мөлшері мен тәртібін ҚФФ Атқару комитеті бекітеді;
  - c) белгіленген нысандағы құпиялылық туралы келісім;
  - d) белгіленген нысандағы өзара қатынас туралы келісім;
  - e) заңды тұлғаның құрылтай құжатының (Жарғысының) нотариалды куәландырылған көшірмесі;
  - f) уәкілетті орган (ХҚКО) лицензия іздеушіге берген, келесідей қажетті мәліметтерді қамтитын тіркелген заңды тұлға, филиал немесе өкілдік туралы анықтама;
    - ұйымдастырушылық-құқықтық нысан;
    - заңды тұлғаның атауы;
    - орналасқан орны.
  - g) мемлекеттік тіркеу/заңды тұлғаны қайта тіркеу туралы анықтама;
  - h) заңды тұлғаның басқа заңды тұлғаларда қатысуы туралы анықтама;
  - i) уәкілетті тұлғалардың қолтаңбаларының және лицензия іздеушінің белгіленген нысандағы мөр бедерінің үлгілері;
  - j) лауазымы бар қызметкерлердің Т.А.Ә., көрсетілген лицензия іздеушіні ұйымдастырудың бекітілген ұйымдық құрылымы (схемасы);
  - k) Осы Ережелердің 11-бабына сәйкес ҚКФЛ және ЖФФ мүшелігін растайтын ресми құжат;
  - l) өңірлік футбол федерациясына мүшелік жарнаны төлеу туралы төлем тапсырмасын беру (төлем сомасы мен тәртібін өңірлік федерацияның уәкілетті органы айқындайды).
2. ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысу үшін екі және одан да көп командалардың лицензиясын іздеуші өтінім берген жағдайда, осы бапта көрсетілген құжаттар әрбір командаға жеке ұсынылады.

64/1 - Лицензия ізденушінің жеке басы, тарихы және мұрасы

1. 11-бапқа сәйкес, жарыстардағы команданың ресми атауына және (немесе) атауына байланысты және онымен бірге футбол клубының визуалды сәйкестігін құрайтын барлық элементтер, атап айтқанда, клубтың ресми эмблемасы, логотиптері, басқа сауда белгілері және ресми түстері лицензия ізденушіге немесе тіркелген мүшеге тиесілі болуы немесе оның жеке бақылауында болуы керек.
2. Лицензия ізденушінің жеке басын, сондай-ақ оның тарихы және мұрасымен бірге спорттық жетістіктерін лицензиар тіркеуі керек.

65-бап - Топтың басқару және меншік құрылымы

1. Лицензия ізденуші сонымен қатар лицензиарға топтың жалпы ұйымдық-құқықтық құрылымы туралы (мысалы, схема түрінде) басшылық тиісті түрде мақұлдаған мәліметтерді ұсынуы керек. Бұл құжатта бас кәсіпорынға дейін және түпкілікті бақылауды жүзеге асыратын тараптың барлық еншілес,

қауымдастырылған және бақылаушы ұйымдары туралы мәліметтер болуы тиіс. Сондай ақ осындай бас кәсіпорынның барлық қауымдастырылған немесе еншілес ұйымдары туралы мәліметтер көрсетілуі тиіс. Ұйымдық-құқықтық құрылым қай ұйымның ҚФФ мүшелігіне кіретінін дәл анықтап, лицензия алуға өтініш берушінің барлық еншілес құрылымдары туралы мынадай мәліметтерді қамтуы тиіс:

- a) заңды тұлғаның атауы;
- b) заңды тұлғаның түрі;
- c) негізгі және барлық футбол қызметі туралы ақпарат;
- d) мүліктік құқықтағы пайыз (және егер ол мүліктік құқықтағы пайыздан өзгеше болса, қолда бар дауыстардың пайызы);
- e) акционерлік капитал;
- f) барлық активтердің сомасы;
- g) табыстың жалпы сомасы;
- h) меншікті капиталдың жалпы көлемі.

66-бап - Лицензиялау туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтініш

1. Лицензия ізденуші 9-бапқа сәйкес лицензиар анықтағандай, футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссияның шешім қабылдау процесі басталғанға дейін жеті күн ішінде лицензиарға жазбаша өтініш беруі керек.
2. Лицензия ізденуші келесілерді растауы керек:
  - a) лицензиарға ұсынылған барлық құжаттар толық, дәл және осы Ережелерге сәйкес келетінін;
  - b) оның лицензиялау өтініміне немесе клубты лицензиялау критерийлерінің кез келгеніне қатысты қандай да бір елеулі өзгеріс немесе ұқсас оқиға болғанын/болмағанын;
  - c) алдыңғы аудиттелген жылдық қаржылық есептіліктің және қайта қаралған аралық қаржылық есептіліктің есепті күнінен бастап лицензия алуға өтініш берушінің қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін маңызды экономикалық маңызы бар қандай да бір оқиға немесе шарт болғанын/болмағанын (олай болса, басшылықтың мәлімдемелері бар хатта оқиға немесе жағдай туралы сипаттама және оның қаржылық салдарын бағалау немесе мұндай бағалау жүргізілмейтіні туралы мәлімдеме болуы керек);
  - d) өтініш беруші лицензияны сұрай ма, жоқ па, егер олай болмаса, тіркелген қатысушы немесе өтініш берушінің кез-келген бас компаниясы есептілік периметріне енгізілген лицензияны сұрай ма, әлде лицензиялау маусымының алдындағы 12 ай ішінде заңдарға немесе ережелерге сәйкес несие берушілерден қорғауды алды ма, жоқ па.
3. Лицензия ізденуші басшылығының мақұлдауы лицензия іздеушінің атқарушы органының атынан қол қоюымен расталуға тиіс.

V. ҚАРЖЫ КРИТЕРИЙЛЕРІ

67-бап - Есеп беру ұйымы/ұйымдары және есеп беру периметрі

1. Лицензияға үміткер лицензиарға есептіліктің шекараларын, яғни қаржылық ақпарат (мысалы, жеке ұйым, шоғырландырылған немесе біріктірілген қаржылық есептілік) VIII қосымшаға сәйкес ұсынылуы және X қосымшасына сәйкес бағалануы тиіс ұйымдар немесе ұйымдар жиынтығын анықтайды және ұсынады.
2. Есептілік периметрі келесі мәліметтерді қамтуы керек:
  - a) лицензия ізденуші, сондай-ақ тіркелген мүше (егер олар әртүрлі тұлғалар болса);
  - b) лицензия ізденушінің, сондай-ақ тіркелген мүшенің кез-келген еншілес кәсіпорны (егер олар әртүрлі болса);
  - c) **67-тармақ 3-тармағының а)-b)** тармақшасы және одан төмен айқындалған футбол қызметіне қатысты кірістер өндіретін және/немесе қызметтер көрсететін және/немесе шығыстар көтеретін заң тобының құрылымына енгізілгеніне қарамастан, кез келген басқа заңды тұлға;
  - d) 3с) және 3к) және одан төмен тармақтарда айқындалғандай, кірістер алатын және (немесе) қызметтер көрсететін және (немесе) футбол қызметіне байланысты шығыстарды көтеретін топтың басқару және меншік құрылымына енгізілгеніне қарамастан кез келген заңды тұлға.
3. Футбол қызметі келесілерді қамтиды:
  - a) қызметкерлерді жұмысқа қабылдау (тарту) (**72-бапта** айқындалғандай), шарттың немесе нормативтік-құқықтық актілердің күшінен туындайтын міндеттемелерге сәйкес кез келген нысандағы қызметкерлерге сыйақылардың барлық нысандарын төлеуді қоса алғанда;
  - b) ойыншыларды тіркеуді сатып алу/сату (жалға алуды қоса алғанда);
  - c) билеттерді сату;

- d) демеушілік және жарнама;
  - e) матчтарды көрсету;
  - f) мерчандайзинг және мейрамханалық бизнес;
  - g) клубтың операциялық қызметі (атап айтқанда, матчтарды ұйымдастыру және өткізу, сапарларды ұйымдастыру, ойыншыларды іздеу және т.б.);
  - h) әйелдер футболы;
  - i) жастар футболы секторын дамыту;
  - j) стадиондар мен оқу-жаттығу нысандарын қолдану және пайдалану;
  - k) лицензия ізденушінің акционерлік капиталын немесе тікелей немесе жанама түрде қамтамасыз етілген немесе лицензия іздеушінің активтеріне немесе кірістеріне салынған қарызды қоса алғанда, қаржыландыру.
4. Егер ол жүзеге асыратын футбол қызметі есептілік периметріне енгізілген ұйымдардың бірінің қаржылық есептілігінде толық көрініс тапқан жағдайда ғана ұйым есептілік периметрінен шығарылуы мүмкін және:
- a) оның қызметі жоғарыдағы **3-тармақта** анықталған футбол қызметімен және (немесе) футбол клубының орналасқан жерімен, активтерімен немесе брендімен толық байланысты емес; немесе
  - b) есептілік периметріне кіретін барлық заңды тұлғалармен салыстырғанда елеусіз болып табылатын және жоғарыдағы **3a) және 3b)**-тармақтарында айқындалған футбол қызметін жүргізбейді;
5. Лицензия ізденуші уәкілетті тұлға қол қойған өтінішті ұсынуы керек, ол өтінішпен келесілер расталады:
- a) **67-тармақтың 3 - тармағында** көрсетілген футбол қызметінің әрбір түріне байланысты барлық кірістер мен шығыстар, егер олай болмаса, толық түсіндіре отырып, есептілік периметріне енгізілгені; және
  - b) заң тобының құрылымына енгізілген кез-келген ұйым **67-тармақтың 4-тармағына** сілтеме жасай отырып, кез-келген ерекшелікті негіздей отырып, есеп беру периметрінен шығарылды ма, жоқ па.

68-бап - Жылдық қаржылық есептілік

1. Лицензия ізденуші бекітілген кестеге сәйкес лицензиарға өтінім беру мерзімінің алдындағы жылдың 31 желтоқсанындағы және УЕФА-да лицензиялау туралы шешімдер тізімін ұсыну мерзімінің алдындағы жағдай бойынша қаржылық есептілікті дайындап, ұсынуы керек.
  2. Алдыңғы кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қоса алғанда, жылдық қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына немесе ұлттық бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалуы керек (жағдайларға байланысты).
Жылдық қаржылық есептілік келесілерді қамтуы тиіс:
    - a) есептік кезең соңына бухгалтерлік баланс;
    - b) есептік кезең ішіндегі қаржылық қорытындылар туралы есеп;
    - c) есептік кезең ішіндегі ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп;
    - d) есептік кезеңдегі капиталдағы өзгерістер туралы есеп;
    - e) есеп саясатының негізгі қағидаттарының қысқаша сипаттамасын және басқа да түсіндірмелерді қамтитын ескертпелер (клуб қызметкерлерінің бекітілген штат кестесінің және есепті жылға арналған қаржыландыру жоспарының көшірмелерін қоса беру)
    - f) басшылықпен (Директордың есебі) дайындалған қаржылық шолу.
  3. Жылдық қаржылық есептілікті **VI қосымшада** анықталғандай тәуелсіз аудитор тексеруі керек.
  4. Егер жылдық қаржылық есептілік **VII қосымшада** баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын ең төменгі талаптарға сәйкес келмесе, онда лицензия ізденуші лицензиарға ұсынуы тиіс:
    - a) **VII қосымшада** баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптарға жауап беретін қосымша ақпарат; және
    - b) жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған қосымша ақпараттың толықтығы мен дәлдігін растау үшін лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерді жүргізу арқылы бағалау нәтижелері туралы есеп.
- Өткен кезеңнің ресми есепті күніне салыстырмалы деректер міндетті түрде ұсынылуы тиіс.**
5. Егер жылдық қаржылық есептілік **VIII қосымшада** көрсетілген бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия іздеуші лицензиарға да ұсынуы керек:
    - a) **VIII қосымшада** баяндалған бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келетін, сол есепті кезеңді қамтитын және алдыңғы салыстырмалы есепті кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қамтитын қайта есептелген қаржылық есептілік;
    - b) лицензия ізденуші басшылығының қайта есептелген қаржылық есептілік толық, дәл және

ережелерге сәйкес келетіндігі туралы мәлімдемесі; және

- с) қайта есептелген қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.

69-бап - Жылдық қаржылық есептілігін жариялау

1. Лицензия ізденуші өзінің веб-сайтында, немесе клубтың ресми сайтында, клубтың әлеуметтік желілердегі ресми парақшасында (Facebook, Instagram и т.д.) немесе лицензиарының веб-сайтында **05 мамырға дейін**, яғни УЕФА-да Лицензиялау туралы шешімдер тізімі ұсынылған күннен кешіктірмей және лицензиар белгілеген нысанда жариялауы керек:
  - а) лицензиар бағалаған соңғы есепті кезеңдегі аудиттелген жылдық қаржылық ақпарат; және
  - б) соңғы есепті кезеңде агенттерге/делдалдарға немесе олардың мүдделеріне төленген жалпы сома.

70-бап - Аралық қаржылық есептілік

1. Егер лицензия ізденушінің жылдық қаржылық есептілігі **68-бапқа** сәйкес УЕФА-ға лицензиялық шешімдер тізбесін ұсыну мерзімі аяқталғанға дейін алты айдан астам уақыт бұрын аяқталатын есепті кезеңде жасалса, онда аралық кезең үшін қосымша қаржылық есептілік дайындалып, ұсынылуы тиіс.
2. Аралық кезең жылдық есеп беру күнінен кейінгі күннен басталады және УЕФА-ға лицензиялық шешімдер тізбесін беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсанда аяқталады.
3. Ерекше жағдайларда, егер лицензия алуға өтініш берушінің жылдық есептік күні 31 Мамырда көрсетілсе, онда ол 30 Қарашада аяқталатын алты айлық кезең үшін аралық қаржылық есептілікті дайындап, ұсына алады.
4. Алдыңғы аралық кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қоса алғанда, аралық қаржылық есептілік, алдыңғы жылдық қаржылық есептілік күнінен кейін енгізілген есеп саясатының өзгерістерін қоспағанда, жылдық қаржылық есептілікпен бірдей есеп саясатына сәйкес дайындалуы керек, олар келесі жылдық қаржылық есептілікте көрсетілуі керек.
5. Аралық қаржылық есептілік мыналарды қамтуы керек:
  - а) аралық кезеңнің соңындағы жағдай бойынша бухгалтерлік баланс;
  - б) кірістер мен шығыстар туралы есеп/аралық кезеңдегі кірістер мен шығыстар туралы есеп;
  - с) аралық кезеңдегі ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп;
  - д) аралық кезеңдегі капиталдағы өзгерістер туралы есеп; және
  - е) түсіндірме жазбалар.
6. Егер лицензия ізденуші Алдыңғы аралық кезең үшін аралық қаржылық есептілікті дайындамауы тиіс болса, онда салыстырмалы көрсеткіштер тікелей алдыңғы есепті кезең үшін жылдық қаржылық есептіліктен алынуы мүмкін.
7. Аралық қаржылық есептілікті VI қосымшада анықталғандай тәуелсіз аудитор тексеруі керек.
8. Егер аралық қаржылық есептілік VII қосымшада баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын ең төменгі талаптарға сәйкес келмесе, онда лицензия ізденуші лицензиарға да ұсынуы тиіс:
  - а) **VII қосымшада** баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптарға жауап беретін қосымша ақпарат; және
  - б) қосымша ақпараттың толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.
9. Егер аралық қаржылық есептілік **VIII қосымшада** көрсетілген бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия ізденуші лицензиарға ұсынуы керек:
  - а) **VIII қосымшада** баяндалған бухгалтерлік есеп талаптарына жауап беретін, сол кезеңді қамтитын және алдыңғы салыстырмалы кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қамтитын қайта есептелген қаржылық есептілік;
  - б) қайта қаралған қаржылық есептілік толық, дәл және нормативтік талаптарға сәйкес келетіні туралы лицензия ізденуші басшылығының өтініші; және
  - с) қайта қаралған қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.

71-бап - Таза капитал ережесі

1. Лицензия ізденуші өзінің жылдық қаржылық есептілігінде немесе аралық қаржылық есептілігінде (қайсысы 31 желтоқсанға жақын екеніне, лицензиарға өтінім берудің алдыңғы мерзіміне және УЕФА-да Лицензиялау туралы шешімдер тізімін ұсынудың алдыңғы мерзіміне байланысты) капиталдағы таза позициясы туралы хабарлауы керек, ол:

- a) оң болады; немесе
  - b) алдыңғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда 10% немесе одан да көп пайызға жақсарды.
2. Таза меншікті капитал жағдайға байланысты оның жылдық қаржылық есептілігінде немесе аралық қаржылық есептілігінде көрсетілгендей, оның барлық міндеттемелері шегерілгеннен кейін кәсіпорын активтеріндегі қалдық үлесті білдіреді. Егер лицензия іздеушінің активтері оның міндеттемелерінен асып кетсе, онда лицензия іздеушінің активтер бойынша таза позициясы бар, яғни оң меншікті капиталы бар. Егер лицензия ізденушінің міндеттемелері оның активтерінен асып кетсе, онда лицензия іздеушінің міндеттемелер бойынша таза ұстанымы, яғни теріс меншікті капиталы болады.
3. Егер лицензия ізденуші 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыдағы 1-тармақтың 71-тармағын сақтамаса, лицензия іздеуші жаңа тексерілген бухгалтерлік балансты 31 наурыздан кешіктірмей 1 (а) немесе (b) тармағының 71-тармағының шарттарының бірі орындалғанын көрсету үшін ұсына алады.
4. Осы критерийге сәйкес келу мақсатында меншікті капитал кем дегенде келесі 12 ай ішінде барлық басқа міндеттемелерге бағынатын және пайыздар әкелмейтін реттелген қарыздарды қамтуы мүмкін.
5. Лицензиардың бағалауы X қосымшаға сәйкес келуі керек.
6. Ерекше жағдайларда лицензия ізденуші баламалы бағалау күнін сұрай алады, егер:
- a) оның жылдық бухгалтерлік есептілікті жасаудың базалық күні 31 мамырға келсе — бұл жағдайда ол 30 Қарашада аяқталатын алты айлық кезең үшін аралық қаржылық есептілікті дайындай алады және осындай аралық қаржылық есептілікті таза капитал ережесінің мақсаттары үшін пайдалана алады; немесе
  - b) оның жылдық бухгалтерлік есептілікті жасаудың базалық күні 30 қарашаға келсе — бұл жағдайда таза капитал ережесінің мақсаттары үшін оның 30 Қарашада аяқталған есепті кезеңдегі жылдық қаржылық есептілігі пайдаланылуы мүмкін.
- Мұндай ерекше жағдайларда a) немесе b) таза капитал ережесіндегі 31 желтоқсандағы барлық сілтемелерді 30 қараша деп түсіну керек.

72-бап - Басқа футбол клубтары алдында мерзімі өткен қарыздың болмауы.

1. Лицензия ізденуші ағымдағы жылдың 31 наурызында лицензиялау маусымының алдындағы 28 ақпанға дейін төленетін трансферттерден туындайтын міндеттемелер нәтижесінде басқа клубтар алдында мерзімі өткен кредиторлық қарызы (IX қосымшасында анықталғандай) жоқ екенін дәлелдеуі керек.
2. Кредиторлық қарыз - бұл футбол клубтарына келесілер нәтижесінде төленетін сома:
- a) белгілі бір шарттарды орындау кезінде төленуге жататын кез келген соманы қоса алғанда, кәсіби ойыншылардың трансферлік қызметі (ойыншылардың мәртебесі мен трансфері туралы ФИФА регламентінде айқындалғандай);
  - b) ойыншыларды кәсіпқойлар ретінде алғашқы тіркеу, соның ішінде белгілі бір шарттар орындалған кезде төленетін кез-келген сома;
  - c) кәсіби мамандар ретінде алғаш рет тіркелген ойыншылар, соның ішінде белгілі бір шарттар орындалған кезде төленетін кез келген сома («ФИФА ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы туралы ережеде» анықталғандай, дайындық пен бірлескен төлемдер үшін өтемақы); және
  - d) ойыншының келісімшартты бұзуына байланысты құзыретті органның шешімі бойынша кез келген ортақ жауапкершілік.
3. Лицензия ізденуші аударымдар туралы ақпарат қолданыстағы ұлттық аударым талаптарына сәйкес лицензиарға ашылған жағдайларды қоспағанда, аудиторлық тексеруден өткен **Трансферттер кестесін** дайындап, лицензиарға ұсынуы керек (мысалы, ұлттық медиация жүйесі) және лицензиар төмендегі **4 және 5-тармақтарда** сипатталғандай барлық қажетті ақпаратты алуға және бағалауға қабілетті.
- Тиісті кезең ішінде аударымдар/несиелер болмаса да, аударымдар кестесі дайындалуы керек.
4. Лицензия ізденуші келесілерді ашуы тиіс:
- a) 28 ақпандағы жағдай бойынша берешек сомасы бар-жоғына қарамастан, **28 ақпанға дейін** 12 айлық мерзімде жасалған трансферлік келісімдер нәтижесінде ойыншылардың барлық жаңа тіркеулері (жалға алуды қоса алғанда);
  - b) 28 ақпандағы жағдай бойынша қарыз төленбеген барлық трансферлер/ауысулар (олар ойыншыларды босатуға немесе тіркеуге байланысты ма, жоқ па және ауысулар қашан жүзеге асырылғанына қарамастан); және
  - c) кез келген даулы сомаларды ескере отырып (олар бойынша ұлттық заңнамаға сәйкес уәкілетті органдарда даулар қаралады не 28 ақпандағы жағдай бойынша **(IX қосымшада** айқындалғандай)

ұлттық немесе халықаралық футбол инстанцияларында немесе тиісті аралық (төрелік) сотта талқылаулар жүргізіледі) барлық ауысулар.

5. Трансферттер кестесінде кем дегенде келесі ақпарат болуы керек (ойыншының әрбір трансферіне қатысты;
  - a) ойыншы туралы деректер (Т.А.Ә. және туған күні бойынша сәйкестендіру);
  - b) трансфер (жалға алу) туралы келісімдер/шарттар жасасу күні;
  - c) кредитор болып табылатын футбол клубының атауы;
  - d) несие беруші төлемді талап етпесе де, төленген немесе төлеуге жататын трансфер (немесе жалдау) төлемі (оқу ақысы мен ынтымақтастық жарнасын қоса);
  - e) ойыншыны тіркеуге байланысты төленген немесе төленетін басқа тікелей шығындар;
  - f) Беру туралы келісім шеңберінде төленген немесе төленуге жататын кез келген басқа өтемақы;
  - g) Реттелген сомалар (**IX қосымшада** анықталғандай 28 ақпанға дейін және төлем күні (күндері);
  - h) 28 ақпандағы жағдай бойынша қарыздың әрбір элементін төлеу мерзімдерін көрсете отырып, әр ойыншының трансфері бойынша қарыздың қалдығы;
  - i) Әрбір төленбеген элемент бойынша төлем күнін (мерзімдерін) қоса алғанда, 28 ақпандағы жағдай бойынша мерзімі өткен сомалар және егер қажет болса, есеп айырысу күндерімен бірге 28 ақпаннан 31 наурызға дейінгі кезеңде белгіленген сомалар, сондай-ақ 31 наурыздағы (28 ақпаннан кейінге қалдырылған) жағдай бойынша мерзімі өткен кез келген қарыз, түсіндірме комментарийлермен бірге;
  - j) Әрбір кейінге қалдырылған элемент үшін төлемнің бастапқы және жаңа күнін (мерзімдерін), сондай-ақ тараптар арасында жазбаша келісім жасалған күнді қоса алғанда, 28 ақпандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған сомалар (**IX қосымшада** айқындалғандай);
  - k) Істерге сілтемелерді және барлық қатысушы тараптардың позицияларының қысқаша сипаттамасын қоса алғанда, 28 ақпандағы жағдай бойынша (**IX қосымшада** анықталғандай) дауланатын сомалар;
  - l) 28 ақпандағы жағдай бойынша баланста әлі танылмаған шартты төлемдер сомасы (шартты міндеттемелер).
6. Лицензия ізденуші өз міндеттемелерін Трансферттер кестесіне сәйкес «Ойыншылардың трансферттері бойынша кредиторлық қарыз» қаржылық есептілік балансы бабының мәнімен (тиісті жағдайларда) немесе бастапқы есепке алу деректерімен салыстыруға тиіс.
7. Лицензия ізденуші Трансферттер кестесінің толық, дәл және осы Ережелерге сәйкес келетіндігін растауы керек. Бұл клуб басшылығының қысқаша мәлімдемесімен және лицензия алуға өтініш берушінің уәкілетті қол қоюшыларының қолымен расталуы керек.

Лицензиар қосымша ақпарат ұсынуды талап ете алады. Әрбір лицензия ізденушіге ойыншылардың аударымдары бойынша дебиторлық қарыз туралы ұқсас ақпаратты ұсыну ұсынылады.

73-бап - Қызметкерлерге қатысты мерзімі өткен қарыздың болмауы

1. Лицензия алуға үміткер ағымдағы жылдың 31 наурызындағы жағдай бойынша лицензиялау маусымының алдындағы 28 ақпанға дейін төленуі тиіс шарттық немесе нормативтік-құқықтық міндеттемелердің нәтижесінде өз қызметкерлеріне қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарызы (**IX қосымшаға** сәйкес) жоқ екенін дәлелдеуге тиіс.

Кредиторлық қарыз – бұл жалақыны, еңбекақыны, бейнелеу құқығын төлеуді, бонустарды және басқа да жеңілдіктерді қоса алғанда, келісімшарттық немесе нормативтік-құқықтық міндеттемелер нәтижесінде қызметкерлерге берілетін сыйақының барлық түрлері.
2. Әртүрлі себептермен лицензия алуға өтініш берушінің қызметкерлері болып табылмайтын тұлғалар алдындағы берешек осы критерийдің күшіне енеді және мұндай кредиторлық қарыз қаржылық есептілікте қалай ескерілгеніне қарамастан, шартта көрсетілген және (немесе) заңнамада белгіленген мерзімдерде өтелуге тиіс.
3. «Қызметкерлер» терминіне келесі тұлғалар кіреді:
  - a) FIFA-ның ойыншылардың мәртебесі мен трансферті туралы ережелеріне сәйкес барлық кәсіби ойыншылар;
  - b) **36-52-баптарда** көрсетілген кез келген функцияларды орындайтын барлық әкімшілік, техникалық, медициналық персонал және қауіпсіздік қызметінің персоналы;
  - c) **36-52-баптарда** көрсетілген кез келген функцияларды орындайтын қызмет көрсетуші жеткізушілер.
4. Егер «қызметкерлердің» кез келгені заң тобының кеңесшісі ретінде жалданса немесе топтың заңды құрылымы немесе лицензия беру туралы өтініш білдірушіден басқа есеп беру периметрі бойынша субъектіге басқаша қызмет көрсетсе, бұл кредиторлық қарыз жоғарыдағы **1-тармақтың** қолданылу аясына да енгізілуі керек.
5. Лицензия берушінің немесе лицензия алуға өтініш берушінің заң тобының құрылымына кіретін субъектінің

әртүрлі себептермен бұдан былай жұмыс істемейтін немесе жалданбайтын тұлғаларға төленуге жататын сомалар осы критерийдің қолданысына жатады және мұндай кредиторлық қарыз қаржылық есептілікте қалай ескерілетініне қарамастан, шартта көзделген немесе заңда айқындалған мерзім ішінде реттелуге тиіс.

6. Лицензия ізденуші лицензиарға аудитор тексерген және лицензиялау маусымының алдындағы 28 ақпандағы жағдай бойынша жұмысшыларға қатысты келесі жалпы қалдықтарды көрсететін Қызметкерлер тізімі кестесін дайындап, ұсынуы керек:
  - a) Кредиторлық берешектің жалпы сомасы;
  - b) Мерзімі өткен қарыздың жалпы сомасы, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша қалған мерзімі өткен сома (28 ақпаннан бастап ауыстырылды);
  - c) Кейінге қалдырудың жалпы сомасы (**IX қосымшада** анықталғандай); және
  - d) Жалпы даулы сома (**IX қосымшада** анықталғандай).
7. 28 ақпандағы жағдай бойынша әрбір мерзімі өткен, кейінге қалдырылған немесе даулы сомаға қатысты түсіндірме комментариймен бірге мынадай ақпарат берілуі тиіс:
  - a) қызметкердің лауазымы мен Т.А.Ө. (тұлға 28 ақпанға дейін бір жыл бойы жұмыспен қамтылғанына/қамтылмағанына байланысты емес);
  - b) жұмыстың басталған және аяқталатын күні (тиісті жағдайларда);
  - c) Әрбір төленбеген элемент бойынша төлем күнін (мерзімдерін) қоса алғанда, мерзімі өткен сомалар және егер қажет болса, есеп айырысу күндерімен бірге 28 ақпаннан 31 наурызға дейінгі кезеңде белгіленген сомалар, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша (28 ақпаннан кейінге қалдырылған) кез келген кешіктірілген төлемдер;
  - d) Әрбір кейінге қалдырылған элемент бойынша төлемнің бастапқы және жаңа күнін (мерзімін) және тараптар арасында жазбаша келісім жасалған күнді қоса алғанда, кейінге қалдырылған сомалар; және;
  - e) Істерге сілтемелерді және барлық қатысушы тараптардың позицияларының қысқаша сипаттамасын қоса алғанда, даулы сомалар.
8. Лицензия ізденуші өз міндеттемелерін «Қызметкерлер тізімі» және «Қызметкерлер алдындағы кредиторлық қарызды өтеу кестесі» кестелеріне сәйкес «Қызметкерлер алдындағы кредиторлық қарыз» қаржылық есептілік балансының бабы мәнімен (тиісті жағдайларда) немесе бастапқы есепке алу деректерімен салыстыруға тиіс.
9. Лицензия ізденуші қызметкерлер алдындағы кредиторлық қарызға қатысты кестелердің толық, дәл және осы ережелерге сәйкес келетіндігін растауға тиіс. Бұл клуб басшылығының қысқаша мәлімдемесімен және лицензия алуға өтініш берушінің уәкілетті қол қоюшыларының қолымен расталуы керек.

Лицензиар қосымша ақпарат ұсынуды талап ете алады.

74-бап - Әлеуметтік қорлар және салық органдары алдында мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы

1. Лицензия ізденуші ағымдағы жылдың 31 наурызындағы жағдай бойынша лицензиялық маусымның алдындағы 28 ақпанға дейін төленуі тиіс барлық жұмыс істейтін адамдарға қатысты шарттық немесе нормативтік-құқықтық міндеттемелер нәтижесінде әлеуметтік/салық органдары алдында мерзімі өткен кредиторлық қарызы (**IX қосымшада** айқындалғандай) жоқ екенін дәлелдеуге тиіс.
2. Кредиторлық қарыз – бұл барлық жұмыспен қамтылған адамдарға қатысты шарттық немесе заңды міндеттемелер нәтижесінде әлеуметтік/салық органдарына тиесілі сомалар. Кредиторлық қарызға жеке табыс салығы, зейнетақы қорына төлемдер, әлеуметтік қамсыздандыру және осыған ұқсас төлемдер кіреді, бірақ олармен шектелмейді.
3. Лицензия ізденуші лицензиарға 28 ақпандағы жағдай бойынша аудитор тексерген лицензиялау маусымының алдындағы **«Әлеуметтік қорлар мен салық органдары бойынша кредиторлық қарыз кестесін»** келесі мәліметтерді көрсете отырып, ұсынуы керек:
  - a) Әлеуметтік және салық органдарына төленуге жататын жалпы қалдық;
  - b) мерзімі өткен қарыздың жалпы сомасы, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша қалған мерзімі өткен сома (28 ақпаннан бастап ауыстырылды)
  - c) жалпы кейінге қалдырылған сома (**IX қосымшада** анықталғандай);
  - d) жалпы даулы сома (**IX қосымшада** анықталғандай); және
  - e) құзыретті органның шешім қабылдауына жататын жалпы сома (**J қосымшада** айқындалғандай).
4. 28 ақпандағы жағдай бойынша әрбір мерзімі өткен, кейінге қалдырылған немесе даулы сомаға қатысты түсіндірме комментариймен бірге мынадай ақпарат берілуі тиіс:
  - a) кредитордың атауы;
  - b) Әрбір төленбеген элемент бойынша төлем күнін (мерзімдерін) қоса алғанда, мерзімі өткен сомалар және егер қажет болса, есеп айырысу күндерімен бірге 28 ақпаннан 31 наурызға дейінгі кезеңде белгіленген сомалар, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша (28 ақпаннан кейінге қалдырылған) кез келген кешіктірілген төлемдер;

- с) Әрбір кейінге қалдырылған элемент бойынша төлемнің бастапқы және жаңа күнін (мерзімін) және тараптар арасында жазбаша келісім жасалған күнді қоса алғанда, кейінге қалдырылған сомалар;
  - д) Құзыретті органның шешіміне жататын сомалар және лицензия ізденушінің сұрау салуының қысқаша сипаттамасы; және
  - е) Істерге сілтемелерді және барлық қатысушы тараптардың позицияларының қысқаша сипаттамасын қоса алғанда, даулы сомалар.
5. Лицензия ізденуші әлеуметтік қорлар мен салық органдары алдындағы берешек кестесіндегі міндеттемелердің жалпы сомасын «Әлеуметтік қорлар мен салық органдары алдындағы кредиторлық қарыз» қаржылық есептілік балансының бабы мәнімен (тиісті жағдайларда) немесе бастапқы есепке алу деректерімен салыстыруға тиіс.
  6. Лицензия ізденуші трансферттер кестесінің толық, дәл және осы ережелерге сәйкес келетіндігін растауы керек. Бұл клуб басшылығының қысқаша мәлімдемесімен және лицензия алуға өтініш берушінің уәкілетті қол қоюшыларының қолымен расталуы керек.
  7. Лицензиар қосымша ақпарат ұсынуды талап ете алады.

75-бап - УЕФА мен лицензиарға қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы

1. Лицензия ізденуші лицензиялау маусымының алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша лицензиялау маусымының алдындағы 01 желтоқсанға дейін төленуге тиісті міндеттемелердің нәтижесінде УЕФА, ҚФФ және ҚКФЛ - ға қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарызы (**IX қосымшасында** айқындалғандай) жоқ екенін дәлелдеуге тиіс.
2. Лицензиар хабарлаған мерзімге және нысанда лицензия іздеуші УЕФА, ҚФФ және ҚКФЛ алдындағы қарыздың жалпы сомасын, сондай-ақ мерзімі өткен қарыздың жоқтығын немесе болуын растайтын құжатты/салыстыру актісін дайындауы және ұсынуы тиіс (Ереженің IX қосымшасына сәйкес тиісті сома өтелуі керек, яғни ол толығымен төленуі немесе несие берушінің борышкер алдындағы міндеттемелері есебінен есептелуі керек).

III бөлім. Қорытынды ережелер

76-бап - Қосымшалар

Осы Ережелердің барлық қосымшалары оның ажырамас бөлігі болып табылады.

77-бап - Тәртіптік рәсімдер

Осы ережелерді кез келген бұзушылық үшін ҚФФ осы Ережелердің **III қосымшасына және ҚФФ Тәртіптік Регламентіне** сәйкес санкциялар қолдана алады.

78-бап - Инспекциялар және тексерістер

1. Лицензиялау департаменті кез келген уақытта лицензия ізденушіге/лицензия иесіне инспекциялар мен тексерулер жүргізу құқығын өзіне қалдырады.
2. Талаптарға сәйкестікті тексерудің мақсаты - лицензия ізденушінің/лицензия иесінің өз міндеттемелерін орындағанына көз жеткізу.

79-бап - Бекіту, жою, толықтыру және күшіне ену

1. Осы Ереже ҚФФ Атқарушы комитетінің 2024 жылғы «07» қазандағы № 24-18 хаттамасымен бекітілді. 2024 жылғы «03» желтоқсандағы № 24/24 енгізілген өзгерістерді ескере отырып.
2. Осы Ереже «Қазақстанның футбол федерациясы өткізетін жарыстарға қатысу үшін Қазақстан Республикасының футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі Ережені» алмастырады, 2023 жылғы шығарылым.
3. Осы Ереже 2025 жылғы «01» қаңтардан бастап күшіне енеді.
4. Осы Қағидалардың орысша және қазақша нұсқаларын түсіндіруде қандай да бір алшақтықтар болған жағдайда, орысша нұсқасы басым күшке ие болады.

I қосымша:

Ерекше жағдайларды ұсыну саясаты

ҚФФ ерекше шарттар беру саясатына сәйкес ерекше шарттар бере алады және чемпионатқа қатысушылар үшін үш маусым, 1 лига біріншілігіне қатысушылар үшін екі маусым және 11-бапта тұжырымдалған 2 лигаға қатысушылар үшін бір маусым ережелерін келесі жағдайларда қолданбауы мүмкін:

- а) жағдайларға байланысты лицензия ізденушінің ұйымдық-құқықтық нысанын немесе корпоративтік құрылымын өзгертуі;
- б) кредиторлық және дебиторлық берешектер бойынша барлық міндеттемелерді міндетті түрде қабылдауымен ізденушінің қайта ұйымдастыруы (бірігу, қосылу, бөлу, бөлу, қайта құру);
- с) жағдайларға байланысты нақты футбол клубы үшін ерекше жағдайлар беру туралы ҚҚЛФ өтініші

II ҚОСЫМША:

Клубтарды лицензиялау жүйесін ерекше қолдану

1. Лицензиар клубтарды лицензиялау жүйесін ерекше қолданудың минималды критерийлерін анықтайды (**15-бапта** көрсетілгендей).
2. Лицензиар қажетті мерзімдерді белгілейді және бұл ақпаратты тиісті тұлғаларға хабарлайды.
3. Мүдделі клуб Лицензиарға қажетті құжаттамалық растамаларды ұсынуы керек, ол белгіленген ең төменгі стандарттарды сақтау бөлігінде клубты бағалауды орындайды және төменде көрсетілген құжаттаманы лицензиялау жөніндегі Комиссияның қарауына жібереді:
  - а) ҚФФ өткізетін тиісті жарыстарға қатысуға арнайы рұқсатты жазбаша сұрау салу;
  - б) айрықша қолдану рәсімі барысында Лицензиар сұратқан кез келген басқа құжаттар.
4. Лицензиялау жөніндегі Комиссия алынған құжаттама негізінде шешім қабылдайды және егер барлық белгіленген критерийлер сақталса және Лицензия ізденуші өзінің спорттық нәтижелері негізінде түпкілікті іріктеуден өткен болса, ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысуға арнайы рұқсат береді. Шешім Лицензия ізденушіге мәлімет ретінде жеткізіледі.

III ҚОСЫМША.

Осы Лицензиялау бойынша ережелердің талаптарын бзғаны үшін Тәртіптік санкцияларды қолдану туралы ереже

А. Жалпы ережелер

1. Осы Ереже «ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысу үшін Қазақстан Республикасының футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ережелердің» (бұдан әрі – «Ережелер»), «Стадиондар инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентінің» және ҚФФ және ҚҚЛФ-ның басқа да Регламенттерінің, Ережелерінің талаптарын орындамағаны үшін лицензия іздеушілерге/лицензия иелеріне санкциялар тізбесін және оларды қолдану тәртібін белгілейді.
2. Құқықтық, спорттық, әкімшілік-кадрлық және қаржылық өлшемдер бойынша Ережелердің талаптарын орындамағаны үшін футбол клубтарына мынадай санкциялар қолданылады:
  - а) ескерту;
  - б) сөгіс;
  - с) айыппұл;
  - д) ойыншылардың ауысуын (трансферін) тіркеуге тыйым салу;
  - е) ұпайларды алып тастау;
  - ф) келесі төменгі дивизионға/лигаға ауысу;
  - г) Лицензия иесінен лицензияны қайтарып алу.
3. Инфрақұрылымдық критерийлер бойынша Ережелердің талаптарын орындамағаны үшін футбол клубтарына мынадай санкциялар қолданылады:
  - 3.1. Лицензиялау жөніндегі ережелердің **29-бабының** және Стадиондардың инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентінің **6-40-баптарының** талаптарына сәйкес келмегені үшін:
    - а) Матчты белгілі бір стадионда көрермендерсіз өткізу;
    - б) белгілі бір стадионда матч өткізуге тыйым салу;
    - с) белгілі бір трибуналарды жабу;
    - д) 500 АЕК дейін айыппұл салу.
  - 3.2. Стадиондардың инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентінің **1 б., 5-бабының** талаптарын орындамағаны үшін:
    - Матчты қарсылас алаңға ауыстыру және 3 (ұпай) ұпай алып тастау;
  - 3.3. Клубқа Лицензиялау жөніндегі ережелердің **29-бабының 5-тармағында** көзделген ерекшелік берілген жағдайда, клубқа тәртіптік санкциялар қолданылмайды.

1-ескерту: Осы Ережеде көзделген санкцияларды футбол клубтарына қолдану футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссияның айрықша құзыреті болып табылады. Футбол клубтарына санкция клуб лицензия алуға үміткер жарыс маусымы басталғанға дейін де, клуб лицензия алған жарыс маусымы ішінде де қолданылуы мүмкін.

2-ескерту: Матчты қарсылас алаңға ауыстырған жағдайда, **3.2-тармаққа** сәйкес барлық ұйымдастырушылық шығындарды жарыс күнтізбесіне сәйкес матчты ұйымдастырушы клуб көтереді;

3-ескерту: Клуб ағымдағы маусым ішінде Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімін орындаған жағдайда «3 (үш) ұпай алып тастау» санкциясының күші жойылуы мүмкін (жасанды жабыны бар алқаптар үшін).

В. Санкциялардың сипаттамасы

Ескерту - одан әрі бұзылған жағдайда санкция қолдану қаупімен ұштасқан тәртіптік ережелердің мазмұны туралы жазбаша ескерту.

Сөгіс - құқық бұзушыға жіберілген айыптауды ресми түрде жазбаша түрде шығару.

Ойыншылардың ауысуын (трансферін) тіркеуге тыйым салу - клуб тыйым салудың тиісті кезеңінде ойыншыларды тіркеу құқығынан айырылады.

Матчты белгілі бір стадионда көрермендерсіз өткізу - клуб өз командасының ойындарын көрермендермен бірге белгілі бір стадионда өткізу құқығынан айырылады (сонымен қатар ҚФФ Тәртіптік Регламентін қараңыз).

Белгілі бір стадионда матч өткізуге тыйым салу - клуб өз командасының ойындарын көрермендермен бірге белгілі бір стадионда өткізу құқығынан айырылады (сонымен қатар ҚФФ Тәртіптік Регламентін қараңыз).

Айыппұл - осы Ережемен белгіленген жағдайда және тәртіпте қолданылатын ақшалай өндіріп алу. Айыппұл теңгемен жарияланып, төленеді.

Келесі төменгі дивизионға (лигаға) ауысу - клуб ҚФФ және ҚҚФЛ жарыстарының құрылымына сәйкес келесі төменгі дивизионға (лигаға) ауысуы мүмкін.

Ұпайларын алып тастау - кез келген ағымдағы немесе алдағы жарыста клуб ұпайларын алып тастай алады.

Лицензия иесінен лицензияны қайтарып алу – ҚФФ ұйымдастыратын жарыстардың ағымдағы және/немесе болашағына қатысу құқығын беретін лицензияны қайтарып алу.

С. Бұзушылықтар және қолданылатын айыппұлдар тізбесі

1. Лицензиялау рәсімін бұзу:

- құжаттарды ұсыну мерзімдерін сақтамау:

- a) Чемпионат үшін 300 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- b) 1 Лига үшін 200 (екі жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- c) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

- Ережелермен көзделген инспекцияларды өткізуге шарттарды қамтамасыз етпеу:

- a) Чемпионат үшін 200 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл
- b) 1 Лига үшін 150 (жүз елу) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.
- c) 2 Лига үшін 50 (елу) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

2. ҚФФ өткізетін және лицензиялау жүйесін іске асыруға байланысты іс-шараларда (семинарлар, оқыту және/немесе өзге де іс-шаралар) лицензиялауға жауапты футбол клубы өкілдерінің, оның ішінде Лицензия ізденушінің қаржы қызметкерлерінің болмауы:

- a) Чемпионат үшін 300 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- b) 1 Лига үшін 200 (екі жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- c) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

3. Лицензия ізденушімен жалған ақпарат ұсыну;

- a) Чемпионат үшін 700 (жеті жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- b) 1 Лига үшін 500 (бес жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- c) 2 Лига үшін 300 (үш жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

4. Клуб құрылымындағы кез келген өзгерістер, қызметкерлердің санын қысқарту/көбейту туралы уақтылы хабардар етпеу:

- a) Чемпионат үшін 300 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- b) 1 Лига үшін 200 (екі жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- c) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

5. Лицензия ізденушінің/лицензия иеленушінің бес критерий (спорттық, инфрақұрылымдық, кадрлық және әкімшілік, құқықтық, қаржылық) бойынша талаптарды орындамауы немесе сәйкес келмеуі:

- a) Чемпионат үшін 500 (бес жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- b) 1 Лига үшін 300 (үш жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- c) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

6. Бұзушылық үшін санкциялар салу біріктірілуі мүмкін, яғни кез келген бұзушылық үшін заң органдарының шешіміне байланысты бірнеше санкциялар қолданылуы мүмкін.

D. Санкцияларды қолдану тәртібі

1. Жіберілген бұзушылықтарды бес критерий бойынша түзету мерзімдерін, сондай-ақ санкцияларды лицензиялау жөніндегі комиссия және апелляциялық комиссия Ережелердің тиісті критерийін орындау үшін объективті мүмкіндіктер мен шарттарды ескере отырып белгілейді.

2. Ереженің талаптарын бұзған Лицензия ізденуші/лицензия иесі лицензиялау жөніндегі менеджерден шешім қабылданғаннан кейін 3 жұмыс күні ішінде, қалыптасқан жағдайдың түзетілуі тиіс мерзімін және футбол клубы өзінің санкция беруі тиіс тәсілдерін көрсете отырып, қойылатын талаптарды орындау жағдайы бойынша заңды органның санкция салғаны туралы ресми хабарлама алады.

3. Футбол клубтарына санкция клуб лицензия алуға үміткер жарыс маусымы басталғанға дейін де, клуб лицензия алған жарыс маусымы ішінде де қолданылуы мүмкін.

4. Футбол клубтарына санкция қолдану туралы шешім қабылдаған тиісті заң органы белгілеген мерзімде айыппұлдарды төлемеген жағдайда, Лицензиялау жөніндегі комиссия осы Ережеде аталған санкциялардың бірін қолдануға құқылы.
5. Заң органдары салған айыппұлдарды төлеуді футбол клубы хабарлама алғаннан кейін санкцияны қолданған тиісті органдар белгілеген мерзімде ҚФФ есеп айырысу шотына жүргізеді.
6. Заңды органның футбол клубтарына салған санкцияларының орындалуын бақылауды Лицензиялау жөніндегі комиссия жүзеге асырады.
7. Лицензиялау жөніндегі комиссияның футбол клубтарына санкциялар қолдану туралы шешімдері осы Ережемен белгіленеді және Апелляциялық комиссияға шағым жасалуы мүмкін. Лицензиялау жөніндегі комиссияның жоғарыда көрсетілген шешімдеріне шағымдану **V қосымшада** белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.
8. Апелляциялық комиссияның футбол клубтарына осы Ережеде белгіленген санкцияларды қолдану туралы шешімдері түпкілікті болып табылады.
9. Лицензия ізденушінің ҚФФ-дан шешім қабылдау туралы хабарлама алғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорттық төрелік сотына Апелляциялық комиссияның шешіміне шағымдануға құқығы бар.

Осы Ережеде көзделген санкцияларды футбол клубтарына қолдану футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссияның айрықша құзыреті болып табылады. Футбол клубтарына санкция клуб лицензия алуға үміткер жарыс маусымы басталғанға дейін де, клуб лицензия алған жарыс маусымы ішінде де қолданылуы мүмкін.

IV ҚОСЫМША - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия туралы ереже

1. Футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссия (бұдан әрі – ҚФФ лицензиялау жөніндегі комиссия) сертификаттау жөніндегі шешімдерді қабылдайтын ҚФФ-ның заң органы болып табылады.
2. Лицензиялау комиссиясы - ФИФА, УЕФА және ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін футбол клубтарына лицензия беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдайтын тәуелсіз бірінші инстанция органы. Лицензиялау жөніндегі комиссия футбол клубтарына лицензия беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдау процесінің объективтілігі мен ашықтығына кепілдік береді, барлық қажетті дағдылары мен біліктілігі бар тұлғалардың футбол клубтарының қызметіне бағалау жүргізеді, сондай-ақ футбол клубтарының қызметін бағалаудың қағидаттары мен әдістемелерінің біркелкілігін қамтамасыз етеді және сертификаттау жөніндегі ҚФФ ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік санкциялар қолданады.
3. Лицензиялау жөніндегі комиссия белгіленген мерзімде өтініш беруші берген лицензия құжаттары мен футбол клубтарын Лицензиялау департаментінің есебі негізінде шешімдер қабылдайды.
4. Лицензиялау жөніндегі комиссия өз қызметінде ҚФФ Жарғысын және ішкі құжаттарын, ФИФА, УЕФА Жарғыларын, Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ осы Қағидаларды басшылыққа алады.
5. Лицензиялау жөніндегі комиссияның мүшелері ҚФФ Жарғысында белгіленген тәртіппен тағайындалады. Мүшелердің өкілеттік мерзімі 4 жылды құрайды.
6. Лицензиялау жөніндегі комиссияны төраға, ал ол болмаған кезде төрағаның орынбасары басқарады.
7. Лицензиялау жөніндегі комиссия келесі мақсаттарда құрылады:
  - a. өтініш берушіге ҚФФ/УЕФА лицензиясын беру немесе беруден бас тарту туралы шешімдер қабылдау;
  - b. лицензияланатын клубтардың қызметін бағалаудың нақты рәсімін ұйымдастыру;
  - c. лицензия беру жөніндегі шешімдерді қабылдау процесінің объективтілігі мен ашықтығы кепілдіктерін қамтамасыз ету;
  - d. барлық қажетті дағдылары және біліктіліктері бар тұлғалардың клуб қызметін бағалауды жүргізу сондай-ақ УЕФА клубтық жарыстарына қатысуға рұқсат етілген барлық клубтардың қызметін бағалаудың қағидаттары мен әдістемелерінің біркелкілігін қамтамасыз ету
  - e. лицензия иесіне лицензияны қайтарып алу туралы шешім қабылдау;
  - f. лицензиялау жөніндегі ҚФФ ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік санкция қолдану.
8. Лицензиялау жөніндегі комиссияның құрамында кемінде 6 адам болуы тиіс. Шешім қабылдауға арналған кворум - кемінде 3 адам. Дауыстар тең болған жағдайда төрағалық етушінің дауысы шешуші дауыс болады.
9. Лицензиялау жөніндегі комиссияның мүшелері болып тағайындалған адамдарды Лицензиялау жөніндегі менеджер тағайындауға, Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның

құрамына кіруге болмайды. Өз міндеттерін орындау кезінде жоғарыда аталған адамдар бейтарап әрекет етуі керек.

10. Лицензиялау жөніндегі комиссия мүшелері бір мезгілде ҚФФ немесе ҚКФЛ-ға кіретін кез келген клубтың басшы құрамының құрамына кіре алмайды.
11. Лицензиялау жөніндегі комиссияның Төрағасы немесе Төрағасының орынбасары болып білікті заңгерлер тағайындалады.
12. Комиссия құрамына міндетті түрде Қазақстан Республикасының Аудиторлар палатасы немесе Қазақстан Республикасының Кәсіби бухгалтерлер палатасы мойындаған біліктілігі бар екі білікті заңгер және екі білікті қаржы сарапшысы енгізілуге тиіс. ҚФФ лицензиялау жөніндегі комиссия мүшелерінің кәсіби даярлығына, жұмыс өтіліне қойылатын біліктілік талаптарын белгілеуге құқылы
13. Лицензиялау жөніндегі комиссия осы ережелерге сәйкес Футбол клубтарын лицензиялау мәселелері бойынша Лицензиялау департаменті ұсынған құжаттардың негізінде ҚФФ белгілеген құжаттарды тапсыру мерзімдерін ескере отырып, яғни УЕФА-ға лицензиялық шешімдер тізімін ұсыну мерзіміне дейін кемінде күнтізбелік 10 күн ішінде лицензия беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдайды
14. Лицензиялау комиссиясының мүшелері тәуелсіздік және құпиялылық туралы келісімге қол қоюы керек. Лицензиялау жөніндегі комиссияның кез келген мүшесі, егер ол немесе оның кез келген отбасы мүшелері лицензия іздеуші/лицензия иесі үшін акционермен, демеушімен, серіктесімен, кеңесшісімен және т.б. туыстық байланыста болса, мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда автоматты түрде дауыс беруден бас тартуы тиіс.
15. Лицензиялау жөніндегі комиссияда есепке алу мен есептілік осы Ережелерге және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұйымдастырылады және жүргізіледі.
16. Осы Ережеде көрсетілмеген барлық нәрселерде (оның ішінде рәсімдік ережелерде) Лицензиялау жөніндегі комиссия өз қызметінде ҚФФ Тәртіптік регламентінде белгіленген ҚФФ заң органдары үшін жалпы ережелерді басшылыққа алады.

V ҚОСЫМША: Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия туралы ереже

1. Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия (бұдан әрі – Апелляциялық комиссия) Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімдеріне берілген апелляцияларды қарайтын ҚФФ заң органы және апелляциялық сатыдағы тәуелсіз орган болып табылады.
2. Апелляцияны келесілер ғана бере алады:
  - a) бірінші сатыдағы органнан бас тартқан жауап алған лицензия іздеуші;
  - b) футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссия лицензиясын қайтарып алған лицензия іздеуші; немесе
  - c) Лицензиялау департаменті.
3. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияға, егер жарияланған санкция келесідей түрлердің бірі болмаса, Лицензиялау жөніндегі комиссия қабылдаған кез келген шешімге шағым жасалуы мүмкін:
  - Ескерту.
  - Сөгіс.
4. Апелляциялық комиссия өз қызметінде ҚФФ Жарғысын және ішкі құжаттарын, ФИФА, УЕФА Жарғыларын, Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ осы Ережелерді басшылыққа алады.
5. Осы ережеде көрсетілмеген барлық нәрселерде (оның ішінде рәсімдік ережелер) Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия өз қызметінде ҚФФ Тәртіптік регламентінде белгіленген ҚФФ заң органдары үшін жалпы ережелерді басшылыққа алады.
6. Апелляциялық комиссияның мүшелері ҚФФ Жарғысында белгіленген тәртіппен тағайындалады. Мүшелердің өкілеттік мерзімі 4 жылды құрайды. Апелляциялық комиссияның құрамы - кемінде 6 адам. Шешім қабылдау үшін кворум төрағаны қоса алғанда кемінде 3 адамды құрайды (ол болмаған жағдайда оның атынан төрағаның орынбасары жауап береді). Дауыстар тең болған жағдайда төрағалық етушінің дауысы шешуші дауыс болады. Мүшелердің өкілеттік мерзімі 4 жылды құрайды.
7. Апелляциялық комиссияны төраға, ал ол болмаған кезде төрағаның орынбасары басқарады.
8. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның мүшелері болып тағайындалған адамдарды Лицензиялау жөніндегі менеджер тағайындауға, ҚФФ, ҚКФЛ әкімшілік аппаратына және Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссияның құрамына, сондай-ақ ҚФФ Жарғысына сәйкес құрылған кез келген басқа органға немесе Комитетке кіруге болмайды. Өз міндеттерін орындау кезінде жоғарыда аталған адамдар бейтарап әрекет етуі керек.
9. Апелляциялық комиссияның Төрағасы немесе Төрағасының орынбасары болып білікті заңгерлер тағайындалады. Комиссия құрамына міндетті түрде Қазақстан Республикасының Аудиторлар палатасы немесе

Қазақстан Республикасының Кәсіби бухгалтерлер палатасы мойындаған біліктілігі бар екі білікті заңгер және екі білікті қаржы сарапшысы енгізілуге тиіс.

10. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның мүшелері өздерінің клубтарға тәуелсіз екендерін мәлімдеуі тиіс. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияға кіретін тұлғалар тәуелсіздік және құпиялылық туралы келісімге қол қоюлары тиіс. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның кез келген мүшесі, егер ол немесе оның кез келген отбасы мүшелері лицензия іздеуші/лицензия иесі үшін акционермен, демеушімен, серіктесімен, кеңесшісімен және т.б. туыстық байланыста болса, мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда автоматты түрде дауыс беруден бас тартуы тиіс.
11. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия мүшелері бір мезгілде ҚФФ немесе ҚКФЛ-ға кіретін кез келген клубтың басшы құрамының құрамына кіре алмайды.
12. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия Лицензиялау жөніндегі комиссия мен Футбол клубтары қабылдаған тиісті шешімдерді бекіту мақсатында құрылады және келесі өкілеттіктерге ие болады:
  - a) шағымдарды қанағаттандыру, шағымданған шешімдердің күшін жою және қабылданған санкциялардың күшін жою;
  - b) апелляцияны ішінара қанағаттандыру, тек шағымданған шешімдердің күшін жою;
  - c) шағымданатын шешімдерді шағымданушы жол берген бұзушылықтарды аз көлемде мойындайтын шешімдермен ауыстыру және/немесе жол берілген бұзушылықтарға байланысты санкцияларды жеңілдету;
  - d) істі немесе оның бір бөлігін футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссияның қосымша қарауына қайтару
  - e) комиссияның өз қалауы бойынша мәселені объективті және әділ шешу үшін орынды деп таныған кез келген шараларды қабылдау.
13. Лицензия ізденуші/лицензия иесі (немесе оның өкілі) Комиссияның оған лицензия беруден бас тарту/лицензияны қайтарып алу немесе Апелляциялық комиссияға айыппұл санкцияларын салу туралы шешіміне шағымдануға құқылы.
14. Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешіміне шағымданған кезде өтініш беруші/лицензия иесі апелляциялық шағымда шағымдану үшін бір немесе бірнеше негізді көрсетуге міндетті. Апелляциялық шағымды өтініш беруші/лицензия иесі Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімін алғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде ҚФФ мекенжайының ресми электрондық мекенжайына тапсырыс хатпен не электрондық хатпен жіберуге тиіс.
15. Апелляциялық шағымда келесі мәліметтер болуы тиіс:
  - Апелляциялық комиссияның толық атауы;
  - Апелляциялық шағымды беруші тұлғаның атауы, орналасқан орны;
  - Лицензиялау жөніндегі комиссияның шағымданатын шешімін көрсету (сілтеме жасау);
  - Апелляцияның негіздемесі, лицензия іздеуші/лицензия иесінің дәлелдері;
  - Лицензия іздеуші/лицензия иесінің өтініші;
  - Апелляциялық шағымға қоса ұсынылған құжаттардың тізбесі;
  - Апелляциялық жарнаның төленгенін растайтын төлем құжаты;
  - Апелляциялық шағымға уәкілетті тұлға не лицензия ізденушінің/лицензия иесінің өкілі (сенімхат бойынша) қол қояды.
16. Егер апелляциялық шағымды лицензия ізденушінің/лицензия иесінің өкілі берсе, онда өкілдің өкілеттігін куәландыратын сенімхат қоса берілуге тиіс.
17. Егер апелляциялық шағым осы Ережелердің рәсімдік талаптарына сәйкес келмесе, Апелляциялық комиссия шағымды қараусыз қалдырады, ол туралы кемшіліктерді түзету үшін мерзім белгіленетін ұйғарым шығарады. Белгіленген мерзімде кемшіліктер жойылған кезде Апелляциялық комиссия апелляциялық шағымды мәні бойынша қарайды. Егер Апелляциялық комиссияның нұсқаулары белгіленген мерзімде орындалмаса, апелляциялық шағым лицензия іздеушісіне/лицензия иесіне (немесе оның өкіліне) қайтарылады және қарауға жатпайды.
18. Апелляциялық комиссия Лицензиялау департаменті дайындаған және жіберген құжаттар бойынша апелляциялық шағымды қарайды. Апелляциялық комиссия Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімі және өтініш беруші оның апелляцияға жазбаша сұрау салуында және белгіленген мерзімде ұсынған барлық жол берілетін дәлелдемелер негізінде шешім қабылдайды.
19. Апелляциялық комиссияның отырысы қажеттілігіне қарай өткізіледі (апелляциялық шағымдардың түсуі).
20. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның отырыстары жабық болып табылады.
21. Егер отырысқа Төраға және/немесе Төрағаның орынбасары және Төраға орынбасарын қоса алғанда, Апелляциялық комиссияның кемінде 3 өзге мүшесі қатысса, шешім қабылдауға арналған кворумды құрайды.
22. Апелляциялық комиссияның шешімі отырысқа қатысып отырған Апелляциялық комиссия мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады. Дауыстар тең болған кезде төрағалық етушінің дауысы шешуші болып табылады Лицензиялау жөніндегі Апелляциялық комиссия қабылдайтын шешімдер барлық мүдделі тараптар үшін түпкілікті және міндетті болып табылады.
23. Лицензия ізденушінің ҚФФ-дан шешім қабылдау туралы хабарлама алғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті)

күн ішінде Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорттық төрелік сотына Апелляциялық комиссияның шешіміне шағымдануға құқығы бар. CAS дәлелді шешімі 31 мамырдан кешіктірілмей берілуі керек.

24. Апелляциялық комиссияның шешімі оларды даулайтын тарапқа зиян келтіре отырып өзгертілмейді.
25. Апелляцияға жүгінген өтініш беруші/лицензия иесі оны беруге және қарауға байланысты шығыстарды көтереді. ҚФФ есеп айырысу шотына 500 АЕК мөлшерінде апелляциялық жарна аударылады (енгізіледі). Апелляциялық жарнаны төлемей апелляция қарауға қабылданбайды (апелляциялық жарнаны төлеу туралы түбіртектің көшірмесі апелляциялық шағыммен бірге жіберілуі тиіс). Егер апелляция берілген сәттен бастап 24 сағат өткеннен кейін кері қайтарылса, апелляциялық жарна қайтарылмайды. Апелляция толық немесе ішінара қанағаттандырылған жағдайда апелляциялық жарна өтініш берушіге толық мөлшерде қайтарылады. Егер апелляция негізсіз деп саналса және қабылданбаса, онда шығындар мен шығындар апелляциялық жарнаға қосымша төленеді.

VI ҚОСЫМША:

Аудитор жүргізетін аудитор мен бағалау рәсімдерін айқындау.

А. Қағида

1. Аудитор тәуелсіз болуы керек және Халықаралық бухгалтерлер федерациясының (International Federation of Accountants – IFAC) бухгалтерлерінің Кәсіби этика кодексіне сәйкес келуі керек (67-бапты және VI қосымшаны қараңыз).
2. Аудитор тиісті IFAC мүше органдарының бірінің мүшесі болуы керек. Егер лицензия іздеушінің аумағында IFAC мүшесі болмаса, лицензия ізденуші тәуелсіз аудиторды – Қазақстан Республикасы Аудиторлық палатасының мүшесін пайдалануға міндетті.

В. Бағалау рәсімдері

1. Аудитор есепті кезеңдегі қаржылық есептілікке аудит жүргізуі керек.
Премьер-Лига:
30 қыркүйек күнгі есепті кезеңдегі 9 айдағы қаржылық есептілік/есепті кезеңдегі қаңтар-қыркүйек айлары/
Бірінші Лига және Екінші Лига:
31 желтоқсан күнгі есепті кезеңдегі 12 айдағы қаржылық есептілік/есепті кезеңдегі қаңтар-желтоқсан айлары/
2. Аудитор жылдық қаржылық есептілікке аудит жүргізуі керек. Аудиторлық қорытынды келесілерді қамтуы тиіс:
  - а) Аудиттің Халықаралық аудит стандарттарына немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе аудит практикасына сәйкес жүргізілгенін растайтын мәлімдеме, егер олар, ең болмағанда, Халықаралық аудит стандарттарының талаптарына сәйкес келсе; және
  - б) Лицензиялау туралы шешім қабылдау үшін негіз қалыптастыру үшін жылдық қаржылық есептілікпен бірге лицензиарға ұсынылуы тиіс.
3. Жоғарыдағы В.2-тармағына 1-тармақта айқындалғаннан басқа қаржылық ақпаратты аудитор бағалай алады. Бұл жағдайда аудиторлық қорытынды: бағалау жүргізілгенін растайтын мәлімдемені қамтуы керек не болмаса:
  - а) ISRS 4400 немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе тәжірибеге сәйкес келісілген процедуралар арқылы, егер олар кем дегенде ISRS 4400 талаптарына сәйкес келсе; немесе
  - б) 3400 халықаралық кепілдік міндеттемелерінің стандарттарына (ISAE) немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе тәжірибеге сәйкес болашақ қаржылық ақпаратты (егер қажет болса) бағалау үшін, егер олар кем дегенде ISAE 3400 талаптарына сәйкес келсе; және
  - с) Лицензиялау туралы шешімнің негізін қалыптастыру үшін тиісті құжаттамамен бірге лицензиарға ұсынылуы керек.

VII ҚОСЫМША:

Қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашуға қойылатын талаптар

А. Қағида

1. Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының және №2 ұлттық қаржылық есептілік стандарттарының (шағын және орта кәсіпорындар үшін қаржылық есептілік стандарты) бухгалтерлік есеп жүргізу практикасының талаптарына қарамастан, осы Ережелерде белгіленген ең төменгі талаптар, лицензия іздеушілерді / иелерін лицензиарға **58-бапқа және 65-бапқа** сәйкес қаржылық ақпараттың белгілі бір ең төменгі көлемін беруге міндеттейді.
2. Қаржылық есептіліктің әрбір компоненті нақты белгіленуі керек. Ұсынылған деректердің дұрыс түсінілуін қамтамасыз ету үшін келесі ақпарат қаржылық есептілікте көрінетін жерде орналасуы және қажет болған жағдайда қайталануы тиіс:
  - а) топтың атауы (және басқару және меншік құрылымы), есеп беретін ұйымның (ұйымдардың) заңды

және нақты мекенжайы, сондай-ақ алдыңғы есепті күннен кейінгі осы мәліметтердегі кез келген өзгерістер;

- b) Жеке лицензия іздеушінің/лицензиаттың қаржылық ақпараты заңды тұлғалар тобын немесе заңды тұлғалардың кез келген басқа комбинациясын, сондай-ақ кез келген осындай топтың немесе комбинацияның құрылымы мен құрамының сипаттамасын қамти ма, қамтымайды ма;
  - c) Есептіліктің ресми жабылу күні және қаржылық ақпарат берілген кезең (ағымдағы және салыстырмалы ақпарат үшін); және
  - d) есептілік ұсынылған валюта.
3. Егер жылдық қаржылық есептілік **VII қосымшада** көрсетілген ақпаратты ашатын талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия іздеуші лицензиарға келесілерді ұсынуы керек:
- a) **VII қосымшада** көрсетілген ақпаратты ашатын талаптарына сәйкес келетін осымша ақпарат;
  - b) қайта есептелген қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.

В. БАЛАНСТЫҚ ЕСЕП

1. Баланс баптарының мазмұнына қойылатын минималды талаптар төменде берілген.

АКТИВТЕР

Қысқа мерзімді активтер

- I. Ақшалай қаражат және олардың эквиваленттері
- II. Ойыншылардың трансфері бойынша дебиторлық берешек
- III. Топ ұйымдарының және басқа да байланысты тараптардың дебиторлық берешегі
- IV. Басқа дебиторлық берешеу
- V. Салық активтері
- VI. Тауарлық-материалдық қорлар
- VII. Басқа қысқа мерзімді активтер

Ұзақ мерзімді активтер

- I. Негізгі қаражат
- II. Материалдық емес активтер - ойыншыларды тіркеу
- III. Материалдық емес активтер - басқа
- IV. Ойыншылардың трансфері бойынша дебиторлық берешек
- V. Топ ұйымдарының және басқа да байланысты тараптардың дебиторлық берешегі
- VI. Салық активтері
- VII. Инвестициялық міндеттемелер
- VIII. Басқа ұзақ мерзімді активтер

ПАССИВТЕР

Қысқа мерзімді міндеттемелер

- I. Банктік овердрафтар
- II. Банктік кредиттер және басқа қарыздар
- III. Топ ұйымдары мен басқа да байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек
- IV. Ойыншылардың трансферіне байланысты кредиторлық берешек
- V. Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек
- VI. Әлеуметтік қорлар және салық органдары алдындағы кредиторлық берешек
- VII. Болашақ кезеңдердің табысы
- VIII. Басқа салықтық міндеттемелер
- IX. Басқа ағымды кредиторлық берешектер
- X. Қысқа мерзімді резервтер
- XI. Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер

Ұзақ мерзімді міндеттемелер

- I. Банктік кредиттер және басқа қарыздар
- II. Топ ұйымдары мен басқа да байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек
- III. Трансферлерге байланысты кредиторлық берешек
- IV. Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек
- V. Әлеуметтік қорлар және салық органдары алдындағы кредиторлық берешек

- VI. Болашақ кезеңдердің табысы
- VII. Басқа салықтық міндеттемелер
- VIII. Басқа кредиторлық берешектер
- IX. Ұзақ мерзімді резервтер
- X. Басқа ұзақ мерзімді активтер

Таза активтер/міндеттемелер

Таза активтер/міндеттемелер

Меншікті капитал

Жарғылық/Акционерлік капитал
Қайта бағалау резерві
Басқа резервтер
Бөлінбеген кіріс/(жабылмаған шығын)

2. Басшылық баланста және Ескертпелерде мақалаларды ұсынуды орынды деп санауы мүмкін.

C. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫЛАР ТУРАЛЫ ЕСЕП

1. Қаржылық нәтижелер туралы есептің баптарын ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген.

Кірістер

- I. Билеттерді сату
- II. Демеушілік және жарнама
- III. Көрсетілімге құқық
- IV. Коммерциялық қызмет
- V. УЕФА-ның бірлескен төлемдері мен жүлде қаражаты
- VI. Ұлттық футбол органынан немесе үкіметтен гранттар/субсидиялар
- VII. Басқа операциялық кірістер

VIII. Барлық кірістер (I -ден VII дейінгі сома)

Шығындар

- IX. Материалдарды/қорларды сатуға шығындар
- X. Қызметкерлерге (ойыншыларға және басқа қызметкерлерге) төлем жүргізу шығындары
- XI. Негізгі құралдардың
- XII. Материалдық емес активтердің амортизациясы және құнсыздануы (ойыншыларды тіркеуді қоспағанда)
- XIII. Басқа операциялық шығындар

XIV. Барлық шығындар (IX бастап XIII дейінгі сома)

Ойыншыларды тіркеу

- XV. Ойыншыларды тіркеудің амортизациясы және құнсыздануы
  - XVI. Ойыншыларды тіркеуден шығып кетуден пайда/шығын
  - XVII. Басқа трансферттік кірістер/шығындар
- XVIII. Ойыншыларды тіркеуден келетін жалпы нәтиже (XV және XVII заттарының сомасы)***

Басқа

- XIX. Негізгі қызметтен пайда/шығын
- XX. Негізгі құралдардың шығуынан пайда / шығын
- XXI. Қаржылық кірістер
- XXII. Қаржылық шығындар
- XXIII. Салықтық кірістер
- XXIV. Салықтық шығындар

Таза нәтиже (VIII, XIV, XVIII және XIX-XXIV заттарының сомасы)

2. Басшылық баланста немесе/және Ескертпелерде мақалаларды ұсынуды орынды деп санауы мүмкін.

D. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

1. Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп төменде көрсетілгендей бөлек жіктелген қаржы

кезеңіндегі ақша қаражаттарының қозғалысын көрсетуі керек:

a) Операциялық қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Операциялық қызмет - бұл ұйымның негізгі кіріс қызметі, сондай-ақ инвестициялық немесе қаржылық қызмет болып табылмайтын басқа да қызмет. Демек, олар әдетте таза нәтижені анықтауға кіретін операциялар мен басқа оқиғалардың нәтижесі болып табылады. Осылайша, бұл әдетте таза пайда немесе шығын есебіне кіретін операциялар мен басқа оқиғалардың нәтижесі болып табылады.

Ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген:

- i. Операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың таза түсімдерінің/шығуларының сомасы

b) Инвестициялық қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Инвестициялық қызмет - бұл ұзақ мерзімді активтерді сатып алу және сату (ойыншыларды тіркеуді қоса алғанда) және ақша қаражаттарының баламаларына кірмейтін басқа инвестициялар. Есеп беруші субъект инвестициялық қызметтен туындайтын жалпы ақшалай түсімдердің және жалпы ақшалай төлемдердің әрбір негізгі санаты туралы жеке есеп беруге тиіс.

Ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген:

- i. Ойыншылардың тіркеулерін сатып алудан / сатудан ақшалай түсімдер / шығулар
- ii. Негізгі құралдарды сатып алудан / сатудан ақшалай түсімдер / шығулар
- iii. Инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың басқа түсімдері / шығулары

c) Қаржылық қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Қаржылық қызмет - бұл енгізілген акционерлік капитал мен есеп беретін ұйымның қарыз қаражаттарының мөлшері мен құрамының өзгеруіне әкелетін қызмет. Ұйым қаржылық қызметтен туындайтын жалпы ақшалай түсімдер мен жалпы ақшалай төлемдердің әрбір негізгі класы бойынша жеке есеп беруі керек.

Ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген:

- i. Қарыздар бойынша ақшалай қаражаттың түсуі/шығуы - акционерлер және байланысты тараптар
- ii. Қарыздар бойынша ақшалай қаражаттың түсуі/шығуы - қаржылық мекемелер
- iii. Капиталды/ меншікті капиталды ұлғайтудан түскен ақшалай қаражат түсімдері
- iv. Иелеріне / акционерлеріне төленген дивидендтерден ақшалай қаражаттың шығуы
- v. Қаржылық қызмет нәтижесінде ақша қаражатының өзге де түсімдері/шығулары

d) Басқа қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Алынған және төленген пайыздар мен дивидендтерден туындайтын ақша ағындары бөлек ашылуы керек. Олардың әрқайсысы кезеңнен кезеңге операциялық, инвестициялық немесе қаржылық қызмет ретінде дәйекті түрде ашылуы керек.

Кірістерге салық салу нәтижесінде пайда болатын ақша ағындары бөлек ашылуы керек және егер олар тиісті түрде анықталмаса және қаржылық немесе инвестициялық қызмет ретінде нақты анықталмаса, операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары ретінде жіктелуі керек.

2. Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының компоненттері ашылуы керек және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептегі сомаларды баланста көрсетілген баламалы баптармен салыстыру ұсынылуы керек.

E. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР

1. Жылдық қаржылық есептілікке ескертпелер жүйелі түрде ұсынылуы керек. Бухгалтерлік баланстағы, кірістер мен шығыстар туралы есептегі және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептегі әрбір баптың ескертулердегі кез келген тиісті ақпаратқа айқас сілтемелері болуы керек. Ескертулерде ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар:

a) Есептік саясат

Қаржылық есептілікті дайындау негізі және қолданылатын есеп саясатының негізгі принциптерінің қысқаша мазмұны.

b) Негізгі қаражат

Материалдық активтердің әр класы жеке-жеке ашылуы керек, мысалы, мүлік, стадион және жабдық, сондай-ақ пайдалану құқығы бар активтер.

Материалдық активтердің әрбір санаты үшін келесілер ашылуы тиіс:

- i. кезеңнің басы мен аяғындағы жалпы баланстық құн және жинақталған амортизация (құнсызданудан жинақталған шығындармен бірге) ; және
- ii. Қайта бағалау нәтижесінде кезең ішінде қосу, шығару, ұлғаю немесе кему, кезең ішінде пайда мен залал туралы есепте танылған құнсызданудан болған кез келген залал, кезең ішінде пайда мен

залал туралы есепте қалпына келтірілген құнсызданудан болған кез келген залал және амортизация көрсетілген кезеңнің басындағы және соңындағы баланстық құнды салыстыру. Пайдаланылған амортизация әдістері мен пайдалы қызмет мерзімдері (немесе амортизация нормалары) есеп саясатының ескертпелерінде ашылуы керек.

с) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтердің әр санаты бөлек ашылуы керек, мысалы, ойыншыларды тіркеу, іскерлік бедел және басқа материалдық емес активтер.

Материалдық емес активтердің әр санаты үшін келесі ақпарат ашылуы керек:

- i. кезеңнің басы мен аяғындағы жалпы баланстық құн және жинақталған амортизация (құнсызданудан жинақталған шығындармен бірге) ; және
- ii. Кезең ішіндегі пайда мен залал туралы есепте танылған құнсызданудан болған залалдар және амортизация нәтижесінде кезең ішінде кез келген азайтуларды, шығаруларды, қосуларды көрсете отырып, кезеңнің басындағы және соңындағы баланстық құнды салыстыру.

Ойыншыларды тіркеу кезінде есепке алуға қойылатын талаптар туралы қосымша ақпаратты **VIII қосымшадан** қараңыз.

d) Салынған кірістер және активтер

Есеп беруші ұйым келесілерді ашуы керек:

- i. меншік құқығына шектеулердің болуы және сомалары, сондай-ақ міндеттемелерді немесе шартты міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған негізгі құралдардың (стадион және жаттығу ғимараттары сияқты) болуы;
- ii. Меншік құқығы шектелген материалдық емес активтердің болуы және баланстық құны және міндеттемелерді немесе шартты міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған материалдық емес активтердің (мысалы, ойыншыларды тіркеу) баланстық құны; және
- iii. Міндеттемелерді немесе шартты міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған қаржылық активтердің және/немесе болашақ кірістердің (мысалы, дебиторлық берешек және ойыншыны тіркеуді сатуға, жарыстарға жүлде/жүлде ақшасын, абонементтерді және билеттерді сатудан түскен басқа да түсімдерді, хабар тарату құқықтары мен демеушілік келісімдерді бөлуге байланысты болашақ кірістердің) болуы және баланстық құны және / немесе сомасы.

e) Инвестициялар

Инвестициялар еншілес компанияларға, бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға және қауымдастырылған компанияларға инвестицияларды қамтуы керек. Еншілес компанияларға, бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға және қауымдастырылған компанияларға салынған инвестицияларға қатысты келесі ақпарат кем дегенде әрбір инвестиция үшін ашылуы керек:

- i) атауы;
- ii) тіркелген елі немесе орналасқан орны;
- iii) ұйымның қызмет/іскерлік белсенділік түрі;
- iv) меншікке қатысу үлесі;
- v) Басқасы көрсетілмесе, қатысты дауыстардың үлесі; және
- vi) Инвестицияларды есепке алуда қолданған әдістің сипаттамасы.

f) Банктік овердрафтар және кредиттер

Қаржылық міндеттемелердің әрбір санаты үшін келесілер ашылуы керек:

- i. қаржы құралдарының ауқымы мен сипаты, оның ішінде сомалар мен жарамдылық мерзімі, сондай-ақ болашақ ақша ағындарының сомасына, мерзіміне және сенімділігіне әсер етуі мүмкін кез келген маңызды шарттар мен ережелер туралы ақпарат; және
- ii. Қабылданған есеп саясаты мен әдістері, оның ішінде тану критерийлері мен қолданылатын бағалау негізі

g) Резервтер

Резервтер жеке санатарда ашылуы тиіс. Қандай резервтерді бір санатқа біріктіруге болатынын анықтаған кезде, мақалалардың сипаты бірыңғай сома есебінде біріктірілуі үшін жеткілікті ұқсас екенін ескеру қажет.

Резервтердің әрбір санаты үшін кезеңнің басындағы және соңындағы баланстық құн, пайдаланылған сома және кезең ішінде босатылған немесе есептелген кез келген сома ашылуға тиіс.

h) Акционерлік/жарғылық капитал және резервтер

Акционерлік капитал, қайта бағалау резервтері, өзге де резервтер және бөлінбеген пайда бөлек ашылуға тиіс.

i. Акционерлік/қор капиталы

Есепті кезең ішінде шығарылған акционерлік капиталға қатысты келесілер ашылуға тиіс:

- шығарылған акциялардың саны және түрі;

- шығарылған акциялар бойынша туындайтын эмиссиялық кіріс (қолданылатын жағдайда);
  - акцияларды шығару нәтижесінде тартылған жалпы сома;
  - жаңа акцияларды шығарудың себебі.
- ii. Қайта бағалау резерві
Негізгі құралдардың объектілері, стадион, жабдық және/немесе материалдық емес активтер қайта бағаланған құн бойынша көрсетілетін жағдайларда есепті кезеңдегі өзгерістерді және акционерлер арасында қалдықты бөлуге кез келген шектеулерді көрсете отырып, қайта бағалаудың оң сальдосын ашу қажет
- iii. Басқа резервтер:
Қайта бағалау резервтерінде жоқ резервтердің кез келген басқа нысаны, соның ішінде есепті кезеңдегі кез келген өзгерістер және акционерлер арасында қалдықты бөлуге кез келген шектеулер ашылуы тиіс.
- iv. Бөлінбеген пайда
Бөлінбеген пайданың қалдығын, яғни есепті кезеңнің басындағы және есепті күндегі жинақталған пайданы немесе залалды, сондай-ақ есепті кезең ішіндегі өзгерістерді ашу қажет.

i) Бақылау жағы және соңғы бақылау жағы

Есеп беретін субъектіні екінші тарап бақылаған кезде, байланысты тараптармен қарым-қатынас және сол тараптың атауы, ал егер ол өзгеше болса, соңғы бақылаушы тараптың атауы ашылуы керек. Бұл ақпарат есеп беруші субъект пен бақылаушы тарап немесе тараптар арасында қандай да бір операциялар болғанына қарамастан ашылуы керек.

j) Байланысты тараппен операциялар

Байланысты тараптармен жасалған мәміле баға белгіленгеніне қарамастан, байланысты тараптар арасында ресурстарды, қызметтерді немесе міндеттемелерді беруді білдіреді. Байланысты тараптармен мәміле әділ құны бойынша жүзеге асырылуы мүмкін немесе болмауы да мүмкін. Егер есепті кезеңде байланысты тараптармен бір немесе бірнеше мәмілелер орын алса, есеп беруші ұйым байланысты тараптармен қарым-қатынастың сипатын, сондай-ақ қатынастардың қаржылық есептілікке ықтимал әсерін түсіну үшін қажетті міндеттемелерді қоса алғанда, мәміле (операциялар) және өтелмеген қалдықтар туралы ақпаратты ашуы керек. Осыған ұқсас сипаттағы баптар, есепті ұйымның қаржылық есептілігіне байланысты тараптармен жасалатын операциялардың әсерін түсіну үшін жеке ашу қажет болған жағдайларды қоспағанда, жиынтықта ашылуы мүмкін.

Кем дегенде, әрбір байланысты тарап туралы ақпаратты ашу мыналарды қамтуы керек:

- i. операцияның сомасы және
- ii. міндеттемелерді қоса алғанда, өтелмеген қалдықтардың сомасы, және:
  - олардың шарттары мен ережелері, соның ішінде олар қамтамасыз етілген бе, және есеп айырысу кезінде берілетін сыйақы сипаты; және
  - берілген немесе алынған кепілдіктер туралы толық ақпарат;
- iii. өтелмеген қалдықтар сомасына жататын күмәнді борыштар бойынша резервтер; және
- iv. байланысты тараптардан келетін үмітсіз немесе күмәнді қарыздарға қатысты кезең ішінде танылған шығыстар.

Қажетті ақпаратты ашу келесі санаттардың әрқайсысы үшін бөлек жасалуы керек:

- Ата-ана;
- Бірлескен бақылауы бар немесе есеп беретін ұйымға айтарлықтай әсер ететін ұйымдар;
- Еншілес компаниялар;
- Серіктестер;
- Есеп беруші субъект қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар;
- Ұйымның немесе оның бас компаниясының негізгі басқару персоналы; және
- басқа байланысты тараптар.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер жақын мәмілелерде басым болатын шарттармен жасалғаны расталуы керек, ешер мұндай шарттар негізді болса.

к) Шартты міндеттемелер

Егер өтеу кезінде қандай да бір қаражаттың кету мүмкіндігі алыс болмаса, шартты міндеттемелердің әрбір санаты үшін есепті ұйым есепті жылдық есепті күнге және іс жүзінде мүмкін болатын жерде шартты міндеттеме сипатының қысқаша сипаттамасын ашуы тиіс:

- i. оның қаржылық әсерін бағалау;
- ii. кез келген шығудың сомасына немесе мерзіміне байланысты белгісіздіктерді көрсету; және
- iii. кез келген өтеу мүмкіндігі.

l) Есептік күннен кейінгі оқиға

Есепті күннен кейінгі елеулі түзетпейтін оқиғалар туралы ақпаратты, оның ішінде оқиғаның сипатын және оның қаржылық салдарын бағалауды немесе мұндай бағалауды жүргізу мүмкін еместігі туралы мәлімдемені ашу қажет.

Мұндай оқиғалардың мысалдары:

- i. өтеу мерзімі жақындап келе жатқан, қайта бастаудың немесе өтеудің нақты перспективаларынсыз мерзімді қарыздар;
- ii. операциялық шығындар;
- iii. қаржылық есептіліктің дұрыс өстігін көрсететін елеулі алаяқтықты немесе қателіктерді анықтау;
- iv. басшылық оның кәсіпорынды таратуға немесе сауданы тоқтатуға ниетті екенін немесе оны жасаудан басқа нақты баламасы жоқ екенін анықтайды;
- v. төленген немесе алынған сомалар айтарлықтай болатын ойыншылармен мәмілелер;
- vi. мүлікке байланысты мәмілелер, мысалы, клуб стадионына қатысты.

т) Басқа ақпарат

Агенттік сыйақылар

i. Агент/делдал комиссиялары

Есепті кезеңде агенттерге/делдалдарға қатысты немесе олардың пайдасына жұмсалған жалпы сома ашылуға тиіс.

ii. Салықтық шығындар

Салық шығыстарының құрамдас бөліктері бөлек ашылуы керек. Яғни, ағымдағы және/немесе кейінге қалдырылған салыққа қатысты есепті кезеңдегі таза пайданы немесе залалды анықтауға енгізілген жиынтық сома.

iii. басқа

Бухгалтерлік баланста, кірістер туралы есепте немесе ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілмеген, бірақ осы есептердің кез-келгенін түсінуге қатысты және /немесе қаржылық ақпараттың минималды талаптарын қанағаттандыру үшін қажет кез-келген қосымша ақпарат немесе сондай ақпаратты ашу керек.

F. Ойыншылар туралы мәліметтер кестесі

1. Барлық лицензия іздеушілер / лицензиаттар лицензиарға ойыншылар туралы мәліметтер кестесін дайындап, ұсынуы керек.
2. Ойыншылар туралы мәліметтер кестесі жылдық қаржылық есептілікте және аралық қаржылық есептілікте баланс пен кірістер туралы есепте тиісті көрсеткіштері бар ойыншыларды сәйкестендіру кестесіндегі жиынтық көрсеткіштерді салыстыруы керек. Алайда ойыншыларды сәйкестендіру кестесі жылдық қаржылық есептілікте немесе аралық қаржылық есептілікте міндетті түрде ашылмайды.
3. Әрбір тиісті ойыншыға қатысты ойыншының сәйкестендіру кестесіне енгізілуі керек минималды ақпарат келесідей көрсетіледі:
  - a) Т.А.Ө. және туған жылы;
  - b) ойыншының бастапқы келісімшартының басталу күні және ағымдағы келісімшарттың аяқталу күні;
  - c) ойыншыны тіркеуге жұмсалатын шығындар;
  - d) болашақ кезеңдерге және кезең соңындағы жағдай бойынша ауыстырылған жинақталған амортизация;
  - e) Кезеңде ойыншыны тіркеудің амортизациясы;
  - f) кезең ішінде құнсыздандыру;
  - g) шығу (құны және жинақталған амортизация);
  - h) таза баланстық құны;
  - i) ойыншыларды тіркеуді іске асырудан кіріс / (шығын).
  - j) сату құқықтары (немесе соған ұқсас), яғни оқу ақысын және/немесе ынтымақтастық жарналарын қоспағанда, бұрын ойыншыны тіркеуге ие болған футбол клубына сату құқығының сипаттамасы және (мүмкін болса) сандық көрсеткіші.
4. Ойыншыларды сәйкестендіру кестесінде талап етілетін тиісті ойыншылар:
  - a. тіркеуі кезең ішінде кез келген уақытта лицензия іздеушіге/лицензиатқа тиесілі және оған қатысты сатып алуға тікелей шығындар болған барлық ойыншылар (есепті кезеңде немесе алдыңғы кезеңдерде белгілі бір уақытта); және
  - b. белгілі бір кіріс/пайда (немесе шығын) танылған барлық ойыншылар (есепті кезеңдегі белгілі бір уақытта).
5. Осы бухгалтерлік есеп ережелерінің талаптарына сәйкес ойыншылардың есеп деректерін қайта есептеген лицензия іздеушілер/лицензиаттар үшін ойыншылардың сәйкестендіру кестесіндегі бұл жиынтық деректер қайта есептелген қаржылық есептілікпен сәйкес келуі/салыстырылуы керек.

G. Басшылықпен әзірленген қаржылық шолу

1. Жылдық қаржылық есептілік қаржылық шолуды немесе басшылықтың түсініктемесін (кейде директорлар есебі деп аталады) қамтуы керек, онда есеп беретін ұйымның қаржылық нәтижелері мен қаржылық жағдайының негізгі сипаттамалары, сондай-ақ оның негізгі тәуекелдері мен белгісіздіктері сипатталған және түсіндіріледі.
2. Жылдық қаржылық есептілікте, сондай-ақ жыл ішінде кез келген уақытта есеп беретін ұйымның атқарушы органының немесе директорлар кеңесінің және оның бақылау органдарының мүшелері болған адамдардың аты-жөндері болуы керек.

Премьер-Лига:

30 қыркүйек күнгі есепті кезеңдегі 9 айдағы қаржылық есептілік /есепті кезеңдегі қаңтар-қыркүйек айлары/

Бірінші Лига және Екінші Лига:

31 желтоқсан күнгі есепті кезеңдегі 12 айдағы қаржылық есептілік /есепті кезеңдегі қаңтар-желтоқсан айлары/.

VIII ҚОСЫМША:

Қаржылық есепті дайындау кезіндегі бухгалтерлік есепке қойылатын талаптар

A. Қағида

1. **58-бапта** айқындалғандай, қаржылық есептілік тіркелген компаниялар үшін жергілікті заңдарда талап етілетін бухгалтерлік есеп стандарттарына не лицензия іздеушінің құқықтық құрылымына қарамастан, тиісті елдің қаржылық есептілігінің қолданыстағы негіздеріне, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына немесе шағын және орта кәсіпорындар үшін халықаралық қаржылық есептілік стандартына негізделуге тиіс.
2. Қаржылық есептілік лицензия іздеуші үздіксіз кәсіпорын болып табылады деген болжамға сүйене отырып дайындалуы керек, яғни ол жақын болашақта жұмысын жалғастырады. Лицензия іздеушінің заңдарға немесе ережелерге сәйкес таратуға, сауданы тоқтатуға немесе несие берушілерден қорғауды іздеуге ниеті немесе қажеттілігі жоқ деп болжанады.
3. Қаржылық есептілікті дайындау үшін негіз ретінде жарамды қаржылық есептілік құрылымында белгілі бір іргелі принциптер болуы керек, соның ішінде:
  - a. адал презентация;
  - b. ұсыну реттілігі;
  - c. бухгалтерлік есеп үшін есептеу әдісі;
  - d. заттардың материалдарының әр класының жеке көрінісі;
  - e. активтер мен міндеттемелерді немесе кірістер мен шығыстарды өзара есепке алудың болмауы.
4. Әрбір лицензия іздеуші тіркелген компаниялар үшін өзінің ұлттық бухгалтерлік есеп тәжірибесіне, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына немесе шағын және орта бизнес үшін халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес жылдық қаржылық есептілік пен аралық қаржылық есептілікті жасауы керек болса да, бұл ережелер бухгалтерлік есептің нақты талаптарын қамтиды, олар **VIII (B) қосымшасының VIII (F) қосымшасына** көрсетілгендей орындалуы керек.
5. Егер жылдық қаржылық есептілік және/немесе аралық қаржылық есептілік **VIII қосымшада** көрсетілген бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия іздеуші лицензиарға да ұсынуы керек:
  - a. **VIII қосымшада** баяндалған бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келетін, сол есепті кезеңді қамтитын және алдыңғы салыстырмалы есепті кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қамтитын қайта есептелген қаржылық есептілік;
  - b. лицензия іздеуші басшылығының қайта есептелген қаржылық есептілік толық, дәл және ережелерге сәйкес келетіндігі туралы мәлімдемесі; және
  - c. қайта есептелген қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке және/немесе аралық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.
6. Қайта есептелген жылдық қаржылық есептілік келесілерді қамтуы тиіс:
  - a. кезең соңындағы жағдай бойынша қайта есептелген баланс;
  - b. қайта есептелген қаржылық нәтижелер туралы есеп/кезеңдегі қаржылық нәтижелер туралы есеп;
  - c. кезеңдегі капиталдағы өзгерістер туралы қайта есептелген есеп; және
  - d. бухгалтерлік есеп саясатының негізгі принциптерінің қысқаша мазмұнын, балансты және кірістер мен шығыстар туралы есепті/қайта есептелген қаржылық есептілік пен тиісті жылдық қаржылық есептілік арасындағы кірістер мен шығыстар туралы есепті немесе аралық қаржылық есептерді салыстыратын басқа түсіндірме жазбалар мен ескертпелерді (немесе ескертулерді) қамтитын ескертпелер.
7. Қаржылық есептілікті басшылық мақұлдауы керек, ол қысқа өтінішпен және есеп беретін ұйымның атқарушы органының атынан әрекет ететін тұлғаның қолымен куәландырылуы керек.

B. Шоғырландырылған (аралас) есептілікке қойылатын талаптар

1. Есептілік периметріне енгізілген барлық ұйымдардың қаржылық ақпараты (**57-бапта** анықталғандай) бір компания сияқты шоғырландырылуы немесе біріктірілуі керек.
2. Шоғырландырылған қаржылық есептілік-бұл бас және оның еншілес компанияларының активтері, міндеттемелері, меншікті капиталы, кірістері, шығыстары және ақша қаражаттарының қозғалысы бір компанияның активтері ретінде ұсынылатын топтың қаржылық есептілігі.
3. Біріктірілген қаржылық есептілік дегеніміз-бақылаушы кәсіпорын туралы ақпаратсыз екі немесе одан да көп бақыланатын компаниялар туралы ақпаратты қамтитын қаржылық есептілік.

C. Тұрақты келісімшарт талаптарында ойыншыларды тіркеуді есепке алуға қойылатын талаптар

1. Трансферді жүзеге асырудың барлық маңызды шарттары орындалған кезде ойыншыны тіркеуді сатып

алу қаржылық есептілікте танылуы керек, демек бұл іс жүзінде шартсыз, яғни екі клуб арасында, сондай-ақ сатып алушы клуб пен ойыншы арасында заңды түрде міндетті келісім болуы керек.

2. Ойыншыны тіркеуді сату лицензия ізденушінің қаржылық есептілігінде трансферді жүзеге асырудың барлық маңызды шарттары орындалған кезде танылуы керек, яғни ол іс жүзінде сөзсіз және тәуекелдер мен артықшылықтар жаңа клубқа берілді.
3. Ойыншыны материалдық емес актив ретінде тіркеу шығындарын капиталдандыратын лицензия алуға өтініш берушілер VIII (С) қосымшаның осы бөлігінің 4, 6 және 7-тармақтарында сипатталғандай бухгалтерлік есепке белгілі бір минималды талаптарды қолдануы керек. Лицензия алуға өтініш беруші ұлттық бухгалтерлік есеп практикасында рұқсат етілген болса, оларды материалдық емес актив ретінде капиталдандырудың орнына ойыншыны тіркеу шығындарын жаба алады.
4. Материалдық емес актив ретінде ойыншылардың тіркеулерін сатып алу шығындарын капиталдандыруды жүзеге асыратын лицензия іздеушілердің бухгалтерлік есебіне келесі минималды талаптар қойылады:

a) тек ойыншыны тіркеуді сатып алуға тікелей шығындарды материалдық емес актив ретінде капиталдандыруға болады. Бухгалтерлік есеп контекстінде жеке ойыншының баланстық құны, егер басшылық олардың нарықтық құны ағымдағы баланстық құннан жоғары деп санаса да, құнның өсуімен қайта бағаланбауы керек. Сонымен қатар, сертификат іздеуші клубта дайындалған ойыншыларды пайдаланудан және (немесе) аударудан біраз пайда көруі мүмкін болса да, бухгалтерлік есеп контекстінде сертификат іздеушінің жастар футбол секторының өз ойыншыларын тәрбиелеу шығындары бухгалтерлік балансқа қосылмауы керек, өйткені тек сатып алынған ойыншылардың құны капиталдандыруға жатады.

Ойыншыларға немесе олардың пайдасына сыйақының барлық түрлері (мысалы, «тіркеу ақысы») ойыншыларды тіркеуді сатып алу шығындары түрінде емес, еңбекақы төлеу шығындары түрінде көрсетілуі керек. Қарыз алудан туындайтын қаржылық шығындар қаржылық шығындар ретінде қарастырылады және ойыншыларды тіркеуді сатып алуды қаржыландыру үшін алынған болса да, ойыншыны тіркеу шығындары болып табылмайды.

- b) амортизация ойыншыны сатып алған тіркеген сәттен бастап есептелуі керек. Амортизация актив толығымен болған сәттен бастап амортизацияланған немесе актив есептен шығарылған кезде есептелуді тоқтатады (яғни тіркеу басқа, клубқа тұрақты келісімшарт бойынша берілген деп танылады), қайсысы ертерек болатынына байланысты.
- c) Әрбір жеке ойыншыны тіркеуге қатысты амортизациялық сома оның пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде жүйелі түрде бөлінуі керек, бірақ 5 жылдан аспауы керек. Бұған ойыншыны тіркеу сатып алынған күннен бастап және ойыншының келісімшарт мерзімі ішінде ең көбі 5 жылға дейін шығындар ретінде активтің құнын жүйелі түрде бөлу арқылы қол жеткізіледі. Егер ойыншының клубпен келісімшартының мерзімі ұзартылса, онда ойыншыны тіркеу құнын теңестіретін материалдық емес актив, сонымен қатар келісімшарт бойынша келіссөздердің кез-келген тікелей байланысты шығындары (мысалы, агенттік/делдалдық төлемдер) бастапқы келісімшарттың қалған кезеңінде амортизациялануы немесе ойыншының келісімшартының ұзартылған кезеңінде амортизациялануы мүмкін. келісімшарт ұзартылған күннен бастап ең көбі 5 жылға.
- d) ойыншыларының барлық капиталдандырылған құнын жыл сайын басшылық оны азайту үшін тексеруі керек. Егер жеке ойыншының өтелетін құны бухгалтерлік баланста көрсетілген баланстық құннан төмен болса, баланстық құн өтелетін құнға дейін түзетілуі керек, ал түзету құнсыздану құны ретінде пайда мен залал шотына жатқызылады. Әрбір лицензиатқа әр өтініш берушіден ойыншыларды тіркеу шығындарына қатысты дәйекті есеп саясатын қолдануды талап ету ұсынылады.

Ойыншыны тіркеудің қалдық құны келесі жағдайларда есепті кезеңде құнсыздану үшін тексерілуі керек:

I. ойыншы клубта қайтадан ойнай алмайтын бақылау күні, мысалы, егер ол мансабына қауіп төндіретін жарақат алса немесе кәсіби футбол ойнай алмаса. Бұл жағдайда ойыншыны баланста тіркеудің қалдық құны осы есепті кезеңде толығымен құнсыздануы керек. Келесі оқиғалар құнсызданудан болған шығынды тану үшін негіз болып табылмайды:

- Ойыншы есепті кезеңде жарақат алды және клуб үшін кәсіби футбол ойнай алмайды, немесе
- Ойыншы мүмкіндік немесе қабілеттің нашарлауынан зардап шегеді және бірінші команданың матчтарына қатысуға таңдалмаған.

Осыған байланысты мансапқа қауіп төндіретін жарақат алған немесе үнемі кәсіби футбол ойнай алмайтын ойыншының болашақ жалақысы ойыншының келісімшартының бүкіл мерзімі ішінде жұмысшыларға сыйақы шығындары ретінде танылуы керек.

II. клуб басшылығы тұрақты келісімшарт бойынша ойыншыны тіркеуді тапсыру міндеттемесін қабылдайды және трансфер ресми есепті күннен кейін бірден орын алады, содан кейін ойыншының бухгалтерлік баланста тіркелуінің таза баланстық құны, егер ойыншының тұрақты келісімшарт бойынша жаңа клубқа кетуінен түсетін сома оның баланстық құнынан аз болса, құнсыздануы мүмкін. Бухгалтерлік есеп жүргізу принципі қаржылық есептілікте ашылуы керек және бір есепті кезеңнен екіншісіне дәйекті түрде қолданылуы керек.

III. егер клуб басшылығы ойыншыны тіркеуді амортизациялық құннан төмен сомаға уақытша аударса

5. Егер екі немесе одан да көп ойыншылар клубтар арасында қарама-қарсы бағытта қозғалса, лицензия

ізденуші осы трансферлерді Ережелердің шарттарына сәйкес ойыншыларды айырбастау мәмілелері ретінде қарастыру керек пе, жоқ па, соны бағалауы керек. Егер солай болса, онда шығатын ойыншының (ойыншылардың) шығуынан түскен пайданы және келетін ойыншыны (ойыншыларды) тіркеу шығындарын есептеу кезінде қазіргі уақытта активтерді айырбастау кезінде халықаралық бухгалтерлік есеп талаптары қолданылады (яғни қазіргі уақытта Халықаралық бухгалтерлік есеп стандартының 45-47-тармақтары).

Негізінде, шығатын ойыншыны тіркеуді сатудан түскен пайданы есептеу кезінде кіріс айырбастау операциясы аясында төленген кез келген таза қолма-қол ақшаны ескере отырып түзетілген лицензия ізденушінің қаржылық есептілігінде ойыншыны тіркеу құнының таза баланстық құнынан аспауы керек, ал кіретін ойыншыны тіркеу шығындары шығатын ойыншының баланстық құнына максималды капиталдандырылуы керек. айырбастау операциясы аясында клуб төлеген кез-келген таза ақша қаражатын ескере отырып түзетілді.

Ойыншыларды айырбастау операциясы-бұл екі немесе одан да көп ойыншылардың клубтар арасында қарама-қарсы бағытта қозғалуы және әдетте ойыншыларға қатысты келесі шарттардың біреуін немесе бірнешеуін қамтуы (толық тізім емес). Кіріс және шығыс аудармалар:

- бір беру шартына енгізілген;
- бір-бірімен байланысты әртүрлі беру шарттарына енгізілген;
- бір тіркеу кезеңінде жасалады;
- ешқандай немесе шектеулі ақшалай төлемдермен байланысты емес;
- бір-бірін өтей алатын аударылған және аударылған ойыншылар үшін бірдей немесе ұқсас төлем міндеттемелерімен немесе төлем мерзімдерімен байланысты.

6. Ойыншыны тіркеуді сатудан түскен пайда/залал ойыншыны тіркеуден шығарумен тікелей байланысты төленген және/немесе төленетін кез келген соманы шегергенде есептелуі керек, соның ішінде:

- а) ойыншыны тіркеуді сату кезінде төленуі тиіс сомалардың шартты трансферттік өтемақысы (мысалы, басқа клубқа төленуі тиіс сату ақысы);
- б) басқа футбол клубы, агент/делдал немесе ҚФФ/ҚКФЛ сияқты басқа тарапқа тікелей төленетін және/немесе төленетін кез келген басқа сомалар.

7. Лицензия ізденуші байланысты тараптар болып табылатын клубтар арасында ойыншыны тіркеуді тұрақты түрде беруге қатысты келесі түзетулерді қолдануы керек:

- а) ойыншыны тіркеуді тапсырған клуб ойыншыны тіркеуді сатып алу құнын есепті кезеңдегі амортизациялық аударымды есептеу үшін (ойыншыларды тіркеуді есепке алуды капиталдандыру және амортизациялау әдісін қолданатын клубтар үшін) немесе ойыншыны тіркеу шығындары үшін (ойыншыларды тіркеуді есепке алу кірістері мен шығыстарын пайдаланатын клубтар үшін) ойыншыны тіркеуді сатып алу құнын келесі сомалардың көп бөлігін пайдалана отырып есептеуі керек:

- i. Ойыншыны тіркеуді сатып алудың нақты транзакциялық шығындары;
- ii. Ойыншыны аударған клубтың қаржылық есептілігінде ойыншыны тіркеуге арналған тарихи шығындар. Егер есептелген амортизациялық аударым тіркелген амортизациялық аударымнан асып кетсе немесе ойыншыны тіркеуге есептелген шығындар ойыншыны тіркеуге есептелген шығындардан асып кетсе, онда айырмашылық қайта есептелген қаржылық есептілікте танылуы үшін тиісті түзету жүргізу қажет.
- б) ойыншыны тіркеуді тапсырған Клуб ойыншыны тіркеуді сатудан түскен пайданы есептеу үшін (ойыншыларды тіркеуді есепке алуды капиталдандыру және амортизациялау әдісін қолданатын клубтар үшін) немесе ойыншыны тіркеуден түскен кірісті (ойыншыларды тіркеуді есепке алу кірістері мен шығыстары әдісін қолданатын клубтар үшін) келесі сомалардың азын қолдана отырып есептеуі керек:
- i. Нақты мәміле шығарылған кезде жалғасады;
- ii. Ойыншыны қаржылық есептілігінде тіркеу шығындарына қатысты таза баланстық құн.

Егер есептелген шығарудан түскен пайда есептелген шығарудан түскен пайдадан төмен болса немесе есептелген ойыншыны тіркеуден түскен кіріс есептелген ойыншыны тіркеуден түскен кірістен төмен болса, онда айырмашылық қайта есептелген қаржылық есептілікте танылуы үшін тиісті түзету жасалуы керек.

8. Егер есептелген шығарудан түскен пайда есептелген шығарудан түскен пайдадан төмен болса немесе есептелген ойыншыны тіркеуден түскен кіріс есептелген ойыншыны тіркеуден түскен кірістен төмен болса, онда айырмашылық қайта есептелген қаржылық есептілікте танылуы үшін тиісті түзету жасалуы керек.

D. Ойыншыларды тіркеудің уақытша трансферттерін есепке алуға қойылатын талаптар

1. Ойыншыларды тіркеудің (қарыздың) уақытша трансферттерін есепке алуға қойылатын минималды талаптар.

- a) Алынған (төленген) жалдау ақысы ойыншының трансферттеріне кірістер/шығыстар түрінде көрсетілуі керек.
- b) Сатып алу бойынша міндеттеме (опцион) болмаған кезде ойыншының жалға беру клубынан жаңа клубқа ауысуы.
- c) Беруші клуб алған/төлеген жалдау ақысы (бар болса) жалдау мәмілесінің қолданылу кезеңінде табыс ретінде танылуға тиіс. Аударым клубы ойыншыны тіркеуді сатып алуға жұмсалатын бастапқы шығындарды өзінің балансында материалдық емес актив ретінде тануды жалғастыруда және активтің құнын ойыншымен келісімшарттың қолданылу мерзіміне амортизация түрінде жүйелі түрде бөлуді жалғастыруда.
- d) Жаңа клуб төлеген (төлеуге жататын) жалдау ақысы (егер бар болса) жалдау мәмілесінің қолданылу кезеңіндегі шығыстар түрінде танылуға тиіс. Егер ойыншының жалақысын төлеу жөніндегі міндеттеме жаңа клубқа ауысса, онда мұндай сомалар жалдау мерзімі үшін еңбекақы төлеу шығыстары түрінде танылуы керек.
  - 2. Ойыншыны трансфер клубынан жаңа клубқа жалға алу, кейіннен сатып алу бойынша сөзсіз міндеттеме:
    - a) Беру клубы жалға алуды тұрақты келісімшарт бойынша ойыншыны тіркеу трансферті түрінде көрсетуі керек, ал ойыншыны тіркеу құқығы материалдық емес активтер құрамынан шығарылуы керек. Жалға беруден, сондай-ақ жалдау шартындағы тұрақты трансферттен түсетін түсімдер жалдау шарты жасалған сәттен бастап танылуға тиіс.
    - b) Тұрақты келісімшарт шарттарында жалдау және алдағы трансфермен байланысты тікелей шығындарды клуб тұрақты келісімшарт шарттарында ойыншыны тіркеу трансфертін есепке алу талаптарына сәйкес тануы керек.
      - 3. Ойыншыны сатып алу мүмкіндігі бар беру клубынан жаңа клубқа жалға алу
    - c) Трансфер клубы опционды жаңа клуб іске асырғанға дейін операцияны жалдау ретінде қарастыруы керек. Опцион іске асырылған кезде жалға беруден қалған түсімдер, сондай-ақ тұрақты келісімшарт талаптарында алдағы трансферттен түсетін түсімдер тұрақты келісімшарт талаптарында ойыншыны тіркеу трансфертін есепке алуға қойылатын талаптарға сәйкес танылуға тиіс.
    - d) Тұрақты келісімшарт шарттарында жалдау және алдағы трансфермен байланысты тікелей шығындарды клуб тұрақты келісімшарт шарттарында ойыншыны тіркеу трансфертін есепке алу талаптарына сәйкес тануы керек.
      - 4. Ойыншыны трансфер клубынан жаңа клубқа жалға алу, кейіннен сатып алу бойынша сөзсіз міндеттеме:
        - e) Егер шарт нақты анықталған деп есептелсе, онда екі клуб та ойыншыны тіркеуді жалдау шартын жасасқан сәттен бастап тұрақты келісімшарт бойынша ойыншыны тіркеу трансфері ретінде тануы керек.
        - f) Егер шарттың орындалуын трансфер үшін негіз ретінде жеткілікті сенімділікпен бағалау мүмкін болмаса, онда ойыншыны тіркеу алдымен жалдау ретінде, содан кейін шартты орындағаннан кейін тұрақты келісімшарт бойынша трансфер ретінде танылуы керек.

Е. Шығыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар

- 5. Қызметкерлер үшін сыйлықақыларды (көтермелеу төлемдерін) төлеуге арналған шығындар
  - g) Қызмет нәтижелері бойынша сыйлықақылар мен көтермелеу төлемдерін, «көтерме» және еңбек сіңірген жылдары үшін төлемдерді қоса алғанда, қызметкер көрсететін қызметтерге айырбастау үшін ұйым төлейтін сыйақының барлық нысандары есептілікте қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеуге арналған шығындар ретінде көрсетілуге тиіс.
  - h) клуб қосымша шарттарсыз немесе кейінгі міндеттемелерсіз адамға толық төлейтін сыйлықақылар мен ынталандыру төлемдері (яғни, клубтың төлем жасаудан басқа амалы жоқ) есеп беруде төлем міндеті туындаған сәттен бастап еңбекақы төлеу шығындары ретінде көрсетілуі керек.
  - i) ойыншының немесе клубтың болашақта орындайтын белгілі бір шарттарына байланысты сыйлықақылар мен ынталандыру төлемдері, мысалы, ойыншының жарыстарға қатысуы және клубтың өнімділік көрсеткіштері, тиісті жағдай туындаған сәттен бастап немесе оның келуі ықтимал болған сәттен бастап еңбек шығындары ретінде көрсетілуі керек.
  - j) еңбек шартын жасасу және/немесе ұзарту кезінде қандай да бір шарттар немесе міндеттемелер болған кезде сыйлықақылар мен көтермелеу төлемдері тиісті кезең ішінде есепте жүйелі түрде танылуға тиіс.
    - 6. Еңбек келісімшарттары бұзылған кезде қызметкерлерге жасалатын төлемдер:
  - k) Клуб осындай төлемдерге қатысты офертаны қайтарып алуға мүмкіндігі болмаған сәттен бастап

еңбек келісімшарттары бұзылған кезде қызметкерлерге төленетін төлемдерді есепке алу кезінде клуб толық көлемде тануға міндетті.

Ғ. Табыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар

1. Маусымдық билеттер және ұқсас кірістер

Маусымдық абонементтерді немесе матч билеттерін сатудан түсетін кірістер маусым ішінде тиісті матчтар өткізілген сәтте пропорционалды негізде танылуға тиіс.

2. Телекөрсетілімдерден түскен кіріс және жүлде қаражаты

l) Трансляциялау құқығын сатудан түскен табыс немесе тұрақты болып табылатын жарысқа қатысқаны үшін басқа да сыйақылар маусым бойы тиісті матчтарды өткізу кезінде пропорционалды түрде анықталуы тиіс.

m) Көлемі клубтардың белгілі бір шарттарды орындауына байланысты өзгеретін (мысалы, жарыс нәтижелері бойынша төлемдер) жарысқа қатысу құқықтарын немесе басқа да сыйақыларды сатудан түскен табыс тиісті шарттарды орындау сәтінде танылуы тиіс.

3. Демеушілік қызметтерден және коммерциялық қызметтен түсетін кірістер

n) Демеушілік қызметтерден түскен табыс белгіленген мөлшерде демеушілік шарттың қолданылу мерзімі ішінде пропорционалды негізде танылуға тиіс.

o) Мөлшері клубтардың белгілі бір шарттарды орындауына байланысты өзгеретін демеушілік қызметтерден түсетін кіріс (мысалы, жарыс нәтижелері бойынша төлемдер) тиісті шарттар орындалған сәтте танылуы тиіс.

p) Демеушілік шарт шеңберіндегі кез келген ақшалай емес сыйақы әділ құны бойынша бағалануы тиіс.

4. Қайырымдылықтар мен гранттар

q) Қайырымдылық-бұл басқа операциялық кіріс ретінде танылуы керек, берілген сыйлық.

r) Гранттар клубтың грант алу шарттарын орындауды жалғастыратынына және мұндай гран алынатынына сенімді дәреже болғанша клубтың есебінде көрсетілуі керек. Бұл жағдайда гранттар есепті кезеңдер ішінде қаржылық нәтижелер туралы есепте жүйелі түрде көрсетілуі керек, онда клуб грант өтеуге арналған тиісті шығындарды шығыстар ретінде таниды. Сондықтан белгілі бір шығыстарға қатысты гранттар тиісті шығыстар сияқты есепті кезеңдердегі қаржылық нәтижелер туралы есепте көрсетіледі. Сол сияқты, амортизацияланатын активтермен байланысты гранттар есепті кезеңдердегі қаржылық нәтижелер туралы есепте және осы активтермен ұштасқан амортизациялық аударымдар танылатын пропорцияларда көрсетіледі. Пайда болған шығыстар немесе залалдар үшін өтемақы ретінде не болашақ шығыстармен ұштаспайтын шұғыл қаржылық көмек көрсету мақсатында алуға тиесілі грант осындай грантты алу құқығы туындаған кезеңдегі қаржылық нәтижелер туралы есепте танылуға тиіс.

IX ҚОСЫМША

Мерзімі өткен кредиторлық қарыз ұғымы

А. Қағида

1. Кредиторлық қарыз, егер ол шарттық немесе заңды талаптарға сәйкес өтелмесе, мерзімі өткен болып есептеледі.
2. Егер лицензия ізденуші/лицензиат (яғни борышкер) тиісті мерзімге келесілерді дәлелдей алса, яғни 31 наурызда **72-бапқа - 75-бапқа** қатысты кредиторлық қарыз осы Ережелердің мәні бойынша мерзімі өткен болып есептелмейді:
  - a) тиісті сома өтелді, яғни не толық төленді, не кредитордың борышкер алдындағы міндеттемелерінің есебіне есептелді; немесе
  - b) тиісті соманы төлеу мерзімі кейінге қалдырылды (осы Ережеде «кейінге қалдырылған сомалар» деп аталады), яғни несие берушімен төлем мерзімін ұзарту туралы жазбаша келісім жасалды (соманы төлеуді талап етпейтін несие беруші мерзімнің ұзартылуы болып табылмайды); немесе
  - c) тиісті сома сот талабының немесе ашық талқылаудың мәні болып табылады (осы Ережелерде «даулы сомалар» деп аталады), бұл келесіні білдіреді:
    - i. борышкер ұлттық заңнамаға сәйкес қолайлы құзыретті орган деп танылған немесе ұлттық немесе халықаралық футбол билігімен немесе тиісті төрелік сотпен іс қозғаған сот ісін қозғады, егер шешім қабылдаушы органдар (лицензиар немесе CFCB) мұндай талап қойылды деп санаса немесе мұндай іс жүргізу осы Ережелерде белгіленген қолданыстағы мерзімдерді болдырмау мақсатында ашылған болса (яғни уақытты ұтып алу үшін), бұл сома әлі де кешіктірілген деп саналатынын біле отырып, мерзімі өткен кредиторлық қарызға қатысты жауапкершілікке қарсы кредиторлық берешек; немесе
    - ii. борышкер құзыретті органда ұлттық заңнамаға, ұлттық немесе халықаралық футбол билігіне немесе тиісті төрелік сотқа сәйкес мерзімі өткен кредиторлық қарызға қатысты кредитор оған

қарсы ашқан талапқа немесе өндіріске қарсы шықты және тиісті шешім оны қанағаттандыратынын көрсете алады-шешім қабылдаушы органдар (лицензиар немесе CFCB), ол шешімнің не екенін біле отырып, ашылған шағымға немесе сот ісіне қарсы шығудың себептерін анықтады- шешім қабылдаушы органдар (лицензиар немесе CFCB) шағымға дау айтудың немесе сот ісін жүргізудің себептерін анық негізсіз деп санайды, бұл сома әлі де мерзімі өткен қарыз ретінде қарастырылады; немесе

- d) тиісті соманы реттеу қарауда (осы Ережелерде «қараудағы сомалар» деп аталады), бұл келесіні білдіреді:
- i. борышкер құзыретті органға жазбаша түрде және қолданыстағы заңнамаға сәйкес әлеуметтік/салық органдарына кредиторлық берешекті төлеу мерзімін ұзарту туралы өтінішпен жүгінді (**74-бапта** анықталғандай) және құзыретті орган бұл өтініштің қолайлы деп танылғанын және әлі де 31 наурызға дейін күтілетінін жазбаша түрде растады (**74-бапқа** қатысты); немесе
  - ii. i. борышкер тиісті шешім қабылдаушы органдардың (лицензиар немесе CFCB) қанағаттануын көрсете алады, ол несие берушіге (несие берушілерге) оқу ақысы мен ынтымақтастық жарналарын анықтау және төлеу бойынша барлық ақылға қонымды шараларды қабылдағанын көрсете алады (ФИФА ойыншылардың мәртебесі мен трансферті Ережелерінде анықталғандай).

X ҚОСЫМША - Лицензиарды бағалаудың рәсімі

A. Қағида

1. Лицензиар лицензия алуға үміткер барлық клубтарға тең қатынасты қамтамасыз ете отырып, бағалау процедураларын анықтайды. Ол клубтар ұсынған құжаттаманы бағалайды, оның жарамдылығын қарастырады және оның талаптарға сай келетіндігін, барлық критерийлердің орындалғанын және әр лицензияны беру үшін қандай қосымша ақпарат қажет екенін анықтайды.
2. **9-бапта** және **X-қосымшада** көрсетілген белгілі бір ережелерге сәйкестігін тексеру үшін бағалау процедуралары төменде көрсетілгендей лицензиар орындауы керек нақты бағалау кезеңдерін қамтиды.

B. Қаржылық есептілік бойынша аудиторлық қорытындыны бағалау

1. Жылдық қаржылық есептілік пен аралық қаржылық есептілікке қатысты лицензиар келесі минималды бағалау процедураларын орындауы керек:
  - a) Есеп беру периметрі клубтарды лицензиялау мақсаттары үшін қолайлы ма, жоқ па, соны бағалау керек;
  - b) Лицензиялау туралы шешім қабылдауға негіз құру үшін ұсынылған ақпаратты бағалау керек;
  - c) Жылдық қаржылық есептілікті және аралық қаржылық есептілікті, сондай-ақ олар бойынша аудиторлық қорытындыны оқып, қарастыру керек;
  - d) Төмендегі B.2-тармағына сәйкес ақпаратты ашуға және бухгалтерлік есепке қойылатын минималды талаптармен салыстырғанда аудиторлық есептегі кез келген өзгерістердің (біліктілігі жоқ есептің әдеттегі нысанымен салыстырғанда) және/немесе кемшіліктердің салдарын жойыңызю керек.
2. Есептілікке қойылатын талаптарды бағалап, жылдық қаржылық есептілік және аралық қаржылық есептілік бойынша аудиторлық қорытындымен танысқаннан кейін лицензиар оларды төмендегі тармақтарға сәйкес бағалауы тиіс:
  - a) Егер есептіліктің периметрі **67-баптың** талаптарына сәйкес келмесе, лицензия беруден бас тарту керек;
  - b) Егер аудитордың есебінде ешқандай өзгеріссіз сөзсіз пікір болса, бұл лицензия берудің қанағаттанарлық негізі болып табылады;
  - c) Егер аудиторлық қорытындыда пікір білдіруден бас тарту немесе теріс пікір болса, егер пікір білдіруден немесе теріс пікірден бас тартпай кейінгі аудиторлық қорытынды ұсынылмаса (сол қаржы жылындағы ең төменгі талаптарға жауап беретін қаржылық есептердің басқа жиынтығына қатысты) және лицензиар кейінгі аудиторлық қорытындыға қанағаттанбаса, лицензия беруден бас тартылуы тиіс;
  - d) Егер аудитордың қызметтің үздіксіздігіне қатысты есебінде аудиттің нысанасына, негізгі мәселесіне немесе «қоспағанда» деген ескертпесі бар пікірге баса назар аударылса, лицензия беруден бас тартылуы керек, егер:
    - i. қызметтің үздіксіздігін, тақырыпқа баса назар аударуды, сол қаржы жылына қатысты аудиттің немесе біліктіліктің негізгі мәселелерін ескермей, кейінгі аудиторлық қорытынды ұсынылды; немесе
    - ii. лицензия алуға өтініш берушінің кем дегенде лицензиялау маусымының соңына дейін үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін растайтын қосымша құжаттық дәлелдер лицензиарға ұсынылды және оны қанағаттандыру үшін бағаланды.
  - e) Егер аудитордың қызметтің үздіксіздігінен басқа мәселеге қатысты есебінде сұраққа, аудиттің негізгі мәселесіне немесе «қоспағанда» келісілген пікірге баса назар аударылса, онда лицензиар клубты

лицензиялау мақсаттары үшін өзгерістің салдарын қарастыруы керек. Лицензиарды қанағаттандыратын қосымша құжаттық дәлелдер ұсынылмаса, лицензия беруден бас тартылуы мүмкін. Лицензиар сұрауы мүмкін қосымша дәлелдер аудиторлық есептің өзгеру себебіне байланысты болады;

- f) Егер аудитордың есебінде **66-бапта** белгіленген қандай да бір жағдайға сілтеме болса, лицензия беруден бас тарту керек.
- 3. Егер лицензияға үміткер қосымша ақпарат және/немесе қайта есептелген қаржылық есептілікті ұсынса, лицензиар қосымша ақпаратқа және/немесе қайта есептелген қаржылық есептілікке қатысты келісілген рәсімдер туралы аудиторлық қорытындыны қосымша бағалауы керек. Егер аудиторлық есеп лицензиарды қанағаттандырмаса және/немесе анықталған қателіктерге және/немесе ерекшеліктерге сілтемелер болса, лицензия беруден бас тартылуы мүмкін.
- 4. Лицензиар лицензия ізденушінің **69-бапқа** сәйкес қаржылық ақпаратты жариялағанын тексеруі керек.

C. Таза акционерлік капитал ережесі үшін лицензиялық құжаттаманы бағалау

- 1. Таза жарғылық капитал ережесіне қатысты лицензиар келесі минималды бағалау процедураларын орындауы керек:
  - a) Жылдық қаржылық есептілік немесе аралық қаржылық есептілік негізінде лицензиарға өтініш беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша меншікті капиталдың таза орнын анықтау керек;
  - b) Егер қажет болса, реттелген несиелер талап етілетін шарттарға сәйкес келетіндігін бағалау керек;
  - c) Егер лицензиарға өтініш беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза меншікті капитал позициясы теріс болса, лицензия алуға өтініш берушіге өткен жылы таза капитал ережесін орындауға мүмкіндік берген таза меншікті капитал позициясынан кем дегенде 10% жақсарғанын бағалау керек;
  - d) Егер үлестік қатысу туралы ереже лицензиарға өтініш беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орындалмаса, өтініш беруші 31 наурыздан кешіктірмей 31 желтоқсаннан бастап енгізілген кез келген жарналарды қоса алғанда, жаңа тексерілген бухгалтерлік балансты ұсынғанын бағалау керек, капиталдағы таза позиция лицензия ізденушіге өткен жылы таза меншікті капитал ережесін орындауға мүмкіндік берген таза меншікті капитал позициясымен салыстырғанда кем дегенде 10% жақсарғанын көрсетеді.

D. Мерзімі өткен қарыздың жоқтығына лицензиялық құжаттаманы бағалау

- 1. Футбол клубтары, қызметкерлер және әлеуметтік/салық органдары алдында «мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы» критерийлеріне қатысты лицензиар шешім қабылдауы мүмкін:
  - a) лицензия іздеуші ұсынған ақпаратты өз бетінше бағалау керек, бұл жағдайда ол D. 2-тармағында көрсетілгендей бағалауды орындауы керек; немесе
  - b) тәуелсіз аудиторлар 4400 ХҚЕС (IFRS) бойынша бағалау процедураларын жүргізуі үшін, бұл жағдайда лицензиар лицензия іздеуші ұсынған ақпаратты (атап айтқанда, кредиторлық қарыз кестелері мен тиісті растайтын құжаттар) бағалап, аудитордың есебін қарауы керек. Лицензиар қажет деп санайтын кез келген қосымша бағалауды, соның ішінде үлгіні кеңейту немесе лицензия іздеушіден қосымша құжаттық растауды сұрау арқылы жүргізе алады.
- 2. Лицензиар немесе тәуелсіз аудитор футбол клубтары, жұмысшылар және әлеуметтік/салық органдары алдында «мерзімі өткен кредиторлық қарыздың жоқтығы» критерийлері бойынша бағалау жүргізе ме, жоқ па, лицензиардың немесе аудитордың есебінде сипатталған келесі минималды рәсімдер орындалуы керек:
  - a) 28 ақпанға дейін төленетін міндеттемелерге қатысты лицензия іздеуші ұсынған 31 наурыздағы жағдай бойынша кредиторлық берешек кестелерін алу керек (яғни, аударымдар кестесі, қызметкерлер кестесі, әлеуметтік/салық төлемдері кестесі және тиісті растайтын құжаттар);
  - b) Ұсынылған баланстардың толықтығы мен дәлдігін бағалау үшін қажетті әрекеттерді орындау керек (соның ішінде үлгі өлшемін анықтау) және орындалған процедуралардың әрқайсысына қорытынды беру керек;
  - c) 28 ақпандағы жағдай бойынша лицензия іздеуші хабарлаған мерзімі өткен қалдықтың толықтығын тексеру керек;
  - d) 28 ақпан мен 31 наурыз аралығында мерзімі өткен кредиторлық қарыздың өтелуін тексеру керек; және
  - e) 31 наурыздағы жағдай бойынша кез келген мерзімі өткен қалдықты анықтау керек.
- 3. УЕФА мен лицензиарға қатысты «мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы» критерийіне қатысты лицензиар кем дегенде келесі бағалау процедураларын орындауы керек:
  - a) Лицензиардың аффилиирленген клубтарына тиесілі мерзімі өткен сомаларға қатысты УЕФА - дан алынған кез келген ақпаратты зерделеу және 28 ақпан мен 31 наурыз аралығындағы кез келген мерзімі өткен қалдықтың өтелуін тексеру; және

- б) Тиісті салық органдарымен/әлеуметтік қорлармен шарттарды және (немесе) құзыретті органмен хат алмасуды қоса алғанда, кез келген қосымша бағалау жүргізу және лицензия іздеушіден қажетті деп санайтын кез келген қосымша құжаттамалық растамаларды сұрау.

Е. Лицензия беру туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтінішті бағалау

1. Лицензиар жазбаша өтінішті зерделеуі керек, лицензиар клубтың лицензиялау критерийлеріне қатысты болған кез-келген маңызды өзгерістердің әсерін оқып, қарастыруы керек.
2. Сондай-ақ, лицензиар қаржылық есептілікпен, болашақ қаржылық ақпаратпен және лицензия ізденуші ұсынған кез-келген қосымша құжаттық дәлелдермен бірге маңызды экономикалық маңызы бар кез-келген оқиғаға немесе жағдайға қатысты ақпаратты оқып, қарастыруы керек. Лицензиар аудитордың осы бағалауды жүргізуі туралы шешім қабылдауы мүмкін.
3. Лицензиар клубтың кем дегенде лицензиялау маусымының соңына дейін үздіксіз жұмысын жалғастыру қабілетін бағалауы керек. Егер лицензиар бағалаған қаржылық ақпаратқа сүйене отырып, лицензия ізденуші лицензия маусымының соңына дейін үздіксіз қызметін жалғастыра алмаса, лицензия беруден бас тартылуы керек.
4. Егер лицензия ізденуші (немесе **11-баптың** мағынасы бойынша лицензия ізденушімен келісімшарттық қарым-қатынасы бар тіркелген қатысушы) немесе есеп беру периметріне енгізілген лицензия ізденушінің кез-келген бас компаниясы 12 ай ішінде заңдарға немесе ережелерге сәйкес несие берушілерден қорғауды іздесе немесе қорғаса, алдыңғы лицензия бағалау кезінде қорғауды қолданады немесе алады, содан кейін лицензия беруден бас тарту керек. Лицензия беруге күмәнданбау үшін, егер мүдделі кәсіпорын лицензия беру туралы шешім қабылданған кезде несие берушілерден қорғауды алмаса да, бас тартылуы керек.

XI ҚОСЫМША

Футболдан түсетін кірісті есептеуге қатысты элементтер

Есепті кезеңдегі футбол қызметінен түскен пайданы және футбол қызметінен түскен жиынтық пайданы есептеу:

- а) футбол қызметінен түсетін кірістер – бұл бір есепті кезеңде есептелген тиісті кірістер мен тиісті шығыстар арасындағы айырма.
- б) лицензиатта футбол қызметінен түсетін пайда профициті немесе дефициті болуы мүмкін. Футбол қызметінен түсетін пайданың профициті тиісті кіріс тиісті шығындардан асып кеткен кезде пайда болады. Футболдан түсетін пайда дефициті тиісті шығындар тиісті кірістен асып кеткен кезде пайда болады.
- с) футбол қызметінен түскен жиынтық пайда УЕФА клубтық турнирлері басталатын күнтізбелік жылда аяқталатын есепті кезеңге дейін және оның ішінде қатарынан үш есепті кезеңнің әрқайсысы үшін лицензиаттың футбол қызметінен түскен пайданың сомасын білдіреді (яғни, Т, Т-1 және Т-2 есепті кезеңдері), сонымен қатар ұлғаю жағына қарай түзету егер қолданылатын болса, **Tuicmi инвестициялар** тармағына сәйкес тиісті инвестициялар сомасына.
- д) егер лицензиаттың футбол қызметінен түскен жиынтық пайда оң болса (нөлге тең немесе нөлден көп), онда лицензиатта футбол қызметінен түскен жиынтық пайданың профициті болады. Егер футбол қызметінен түскен жиынтық пайда теріс болса (нөлден аз), онда лицензиатта футбол қызметінен түскен жиынтық пайда дефициті болады.

Тиісті Инвестициялар:

- а) келесі шығындар **XI қосымшада** анықталғандай футболдан ұзақ мерзімді пайда алу үшін тиісті инвестициялар болып саналады:
  - i. Жастар футболын дамыту жөніндегі қызметпен тікелей байланысты шығыстар;
  - ii. Әлеуметтік бағдарламалармен тікелей байланысты шығындар;
  - iii. Әйелдер футболындағы қызметпен тікелей байланысты шығындар;
  - iv. Тиісті кірісті шегергенде клубқа қатысы бар футбол емес қызметпен тікелей байланысты шығыстар;
  - v. Негізгі құралдардың құрылысымен және/немесе елеулі модификациясымен тікелей байланысты қаржыландыру құны;
  - vi. Жалға берілетін мүлікті жақсарту бойынша шығыстар.
- б) егер тиісті шығыстар тиісті инвестицияларды қамтыса және кез келген осындай түзетудің жиынтық сомасы есепті кезеңдегі салымдармен Т немесе есепті кезеңнің соңындағы жол берілетін ауытқуды жабу үшін әлі пайдаланылмаған меншікті капиталмен жабылған жағдайда ғана футбол қызметінен түсетін жиынтық пайданы ұлғайту жағына қарай түзетуге болады.

I. Футбол қызметінен түскен пайданы есептеудің қысқаша түсіндемесі

1. Тиісті кіріс төмендегі **XI (I. 2) қосымшасында** сипатталған келесі элементтердің қосындысына тең:

- a) кіріс – билеттерді сату
- b) кіріс – демеушілік және жарнама
- c) кіріс – хабар тарату құқығы
- d) кіріс – коммерциялық қызмет
- e) кіріс – УЕФА-ның бірлескен төлемдері мен жүлде қаражаты
- f) кіріс – басқа операциялық кірістер
- g) ойыншыларды тіркеуден шыққан пайда және/немесе ойыншыларды тіркеуден шыққан кіріс
- h) негізгі құралдардың шығуынан артық пайда
- i) операциялық емес қызметтен түсетін кірістер
- j) Қаржылық кіріс
- k) бағамдық айырмашылықтардың нәтижесі

Төмендегі **XI (I. 2) қосымшасына** сәйкес жоғарыдағы элементтердің кез келгені a) - дан k) - ге дейін төменде көрсетілген элементтердің кез келгені i) - ден o) - ге дейін болса, тиісті кірісті азайту керек:

- l) ақшалай емес есептеулер/кірістер
- m) әділ құннан жоғары кіріс операциялары
- n) клубқа қатысы жоқ футбол емес қызметтен түсетін табыс
- o) кредиторлардан қорғау жөніндегі рәсімдерге байланысты туындайтын міндеттемелерді қысқарту есебінен табыс

2. Тиісті шығыстар төмендегі **XI (III) қосымшада** сипатталған келесі элементтердің қосындысына тең:

- a) шығыстар - өткізу құны / материалдар
- b) шығыстар - еңбекақы төлеуге арналған шығыстар; ойыншылар
- c) шығыстар - еңбекақы төлеуге арналған шығыстар; басқа қызметкерлер
- d) шығыстар - басқа операциялық шығыстар
- e) ойыншыларды тіркеудің амортизациясы/құнсыздануы және/немесе ойыншыларды тіркеу шығындары
- f) ойыншыларды тіркеуден шығу залалы
- g) басқа персоналды босату шығындарының амортизациясы/құнсыздануы немесе басқа персоналды босату шығындары
- h) операциялық емес қызметке арналған шығыстар
- i) қаржылық шығындар және дивидендтер

Егер жоғарыда аталған элементтердің кез келгені a) - ден i) - ге дейін төмендегі **XI (III) қосымшасындағы** сипаттамаға сәйкес төмендегі элементті қамтыса, тиісті шығыстар ұлғайтылуы тиіс:

- j) шығыс операциялары әділ құннан төмен

Егер жоғарыдағы a) - i) тармақтарында аталған элементтердің кез келгені төмендегі **XI (III) қосымшада** сипатталғандай төмендегі k) және m) тармақтарында тізімделген баптардың кез келгенін қамтыса, тиісті шығыстар азайтылуы мүмкін:

- k) ақшалай емес есептен шығару (шығындар)
- l) клубқа қатысы жоқ футбол емес қызметпен тікелей байланысты шығындар
- m) ОФКК-мен реттеу туралы келісімде айқындалған қаржылық жарна және/немесе орнықтылық және / немесе шығындарды бақылау жөніндегі талаптарға қатысты ОФКК салатын қаржылық жарна

II. Байланысты кірістер

1. Төменде тиісті кірісті есептеу үшін анықтамалар берілген:

- a) *кіріс – билеттерді сату*

Клубтың матчтарына байланысты маусымдық билеттерден де, матч билеттерінен де матчтарға жалпы кіруден және корпоративтік қатысудан алынған табыс. Кіру түбіртектеріне мүшелік жарналар да кіреді.

- b) *табыс – демеушілік және жарнама*

Негізгі демеушіден, басқа демеушілерден, өріс периметрі бойынша жарнамалардан және тақтадағы басқа жарнамалардан, сондай-ақ басқа демеушілік пен жарнамадан алынған табыс.

- c) *табыс – трансляциялау құқығы*

УЕФА клубтық жарыстарын қоспағанда, Ұлттық жарыстарға және басқа матчтарға байланысты теледидарға, радиоға, жаңа медиаға және басқа хабар таратушыларға тарату құқығын сатудан түскен табыс.

- d) *кіріс – коммерциялық қызмет*

Сауда-саттықтан, тамақ пен сусындарды сатудан, конференциялардан, лотереялардан және басқа да коммерциялық қызметтерден түсетін табыс.

- e) *кіріс – УЕФА ынтымақтастығы және жүлде ақшасы*

УЕФА клубтық жарыстарына қатысуға және/немесе ынтымақтастық төлемдеріне байланысты УЕФА-дан

алынған кірістер.

f) кіріс – басқа операциялық кірістер

Жоғарыда сипатталмаған барлық операциялық кірістер, соның ішінде ұлттық футбол органынан немесе лицензиат аумағының үкіметінен гранттар және/немесе субсидиялар, жалдау ақысы, дивидендтер және футбол емес қызметтен түскен кірістер сияқты басқа көздерден алынған операциялық кірістер.

g) ойыншылардың тіркеулерін сатудан түскен пайда және / немесе ойыншылардың тіркеулерін сатудан түскен кіріс

Тиісті кірісті есептеу кезінде клуб (i) ойыншыларды тіркеуді сатудан түскен пайданы немесе (ii) ойыншыларды тіркеуді сатудан түскен кірісті қамти ма деген сұрақ төменде анықталған талаптарға сәйкес клубтың қаржылық есептілігінде ойыншыларды тіркеуді есепке алудың қолданылатын әдісіне байланысты болады:

i. Ойыншылардың тіркеулерін есепке алу үшін капиталдандыру және амортизация әдісін қолданатын клуб үшін ойыншыны тіркеуді сатудан түскен пайда алынған және алынатын таза кірістен аударым кезінде ойыншыны тіркеудің таза баланстық құнын шегеру арқылы есептеледі.

ii. Ойыншыны тіркеуді сатудан түскен пайда, егер сатудан түскен таза кіріс беру кезінде ойыншыны тіркеудің таза баланстық құнынан асып кетсе, есепте көрсетіледі. Мұндай кез-келген пайда футбол табысын есептеу үшін тиісті кіріске қосылуы керек.

iii. Ойыншылардың тіркеулерін есепке алу үшін кірістер мен шығыстар әдісін қолданатын клуб үшін ойыншыны тіркеуді сатудан түскен табыс ойыншыны тіркеуді басқа клубқа беруден түскен таза кірісті білдіреді. Сатудан түскен таза кіріс ойыншыны тіркеуден түскен ақшалай табысқа тең болуы керек.

Футбол табысын есептеу үшін:

iv. Жылдық қаржылық есептілікте ойыншылардың тіркелуін есепке алу үшін капиталдандыру және амортизация әдісін қолданатын Клуб сол әдісті тиісті кірістер мен тиісті шығыстарға қолдануы керек;

v. Жылдық қаржылық есептілігінде ойыншылардың тіркеулерін есепке алу кезінде кірістер мен шығыстар әдісін қолданатын Клуб кірістер мен шығыстар әдісін немесе капиталдандыру мен амортизация әдісін қолдануды таңдай алады (ол **VIII қосымшаға** сәйкес қайта қаралған қаржылық есептілікте жазылуы керек). Таңдалған әдіс бір есепті кезеңнен келесі кезеңге дәйекті түрде қолданылуы керек.

Тиісті түзетулер лицензиат тіркеуді сақтайтын ойыншыға қатысты кез келген пайда немесе кіріс футбол табысы есебінен алынып тасталатындай етіп жасалуы керек.

h) материалдық активтердің шығуынан түсетін артық түсімдер

Есепті кезеңде материалдық активтердің шығуынан түскен пайда (стадионды және клубтың жаттығу базасын қоса алғанда, бірақ онымен шектелмей) екі ерекшелікті қоспағанда, футбол пайдасынан алынып тасталуы тиіс:

i. егер стадион немесе жаттығу объектісі болып табылмайтын материалдық актив ауыстыруға жатпайтын болса, онда пайда мен залал туралы есепте танылған шығудан түскен пайда шығудан түскен түсімдер мен қаржылық актив ретінде танылған активтің тарихи құны арасындағы айырма шегінде тиісті кіріс ретінде назарға алынуы мүмкін есепті ұйымның есептілігі.

ii. Егер клуб шығарылған материалдық активті алмастыратындығын көрсетсе, онда пайда мен залал туралы есепте танылған шығудан түскен пайда шығудан түскен түсімдер мен танылатын немесе танылуы тиіс алмастырушы активтің толық құны арасындағы айырма шегінде тиісті кіріс ретінде ескерілуі мүмкін. есеп беретін ұйымның қаржылық есептілігіндегі материалдық актив ретінде.

i) іске асырудан тыс табыс

Кірістер мен шығыстар туралы есепте басқа жолға енгізілмеген барлық басқа кірістер.

j) қаржылық кірістер

Қаржылық кіріс дегеніміз-басқа тұлғалардың пайыз әкелетін ұйымның активтерін пайдалануынан туындайтын пайыздық кірістер.

k) бағамдық айырмашылықтардың нәтижесі

Іске асырылған және іске асырылмаған монетарлық баптар бойынша таза пайда мен залал. Іске асырылған және іске асырылмаған монетарлық емес баптар бойынша бағамдық айырмашылықтардан түскен пайда мен залал монетарлық емес баптар болып табылады және оларды футбол кірістерінен алып тастау керек (**XI (II қосымшаны қараңыз.1 (I))** және **XI (III) қосымшасы.1 (I))**.

l) ақшалай емес несиелер/кірістер

Футбол кірістерін есептеу үшін ақшалай емес несиелер тиісті кірістен алынып тасталатындай тиісті түзетулер енгізілуі керек.

Ақшалай емес баптар (мысалы, материалдық және материалдық емес активтер, мысалы, гудвилл және тауарлық-материалдық қорлар) – бұл ақшалай баптар анықтамасына жатпайтын баптар. Ақша баптары қолда бар ақша бірліктері, сондай-ақ ақша бірліктерінің белгіленген немесе анықталған санында алуға немесе төлеуге жататын активтер мен міндеттемелер ретінде анықталады. Ақшалай баптың маңызды белгісі-ақша бірліктерінің белгіленген немесе анықталған санын алу құқығы (немесе жеткізу міндеттемесі).

Ақшалай емес несиелер/кірістердің мысалдары:

- Материалдық активтерді, материалдық емес активтерді (ойыншыларды тіркеуді қоса алғанда) және тауарлық-материалдық қорларды арттыру жағына қайта бағалау;
- Материалдық және материалдық емес активтердің амортизациялық аударымдарын немесе құнсыздануын есептен шығару (ойыншыларды тіркеуді қоса алғанда); және
- Монетарлық емес баптар бойынша бағамдық айырмашылықтардан пайда.

m) табысы әділ құннан жоғары операциялар

Футболдан түсетін кірісті есептеу үшін лицензиат кез-келген кірісті, байланысты тараппен әділ құны бойынша жүзеге асырылғанына қарамастан көрсетуі керек. Егер есептелген әділ құн тіркелген құннан өзгеше болса, онда тиісті кірісті көтеру жағына қарай түзету жүргізілмейтінін ескере отырып, тиісті кіріс тиісті түрде түзетілуі тиіс.

Лицензиаттан мәміленің есептелген әділ құнын көрсетуді талап етуі мүмкін кіріс операцияларының мысалдары:

- Демеушілік келісімдерден түсетін кірістер;
- Корпоративтік қонақжайлылық билеттерінен және/немесе өкілдік ложаларды пайдаланудан түсетін табыс;
- Тауарларды немесе қызметтерді клуб ұсынатын кез келген мәміле. Тиісті кіріс болып табылмайтын кірістер операцияларының мысалдары:
- Қайырымдылық ретінде алынған ақша; және
- Жауапкершіліктен бас тарту.

n) клубпен байланысты емес футбол емес қызметтен түсетін кірістер

Клубқа қатысы жоқ футболдан алынатын кірістер (яғни футбол қызметіне, футбол клубының орналасқан жеріне немесе брендіне қатысы жоқ) тиісті кіріс есебінен алынып тасталуы керек

Клубпен байланысты футбол емес операциялардың мысалдары (олар тиісті кірісті есептеуге кіреді):

- Қызмет стадионда немесе клубтың жаттығу алаңдарында немесе қонақ үй, мейрамхана, конференц-орталық, бизнес-Үй-жайлар (жалға алу үшін), сауықтыру орталығы немесе басқа спорт командасы сияқты жақын жерде орналасқан; және
- Клубтың атауын/брендін қолдана отырып, операциялар нақты.

o) кредиторлардан қорғау рәсімдеріне байланысты туындайтын міндеттемелерді азайтуға қатысты Кредит

Кредиторлардан қорғау рәсімдеріне байланысты туындайтын міндеттемелерді азайтуға қатысты кез келген кредит футбол кірістері есебінен алып тасталуы тиіс.

III. Тиісті шығындар

Тиісті шығындарды есептеу үшін анықтамалар келесідей:

a) шығындар – сату шығындары / материалдар

Тауарларды сатып алу шығындарын қоспағанда, қоғамдық тамақтану, медициналық көмек, жиынтықтар және спорттық материалдар сияқты барлық қызмет түрлерін жүзеге асыруға арналған шығындар.

b) шығындар – қызметкерлерге-ойыншылар төленетін шығындар

Тіркелген ойыншылар есепті кезең ішінде көрсеткен қызметтерге айырбастау үшін сыйақының барлық нысандары. Еңбек қатынастарын тоқтатқаны үшін сыйақыны қамтиды.

c) шығыстар – қызметкерлерге жәрдемақы төлеуге арналған шығыстар – Өзге де қызметкерлер

Директорларды, басшылықты және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларды қоса алғанда, тіркелген ойыншыларды қоспағанда, барлық қызметкерлер есепті кезең ішінде көрсеткен қызметтерге айырбастау үшін сыйақының барлық нысандары. Еңбек қатынастарын тоқтатқаны үшін сыйақыны қамтиды.

d) шығыстар – басқа операциялық шығыстар

Матч шығындары, жалдау шығындары, жалдау шығындары, пайдалану құқығы активтеріне амортизациялық аударымдар, әкімшілік және үстеме шығындар, сондай-ақ футбол операцияларына қатысы жоқ шығындар сияқты барлық басқа операциялық шығындар. VII қосымшада баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптарға сәйкес материалдық және материалдық емес активтердің тозуы, амортизациясы және құнсыздануы басқа операциялық шығыстардың құрамына енгізілмейді және пайда мен залал туралы есепте бөлек ашылуға тиіс.

e) қаржылық шығындар және дивидендтер

Қаржылық шығындарға Банктік овердрафт бойынша және банктік және өзге де кредиттер бойынша пайыздарды қоса алғанда, қаражатты қарызға алуға байланысты кәсіпорын шеккен пайыздар мен өзге де шығыстар, сондай-ақ жалдау бойынша қаржылық шығыстар жатады.

Дивидендтер кірістер мен шығыстар туралы есепте немесе балама есепте ұсынылғанына қарамастан, егер дивидендтер қаржылық есептілікте танылса, онда дивидендтер сомасы тиісті шығыстардың құрамына енгізілуі керек.

f) ойыншыларды тіркеудің амортизациясы / нашарлауы және / немесе ойыншыларды тіркеу

шығындары

Тиісті шығыстарды есептеу кезінде клуб (i) ойыншыларды тіркеудің амортизациясын/құнсыздануын немесе (ii) ойыншыны тіркеу шығындарын қамти ма, жоқ па деген сұрақ клуб пайдаланатын ойыншыларды қаржылық есептілікте тіркеуді есепке алу әдісіне және **VIII қосымшада** сипатталған бухгалтерлік есептің минималды талаптарына байланысты болады.

Футбол табысын есептеу үшін:

- Жылдық қаржылық есептілікте ойыншылардың тіркелуін есепке алу үшін капиталдандыру және амортизация әдісін қолданатын Клуб сол әдісті тиісті кірістер мен тиісті шығыстарға қолдануы керек;
- Жылдық қаржылық есептілікте ойыншылардың тіркеулерін есепке алу кезінде кірістер мен шығыстар әдісін қолданатын Клуб кірістер мен шығыстар әдісін немесе капиталдандыру мен амортизация әдісін қолдануды таңдай алады (ол **VIII** сәйкес қайта қаралған қаржылық есептілікте көрсетілуі керек. Таңдалған әдіс бір есепті кезеңнен келесі кезеңге дәйекті түрде қолданылуы керек.

г) ойыншылардың тіркеулерін жою кезіндегі шығындар

Тиісті шығыстарды есептеу кезінде ойыншылардың тіркеулерін жоюдан болған шығындар әр клубтың қаржылық есептілігінде ойыншылардың тіркеулерін есепке алу әдісіне және төменде көрсетілген талаптарды қолдануға байланысты болады:

- Жылдық қаржылық есептілігінде ойыншылардың тіркеулерін есепке алу үшін капиталдандыру және амортизация әдісін қолданатын есеп беретін ұйым үшін:

i. ойыншыны тіркеуді сатудан болған залалдар алынған және алынатын иеліктен шығарудан түскен таза кірістен беру кезінде ойыншыны тіркеудің таза баланстық құнын шегеру арқылы есептеледі;

ii. Егер сатудан түскен таза кіріс аударым кезінде ойыншыны тіркеудің таза баланстық құнынан аз болса, ойыншыны тіркеуді сатудан болған шығындар туралы хабарланады. Мұндай шығындар футбол кірістерін есептеу үшін тиісті шығындарға қосылуы керек.

- Кірістер мен шығыстар негізінде ойыншыларды тіркеуді есепке алу әдісін қолданатын есеп беретін ұйым үшін ойыншыны тіркеуді сатып алу шығындары есепті кезеңде тіркеледі.

Футбол табысын есептеу үшін:

- Жылдық қаржылық есептілікте ойыншылардың тіркелуін есепке алу үшін капиталдандыру және амортизация әдісін қолданатын Клуб сол әдісті тиісті кірістер мен тиісті шығыстарға қолдануы керек;
- Жылдық қаржылық есептілікте ойыншылардың тіркеулерін есепке алу кезінде кірістер мен шығыстар әдісін қолданатын Клуб кірістер мен шығыстар әдісін немесе капиталдандыру мен амортизация әдісін қолдануды таңдай алады (ол **VIII қосымшаға** сәйкес қайта қаралған қаржылық есептілікте көрсетілуі керек). Таңдалған әдіс бір есепті кезеңнен келесі кезеңге дәйекті түрде қолданылуы керек.

h) басқа персоналды босату шығындарының немесе басқа персоналды босату шығындарының амортизациясы/құнсыздануы

Клубтың бас жаттықтырушының және/немесе ойыншы болып табылмайтын басқа персоналдың қызметтерін сатып алуына екінші Тараптың босатылатын шығыстарына қатысты:

- Капиталдандыру және амортизация әдісін қолданатын Клуб есепті кезеңде ойыншы болып табылмайтын персонал үшін төленген және/немесе төленетін өтемақының амортизациясын/құнсыздануын тануы тиіс;
- Кірістер мен шығыстарды есепке алу әдісін қолданатын Клуб есепті кезеңде ойыншы болып табылмайтын персоналға өтемақы төлеуге және/немесе төлеуге арналған шығыстарды тануы тиіс.

i) операциялық емес шығыстар

Кірістер мен шығыстар туралы есепте басқа жолға енгізілмеген барлық басқа шығыстар.

j) қаржылық шығындар және дивидендтер

Қаржылық шығындарға Банктік овердрафт бойынша және банктік және өзге де кредиттер бойынша пайыздарды қоса алғанда, қаражатты қарызға алуға байланысты кәсіпорын шеккен пайыздар мен өзге де шығыстар, сондай-ақ жалдау бойынша қаржылық шығыстар жатады.

Дивидендтер кірістер мен шығыстар туралы есепте немесе балама есепте ұсынылғанына қарамастан, егер дивидендтер қаржылық есептілікте танылса, онда дивидендтер сомасы тиісті шығыстардың құрамына енгізілуі керек.

k) шығыс операциялары әділ құннан төмен

Футболдан түсетін кірісті есептеу үшін лицензиат **XI қосымшада** анықталғандай операциялардың әділ құнын анықтауы керек. Егер есептелген әділ құн есептелген құннан өзгеше болса, онда тиісті шығыстарды төмендету жағына қарай түзету жүргізілмейтінін ескере отырып, тиісті шығыстар тиісті түрде түзетілуі тиіс.

Лицензиаттан операцияның есептелген әділ құнын көрсетуді талап етуі мүмкін шығындар операцияларының мысалдары:

- Тауарлар және/немесе қызметтер ұйымға тегін ұсынылатын кез келген Шығыс операциясы;
- егер бұл қызметкерлер есептілік периметріндегі ұйымдардың футбол қызметіне үлес қосатын болса, есептілік периметрінен тыс ұйымдардың қызметкерлеріне төленетін шығыстар;
- Лицензиат алған пайызсыз қарыздар.

Футбол табысын есептеу мақсатында, егер ойыншылардың транзакцияларының нәтижесі **XI**

қосымшада көрсетілген талаптардан өзгеше болса, онда лицензиат **XI қосымшада** көрсетілген түзетулерді қолдануы керек.

l) Ақшалай емес есептен шығару / есептен шығару

Футбол кірістерін есептеу үшін ақшалай емес есептен шығару/алымдар тиісті шығындардан алынып тасталатындай тиісті түзетулер енгізілуі мүмкін.

Ақшалай емес баптар (мысалы, материалдық және материалдық емес активтер, мысалы, гудвилл және тауарлық-материалдық қорлар) – бұл ақшалай баптар анықтамасына жатпайтын баптар. Ақша баптары қолда бар ақша бірліктері, сондай-ақ ақша бірліктерінің белгіленген немесе анықталған санында алуға немесе төлеуге жататын активтер мен міндеттемелер ретінде анықталады. Ақшалай баптың маңызды белгісі-ақша бірліктерінің белгіленген немесе анықталған санын алу құқығы (немесе жеткізу міндеттемесі).

Ақшалай емес есептен шығару/есептен шығару мысалдары:

- Тауарлық-материалдық құндылықтарды төмендету жағына қарай қайта бағалау;
- Монетарлық емес баптар бойынша бағамдық айырмашылықтардан болған залалдар.

m) клубқа қатысы жоқ футбол емес операцияларға тікелей қатысты шығыстар

Клубқа қатысы жоқ футбол емес операцияларға тікелей қатысты шығындар (яғни футбол қызметіне, футбол клубының орналасқан жеріне немесе брендіне қатысы жоқ) тиісті шығындар есебінен алынып тасталуы мүмкін.

n) CFCB шешімдеріне байланысты шығындар

Футбол кірістерін есептеу үшін есеп айырысу келісімінде көрсетілген кез келген қаржылық жарнаға және/немесе CFCB футбол кірісі Ережесіне және/немесе лицензиялау маусымында төленген және/немесе төленуі тиіс командалық шығыстар ережесіне қатысты салған қаржылық жарнаға қатысты төмендету жағына тиісті түзету жүргізілуі мүмкін.

o) өткізуден тыс шығыстар

Кірістер мен шығыстар туралы есепте басқа жолға енгізілмеген барлық басқа шығыстар.

IV. Футбол табысын есептеуге кірмейтін баптар

Футбол табысының есебіне келесі тармақтар енгізілмейді:

1. Шығудан және амортизациядан/материалдық активтердің құнсыздануынан пайда/залал

Материалдық активтің шығуынан түскен пайда (немесе залал) сату күніндегі активтің қалдық құнын (баланстық есепке сәйкес) шегергендегі сатудан түскен кіріс (сатуға жұмсалған шығындарды шегергенде) ретінде есептеледі.

Есепті кезеңдегі материалдық активтердің шығуы мен амортизациясының/құнсыздануының пайдасы/шығыны футбол кірісі есебінен алынып тасталады, өйткені мақсат клубтың мүддесі үшін ұзақ мерзімді перспективада объектілер мен іс-шараларға инвестициялар мен шығындарды ынталандыру болып табылады.

Күмәнданбау үшін пайдалану құқығы түріндегі активтерге қатысты кез келген амортизациялық аударымдар (операциялық жалдау үшін) футбол кірістерінің есебіне енгізілуі керек.

2. Ойыншыларды тіркеуге арналған шығыстарды және персоналды босатуға арналған өзге де шығыстарды қоспағанда, материалдық емес активтердің шығуы мен амортизациясынан/құнсыздануынан пайда/залал

Материалдық емес актив-бұл физикалық мазмұны жоқ идентификацияланатын монетарлық емес актив (мысалы, бизнесті біріктіру нәтижесінде пайда болатын гудвил). Актив-бұл ұйым өткен оқиғалардың нәтижесінде бақыланатын ресурс (мысалы, сатып алу немесе өзін-өзі құру) және болашақ экономикалық пайда күтіледі (ақша қаражаттарының немесе басқа активтердің түсуі немесе болашақ шығындардың төмендеуі).

Материалдық емес активтің шығуынан түскен пайда (немесе залал) сату күніндегі активтің қалдық құнын (баланстық есепке сәйкес) шегергендегі сатудан түскен кіріс (сатуға жұмсалған шығындарды шегергенде) ретінде есептеледі.

Амортизация-бұл активтің амортизацияланатын құнын оның пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде жүйелі түрде бөлу, яғни актив кәсіпорын пайдалану үшін қол жетімді болады деп күтілетін кезең. Құнсыздану шығыны-бұл активтің баланстық құны сату шығындарын шегергендегі әділ құнынан асатын сома.

Ойыншыларды тіркеуге арналған шығыстарды және басқа персоналды босатуға арналған шығыстарды қоспағанда, материалдық емес активтердің амортизациясынан/құнсыздануынан шығудан және залалдан түскен пайда/залал есепті кезеңдегі футбол пайдасы есебінен алып тасталады. Алайда, егер материалдық емес актив тиісті табыс әкелсе немесе өндірісе, онда тиісті амортизация/құнсыздану да тиісті шығыс ретінде танылуы керек.

Түсініспеушіліктерді болдырмау үшін ойыншыларды тіркеуден шығу және амортизация/құнсыздану шығындары, сондай-ақ басқа персоналды босату шығындары есепті кезеңдегі футбол кірістерінің есебіне енгізілуі керек.

3. Салықтық түсімдер / шығыстар

Табыс салығына қатысты салық шығындары салық салынатын пайдаға негізделген барлық ішкі және шетелдік салықтарды қамтиды. Салық салынатын пайда (салықтық залал) – пайдаға салынатын салықтар төлеуге (өтеуге) жататын есепті кезеңдегі пайда (залал). Салық шығысы-бұл есепті кезеңде операциялардың және басқа оқиғалардың ағымдағы және болашақ салық салдарына қатысты танылған сома.

Салық шығыстарына қосылған құн салығы немесе жұмысшыларға қатысты салықтық аударымдар мен әлеуметтік сақтандыру жарналары кірмейді.

Салық сомасы – пайда мен шығын шотындағы несие немесе дебет болсын – футбол кірісі есебінен алынып тасталады.

V. Футболдың ұзақ мерзімді пайдасы үшін өзекті инвестициялар

Лицензиат, егер тиісті шығындар **XI қосымшада** анықталғандай, футболдың ұзақ мерзімді пайдасына төмендегі инвестициялардың кез келгенін қамтыса, бақылау кезеңіндегі футболдан түскен жиынтық кірісті түзете алады:

а) жастарды дамыту жөніндегі қызметпен тікелей байланысты шығыстар

Лицензиат жастарды дамыту қызметіне тікелей байланысты шығындарды түзете алады.

Жастарды дамыту жөніндегі қызметпен тікелей байланысты шығыстар, егер лицензиат жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларды, оның ішінде УЕФА-ға мүше қауымдастық аумағында жастарды дамыту бағдарламасына қатысатын ойыншыларды оқыту, оқыту және дамыту жөніндегі іс-шараларды жүргізбесе, болдырмауға болатын лицензиаттың шығыстарын білдіреді.

Жастарды дамыту жөніндегі іс-шаралардың мысалдары:

- i. Жастар секторын ұйымдастыру;
- ii. УЕФА мүшелері мойындаған ресми ұлттық, аймақтық немесе жергілікті жарыстарға немесе бағдарламаларға қатысатын жастар командалары;
- iii. Әр түрлі жас топтарына арналған футболдан оқыту бағдарламалары (ойын шеберлігі, техникалық, тактикалық және физикалық);
- iv. Басқа білім беру бағдарламалары (ойын ережелері, допингке қарсы, адалдық, нәсілшілдікке қарсы);

v. жас ойыншыларды медициналық қамтамасыз ету; және

vi. Футболдан тыс білім беру.

Жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларға тікелей байланысты шығыстардың мысалдары:

vii. Жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларды өткізу үшін пайдаланылатын материалдар мен қызметтерге, оның ішінде тұруға, медициналық қызметтерге, білім алуға, жол жүруге және тәуліктік ақыға, жабдыққа және үй-жайларды жалға алуға арналған шығыстар;

viii. Жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларды өткізу мақсатында клубта жұмыс істейтін болса, **52-57-баптарда** айқындалғандай, жастарды дамыту бағдарламасының басшысы және жастармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушылар сияқты жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларға толық тартылған ойыншы болып табылмайтын қызметкерлерге жәрдемақы төлеуге арналған шығыстар;

ix. Лицензиаттың жылдық есепті күніне 18 жасқа дейінгі жас ойыншылар болып табылатын қызметкерлерге жәрдемақы төлеу шығындары. Лицензиаттың жылдық есепті күніне 18 жастан асқан жас ойыншылар болып табылатын қызметкерлерге төленетін төлемдерді тиісті шығындардан алып тастауға болмайды.

Егер лицензиат басқа шығыстарға қарағанда жастарды дамыту жөніндегі қызметке жұмсалатын шығыстарды анықтай алмаса, онда мұндай шығыстар жастарды дамыту жөніндегі қызметпен тікелей байланысты шығыстар ретінде қарастырылмайды. Осы талаптың мақсаттары үшін келесі шығыстар жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларға тікелей байланысты шығыстар болып саналмайды:

x. ойыншылардың Скауттық шығындары;

xi. Агентке/делдалға немесе басқа клубқа төленген кез келген төлемдер сияқты жас ойыншыны тіркеуге арналған шығындар;

xii. Коммерциялық, әкімшілік және басқа да жалпы үстеме шығыстар, егер бұл шығыстарды жастарды дамыту қызметіне тікелей жатқызу мүмкін болмаса;

xiii. Жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларға ішінара қатысатын қызметкерлерге (мысалы, жастарды дамыту жөніндегі іс-шараларда толық емес жұмыс күнімен жұмыс істейтін жаттықтырушыға) жәрдемақы төлеуге арналған шығыстар.

b) қауымдастықтарды дамыту жөніндегі қызметке тікелей байланысты шығыстар

Лицензиат қоғамдастықты дамыту қызметіне тікелей байланысты шығындарды түзете алады.

Қауымдастықтарды дамыту қызметіне тікелей байланысты шығындар, егер лицензиат қауымдастықты дамыту қызметін жүргізбесе, болдырмауға болатын шығындарды білдіреді.

Қауымдастықты дамыту іс-шараларының мысалдары:

i. Спортқа қатысуды ынталандыру және әлеуметтік дамуға жәрдемдесу мақсатында қоғамның игілігі үшін қызмет;

ii. Білім беруді дамыту;

iii. Денсаулықты нығайту;

iv. Әлеуметтік интеграция мен теңдікке ықпал ету;

v. Кедейліктің алдын алу немесе оның салдарын жеңілдету;

vi. Адам құқықтарын ілгерілету, қақтығыстарды реттеу немесе діни немесе нәсілдік үйлесімділікке немесе теңдік пен әртүрлілікке ықпал ету;

vii. Әуесқой спортты дамыту;

viii. Экологиялық тұрақтылыққа, қоршаған ортаны қорғауға немесе жақсартуға ықпал ету;

Мұқтаж жандарға жастық, жас, денсаулығының нашарлығы, мүгедектік, қаржылық қиындықтар немесе басқа да қолайсыз жағдайларға байланысты көмек көрсету.

Қауымдастықтарды дамыту қызметіне тікелей байланысты шығындардың мысалдары:

ix. Қоғамдастықты дамыту жөніндегі іс-шараларды өткізу үшін пайдаланылатын материалдар мен қызметтердің құны;

x. қоғамдастықты дамыту қызметіне толық тартылған қызметкерлерге жәрдемақы төлеу шығындары;

xi. Мақсаты спортқа қатысуға жәрдемдесу және/немесе әлеуметтік дамуға жәрдемдесу болып табылатын басқа ұйымдарға қайырымдылық жасау.

Егер лицензиат басқа шығындардан айырмашылығы қоғамдастықты дамыту іс-шараларының шығындарын анықтай алмаса, онда мұндай шығындар қоғамдастықты дамыту іс-шараларына тікелей байланысты шығындар ретінде қарастырылмайды. Осы талаптың мақсаттары үшін мынадай шығыстар қоғамдастықты дамыту жөніндегі қызметпен тікелей байланысты шығыстар болып есептелмейді:

xii. Коммерциялық, әкімшілік және басқа да жалпы үстеме шығыстар, егер бұл шығыстарды қоғамдастықты дамыту қызметіне тікелей жатқызу мүмкін болмаса;

xiii. Қоғамдастықты дамыту іс-шараларына ішінара қатысатын қызметкерлерге жәрдемақы төлеуге арналған шығыстар (мысалы, қоғамдастықты дамыту іс-шараларына қандай да бір түрде қатысатын ойыншы).

c) әйелдер футболымен тікелей байланысты шығындар

Лицензиат әйелдердің футбол қызметіне тікелей байланысты шығындарды реттей алады.

Әйелдер футболының қызметіне тікелей байланысты шығындар, егер лицензиат УЕФА-ға мүше қауымдастық аумағында әйелдер командаларына қатысатын ойыншылар үшін футбол қызметін

жүргізбесе, болдырмауға болатын шығындарды білдіреді.

Әйелдер футболының мысалдары:

- i. ойыншыларды оқыту, оқыту және дамыту үшін әйелдер футбол секторын ұйымдастыру;
- ii. УЕФА мүшелері мойындаған ресми ұлттық, аймақтық немесе жергілікті жарыстарға немесе бағдарламаларға қатысатын әйелдер командалары.

Әйелдер футболына тікелей байланысты шығындардың мысалдары:

- iii. Әйелдер футболының іс-шараларын өткізу үшін пайдаланылатын материалдар мен қызметтердің құны, соның ішінде тұру шығындары, медициналық қызметтер, білім беру ақысы, жол жүру ақысы және тәуліктік төлемдер, жабдықтар, киім-кешек және үй-жайларды жалға алу;
- iv. Егер лицензиат ретінде жұмысқа орналасу әйелдер футболына қатысу мақсатында жүзеге асырылса, ойыншылар мен техникалық персонал сияқты әйелдер футболына толық қатысатын қызметкерлерге жәрдемақы төлеу шығындары.

Егер лицензиат әйелдер футболының шығындарын басқа шығындардан бөле алмаса, онда мұндай шығындар әйелдер футболына тікелей байланысты шығындар ретінде қарастырылмайды. Келесі шығындар осы талаптың мақсаттары үшін әйелдер футболымен тікелей байланысты шығындар болып саналмайды:

v. ойыншылардың Скауттық шығындары;

vi. Агентке/делдалға немесе басқа клубқа төленген кез келген алымдар сияқты ойыншыны тіркеу шығындары;

vii. Коммерциялық, әкімшілік және басқа да жалпы үстеме шығындар, егер бұл шығындарды әйелдер футболына тікелей жатқызу мүмкін болмаса;

viii. Әйелдер футболына ішінара қатысатын қызметкерлерге төленетін шығындар (мысалы, әйелдер футболында толық емес жұмыс күні жаттықтырушысы).

d) клубпен байланысты футбол емес операцияларға тікелей байланысты шығындар

Лицензиат тиісті шығындарды шегеріп тастай алады:

i. клубпен байланысты футбол емес операцияларға тікелей байланысты шығындар; және

ii. тиісті табыс.

e) материалдық активтердің құрылысына және елеулі модификациясына тікелей байланысты қаржылық шығындар

Лицензиат клубтың футбол қызметінде пайдалану үшін материалдық активтердің құрылысына және/немесе елеулі модификациясына тікелей байланысты кез келген қаржылық шығындарды түзете алады, егер қаржылық шығындар актив пайдалануға дайын болғанға дейін актив құнының бөлігі ретінде капиталдандырылғаннан гөрі есепті кезеңдегі шығындарға жатқызылған болса.

Түзетілуі мүмкін сома пайыздар кіретін қарыз сомасын уақытша инвестициялаудан түскен инвестициялық кірісті шегергендегі нақты пайыздық шығыстарды (басқаша капиталдандырылмаған) білдіреді. Тиісті пайыздар ұйым актив бойынша шығыстарды көтерген, заемдар бойынша шығындарды көтерген және/немесе актив пайдалануға дайын болғанға дейін активті мақсаты немесе сатуы бойынша пайдалануға дайындау үшін қажетті қызметті жүзеге асырған күннен бастап есептеледі.

Құрылыс аяқталғаннан кейін және/немесе активке айтарлықтай өзгеріс енгізілгеннен кейін, бұл қаржылық шығындарды енді өтеу мүмкін емес.

f) жалға алынған мүлікті жақсарту шығындары

Лицензиат құрылыстың кейінгі шығындарын және/немесе кем дегенде он жылға жалға алынған материалдық активке қатысты болған елеулі өзгерісті түзете алады, егер мұндай шығындар (i) сенімді түрде өлшенсе, (ii) лицензиат үшін болашақ экономикалық пайда әкеледі және (iii) басқаша капиталдандырылмайды.

Күмәнді болдырмау үшін негізгі мүліктің нақты объектілеріне қатысты күнделікті техникалық қызмет көрсету және тұрақты техникалық қызмет көрсету шығындарын өтеу мүмкін емес.

VI. Рұқсат етілген ауытқуды арттыру шарттары

Курстан рұқсат етілген ауытқу

Рұқсат етілген ауытқу-бұл лицензиат үшін футбол кірісінің ережесін сақтау үшін мүмкін болатын футбол кірісінің максималды тапшылығы.

Рұқсат етілген ауытқу 5 миллион еуроны құрайды. Алайда, тапшылық осы деңгейден асып кетуі мүмкін, бірақ егер мұндай асып кету Т есепті кезеңіндегі (ағымдағы жыл) жарналармен немесе Т есепті кезеңнің соңындағы меншікті капиталмен толығымен жабылса, 60 миллион еуродан аспайды.

Рұқсат етілген ауытқу мониторинг кезеңінде әрбір есепті кезең үшін қосымша 10 миллион еуроға дейін ұлғайтылуы мүмкін:

- a) лицензиатқа мониторинг бойынша клуб талаптарына байланысты тәртіптік шаралар қолданылмады;
- b) лицензиатқа ОФКК-мен бітімгершілік келісім қолданылмайды; және
- c) лицензиат **XI қосымшада** көрсетілген келесі қаржылық шарттарды сақтайды:

i. оң капитал;

ii. Жылдамдық коэффициенті;

- iii. Қарыздың қолайлы деңгейі;
- iv. Қызметтің үздіксіздігі.

Егер мониторинг кезеңі 12 айдан көп немесе аз есепті кезеңді қамтыса, рұқсат етілген ауытқу мониторинг кезеңіндегі айлар санына байланысты үлкен немесе кіші жаққа түзетіледі

Лицензиат есепті кезеңде рұқсат етілген ауытқу деңгейін ұлғайту құқығына ие болу үшін келесі қаржылық шарттарды қанағаттандыруы керек

a) 1-шарт: оң капитал

Есепті кезеңнің соңында лицензиат оң капитал туралы хабарлайды.

b) 2-Шарт: жылдамдық коэффициенті

Есепті кезеңнің соңында лицензиат 1-ге тең немесе одан асатын жылдам өтімділік коэффициенті туралы хабарлайды.

Жылдамдық коэффициенті ағымдағы активтердің жалпы сомасының түгендеуді шегергендегі ағымдағы міндеттемелердің жалпы сомасына қатынасы ретінде есептеледі.

c) 3-Шарт: берешектің тұрақты коэффициенті

Есепті кезеңнің соңында

- лицензиаттың таза борышы (стадионның және/немесе жаттығу үй-жайларының құрылысына және/немесе елеулі модификациясына тікелей байланысты соманы шегергенде)
үш еседен аз

- қарастырылып отырған есепті кезеңдегі және оның алдындағы тиісті пайданың орташа мәні (оң болуы тиіс).

Мақсаттар үшін шарттар 3 тиісті кірістер сома ретінде есептеледі:

- i. жалпы табыс (футболдан түскен табыс үшін есептелген); және
- ii. ойыншылардың трансферлерінен жалпы таза нәтиже; аз
- iii. Жалпы операциялық шығындар (футбол кірісі үшін есептелген).

d) 4-Шарт: Қызметтің үздіксіздігі

Есепті кезеңдегі жылдық қаржылық есептілікке қатысты аудиторлық қорытындыда жұмыс істеп тұрған кәсіпорынға қатысты мәселеге, аудиттің негізгі мәселесіне немесе ескертулері бар пікірге баса назар аударылмайды

VII. Әділ құнды анықтамасы

1. Әділ құн активті сату үшін алынатын немесе нарыққа қатысушылар арасындағы немесе мүдделі тараптар арасындағы операция жасалған күнгі мәміледегі реттелген мәміле шеңберінде міндеттемені беру үшін төленетін бағаны білдіреді.

2. Әділ құн – бұл актив тәуелсіз тараптар арасындағы мәміледе хабардар мүдделі тараптар арасындағы міндеттемені айырбастауға немесе өтеуге болатын сома. Келісім немесе мәміле, егер олар Келісімнің кез келген Тарабы үшін басқаша алынғаннан гөрі тиімдірек шарттармен жасалған болса, нарықтық шарттардағы мәміле болып саналмайды.

VIII. Әділ құнды бағалау

1. Мәміленің мәлімделген әділ құнын ОФКК бағалайтын жағдайларда тәуелсіз үшінші тарап бағалаушысы стандартты нарықтық тәжірибеге сәйкес әділ құнды бағалауды жүргізеді және мәмілеге әділ құнды тағайындайды. Клуб УЕФА мақұлдаған тәуелсіз үшінші тарап бағалаушысын таңдай алады.

2. Коммерциялық операцияларды бағалау ОФКК бекіткен рәсімге негізделуі керек.

3. Егер лицензиат әділ құнды бағалауды бастаса немесе CFCB осы Ережелерге сәйкес лицензиат мәлімдеген әділ құнды қарастырса, лицензиат осындай әділ құнды бағалауды жүргізу үшін УЕФА мақұлдаған ұйымдардың қысқа тізімінен тәуелсіз үшінші тарап бағалаушысын тағайындай алады. Үшінші тарап бағалаушысы лицензиатпен немесе лицензиаттың байланысты тарапымен қандай-да бір мүдделер қақтығысына ұшырамауы керек (мысалы, лицензиатпен немесе лицензиаттың байланысты тарапымен тиісті кезең ішінде кез-келген басқа бизнесте, соның ішінде ағымдағы лицензиялау маусымында) және оның тәуелсіздігін растауы керек.

4. Егер лицензиат тағайындаған үшінші тарап бағалаушысы жүргізген әділ құнды бағалауды CFCB қанағаттанарлық деп тапса, тиісті тағайындалған әділ құн содан кейін футбол кірістерін және/немесе команданың құндылық коэффициентін есептеу үшін қолданылады.

5. ОФКК қосымша бекітілген бөгде сарапшыларға сол қаралып отырған мәміленің әділ құнына қосымша бағалау жүргізуді тапсыруға құқылы. Бұл жағдайда футбол кірістерін және/немесе команданың шығындар коэффициентін есептеу үшін пайдаланылатын әділ құн әділ құнды бағалау туралы екі есепте көрсетілген әділ құнның орташа мәніне сәйкес келеді.

XII ҚОСЫМША

Команда құнының коэффициентін есептеуге қатысты элементтер

I. Команданың шығындар коэффициентінің алымы

1. Команданың құндылық коэффициентін есептеу үшін анықтамалар келесідей:

2. Тиісті тұлғалардың қызметкерлеріне еңбекақы төлеуге арналған шығыстар

a) Тиісті тұлғалар үшін еңбекке ақы төлеу шығыстары әрбір тиісті тұлғаға қатысты 67-баптағы анықтамаға сәйкес есептілік периметрінде лицензиат немесе кез келген ұйым шеккен еңбекке ақы төлеу шығыстарының жиынтығын білдіреді.

b) тиісті тұлғаларға:

i. тиісті кезең ішінде кез келген уақытта лицензиатта тіркелген әрбір кәсіби ер ойыншы;

ii. лицензиат тіркеуді тиісті кезеңге басқа футбол клубына уақытша ауыстыруға келіскен кез келген басқа кәсіби ер ойыншы;

iii. лицензиат тиісті кезеңде еңбекақы төлеу шығындарын көтерген кез келген басқа кәсіби ер ойыншы;

iv. ұйғарымға сәйкес бас жаттықтырушының міндетін атқарған кез келген адам 50-бап, тиісті кезеңде; және

v. бұрын бас жаттықтырушының міндетін атқарған және оған қатысты лицензиат тиісті кезеңде еңбекақы төлеуге жұмсалған кез келген басқа тұлға.

c) тиісті адамдар үшін еңбекақы мыналарды қамтиды:

i. жалпы жалақы/жалақы, яғни кез-келген табыс салығы мен жұмысшылардың әлеуметтік қамсыздандыруына аударымдар шегерілгенге дейін;

ii. ағымдағы жұмыспен қамту үшін ақшалай емес сыйақылар, мысалы, заттай жеңілдіктер, жеке медициналық көмекке, тұрғын үйге, автомобильдерге және ақысыз немесе субсидияланған тауарлар мен қызметтерге қол жетімділік;

iii. "көтеру" және еңбек сіңірген жылдары үшін төлемдер;

iv. спорттық өнімділік сыйлықақыларына арналған шығыстар және басқа да сыйлықақы шығындары;

v. зейнетақы жарналарын және зейнеткерлікке шыққан кездегі кез келген біржолғы төлемдерді қоса алғанда, еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақылар, сондай-ақ өмірді сақтандыру және медициналық қызметке қолжетімділік сияқты еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі кез келген басқа да сыйақылар;

vi. қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар, мысалы, ұзақ мерзімді ақылы еңбек демалысы, мерейтойлық немесе басқа еңбек өтілі, пайда мен бонустарға қатысу және кейінге қалдырылған сыйақы;

vii. жұмыстан босату кезіндегі жәрдемақылар/төлемдер;

viii. роялти, нәтиже бонустары немесе басқа келісімшарттық бонустар;

ix. футбол және / немесе футбол емес қызметпен байланысты ұсынымдар түрінде жарнамалау, медианы ілгерілету немесе ілгерілету мақсатында қызметкерлердің суреттерін немесе беделін пайдалану құқығы туралы шарттық келісімдерден тікелей немесе жанама туындайтын кескін құқықтары үшін төлемдер;

x. Жұмыс берушінің әлеуметтік қамсыздандыруға кез келген жарналары;

xi. егер жоғарыда аталған тармақтарға басқаша енгізілмесе, криптовалюталар, крипто-активтер, фан-токендер және бір-бірін алмастырмайтын таңбалауыштар (NFT) сияқты кез келген басқа сыйақы түрлері

xii. егер лицензиат ОФКК үшін қанағаттанарлық түрде келісімнің осы Келісім болып табылатынын, әділ құны бар екенін дәлелдей алмаса, сондай-ақ демеуші/үшінші тарап пен лицензиат арасындағы қандай да бір қарым-қатынасқа қарамастан талқыланып, жасалса, өнімді ұсынуға, демеушілікке, қолдауға немесе жылжытуға байланысты тиісті тұлғаға қатысты үшінші тарап шеккен барлық шығыстар.

3. Тиісті тұлғаларға арналған шығындардың амортизациясы/құнсыздануы **VIII қосымшадағы** айқындамаға сәйкес лицензиаттың жылдық қаржылық есептілігі және/немесе аралық қаржылық есептілігі негізінде есептеледі.

4. Агенттерге / делдалдарға / байланысты тараптарға арналған шығыстар

a) агенттерге/делдалдарға арналған шығыстар тиісті тұлғалар үшін еңбекақы төлеу шығыстарына және тиісті тұлғалардың шығыстарының амортизациясына/құнсыздануына өзгеше түрде енгізілмеген агенттерге/делдалдарға арналған шығыстарды білдіреді.

b) байланысты тараптардың шығындары – бұл байланысты тарапқа төленетін және лицензиат, есептілік периметріндегі кез келген ұйым немесе тиісті тұлғаға қатысты үшінші тарап шеккен барлық шығындар.

c) тиісті тұлғаға қатысты "байланысты тарап" термині мынадай тұлғаларды білдіреді:

i. жақын отбасы мүшесі мынадай тұлғаларды білдіретін осындай тиісті адамның кез келген жақын отбасы мүшесінің;

ii. жұбайы, бірге тұратын немесе азаматтық серіктес;

iii. тиісті адам ұзақ мерзімді отбасылық қарым-қатынаста серіктес ретінде өмір сүретін кез келген басқа

адам;

iv. тиісті адамның немесе осы ұйғарымның (i) тармағына жататын кез келген адамның балалары немесе асырап алынған балалары;

v. осы ұйғарымның (i) тармағына жататын, тиісті адаммен тұратын және 18 жасқа толмаған адамның кез келген балалары немесе асырап алынған балалары;

vi. бауырлар;

vii. ата-аналар; және

viii. тиісті адамның немесе осы ұйғарымның (i) тармағына жататын кез келген адамның асырауындағы адамдар;

ix. тиісті тұлғаның атынан әрекет ететін кез келген агент/делдал немесе өкіл;

x. өзіне қатысты тиісті тұлға немесе осы ұйғарымның (i) және (ii) тармақтарында көрсетілген тұлғалар санаттарының кез келгені кез келген заңды тұлға;

xi. осы заңды тұлғаның шығарылған акционерлік капиталының 20% немесе одан көп бөлігіне бенефициарлық құқығы бар; немесе

xii. осы заңды тұлғаның кез келген жалпы жиналысында дауыс беру құқығының 20% - дан астамын пайдалануды жүзеге асыруға немесе бақылауға құқығы бар; және

xiii. тікелей немесе жанама, толық немесе ішінара құрылған немесе әрекет ететін кез келген компания, траст, серіктестік немесе басқа орган, ұйым немесе механизм тиісті тұлғаның немесе осы анықтамада көрсетілген тұлғалардың кез келген немесе барлық басқа санаттарының мүдделері үшін немесе оларға қатысты.

5. Тиісті тұлғаларға қатысты қызметкерлерге еңбекақы төлеуге арналған шығыстарды түзету

i. Лицензиат төменде сипатталған белгілі бір жағдайларда команда құнының алымын төмендеу жағына қарай реттей алады. Егер лицензиаттың салық және әлеуметтік мультипликаторы негізгі салық және әлеуметтік мультипликатордан асып кетсе, мұндай түзету мүмкін болады.

ii. Лицензиаттың салық мультипликаторы және әлеуметтік қамсыздандыру мультипликаторы-бұл қызметкерлерге төленетін жалпы шығындарды анықтау үшін тиісті тұлғалардың қызметкерлеріне төленетін таза шығындар көбейтілетін сома

iii. Негізгі салық және әлеуметтік сақтандыру мультипликаторын УЕФА әр үш жыл сайын есептейді. Бұл есептеу кезінде клубтық жарыстарға қол жеткізу тізіміндегі УЕФА-ның бес жетекші мүше қауымдастығының салықтық және әлеуметтік қамсыздандыру мультипликаторларының орташа мәні. 2024-2026 жылдар кезеңіне жарамды салықтар мен әлеуметтік қамсыздандырудың негізгі мультипликаторы 2,16 құрайды.

iv. Реттеу шамасы арасындағы айырмашылыққа тең:

a) лицензиаттың барлық тиісті тұлғалардың еңбегіне ақы төлеуге арналған шығыстары; және

b) УЕФА-ның есепті салық және әлеуметтік қамсыздандыру мультипликаторына көбейтілген жұмыскерлерге немесе лицензиат барлық тиісті тұлғаларға төлеуге жататын жәрдемақыларды төлеуге арналған таза шығыстар;

v. Егер лицензиат салықтар мен әлеуметтік сақтандыру алымдарына қатысты топтың құнын есептегішті түзетуді қаласа, ол белгіленген мерзімге және УЕФА хабарлаған нысанда салық және әлеуметтік сақтандыру кестесін дайындап, ұсынуы керек. Кем дегенде, ол әрбір тиісті адамға ашуы керек:

a) қызметкерлерге төленетін төлемдердің таза шығындары, яғни кез келген табыс салығын, қызметкер мен жұмыс берушінің әлеуметтік сақтандыру аударымдарын шегергенде;

b) жеке тұлғалардың табыстарына салынатын кез келген салық;

c) қызметкерлердің кез келген әлеуметтік сақтандыру жарналары;

d) жұмыс берушінің әлеуметтік сақтандыру бойынша кез келген алымдары

vi. Салықтар мен әлеуметтік сақтандыру кестесі жылдық және аралық қаржылық есептілікпен келісіліп, аудиторлар бағалауы керек.

II. Команданың құндылық коэффициентінің бөлгіші

1. Команданың құн коэффициентінің бөлгішін есептеу үшін анықтамалар келесідей:

2. Түзетілген операциялық кірістер XII қосымшада сипатталған келесі баптардың қосындысы ретінде есептеледі:

i. кіріс – билеттерді сату

ii. Кіріс – демеушілік және жарнама

iii. Кіріс – хабар тарату құқығы

iv. Кіріс – коммерциялық қызмет (кәдесый тауарларын сатумен тікелей байланысты шығындарды шегергенде)

v. кіріс – УЕФА-ның бірлескен төлемдері мен жүлде қаражаты

vi. Кіріс – басқа операциялық кірістер (клубпен байланысты футбол емес қызметпен тікелей байланысты

шығыстарды шегергенде)

Жоғарыда аталған кірістер, егер жоғарыда аталған элементтердің кез келгені азайтылуы керек:

vii. XI қосымшада сипатталғандай әділ құннан жоғары кіріс операциялары;

viii. Клубқа қатысы жоқ футбол емес қызметтен түсетін табыс;

ix. Ерекше сипаттағы кірістер.

3. Тиісті тұлғаларды тіркеуден шығарудан түскен таза пайда немесе залал **VIII қосымшаға** сәйкес танылуға тиіс.

4. Басқа трансферттік кірістер / шығыстар келесі баптардың сомасы ретінде есептеледі:

i. тиісті кезеңдегі еңбекке ақы төлеуге арналған шығыстар құрамында немесе агенттерге/делдалдарға арналған өзге де шығыстар құрамында капиталдандыру және амортизация әдісін пайдалана отырып өзгеше түрде ескерілмейтін тиісті тұлғаларға арналған шығыстар.

ii. Ойыншының басқа клубтан немесе басқа клубқа уақытша ауысуына байланысты жұмсалған сомаларды, сондай-ақ басқа футбол клубы, агент/делдал немесе ұлттық футбол қауымдастығы/лигасы сияқты басқа Тарапқа қатысты кез келген тікелей байланысты сомаларды қамтитын жалдау құны;

iii. Тиісті кезеңде капиталдандыру және амортизация әдісін пайдалана отырып, өзгеше түрде есепке алынбайтын тиісті тұлғалардың тіркеулерінің шығуынан есепке алынған кірістер; және

iv. Ойыншының басқа клубқа немесе басқа клубтан уақытша ауысуына байланысты танылған сомаларды қамтитын жалдау кірісі, басқа футбол клубы, агент/делдал немесе PFLK сияқты басқа Тарап алдындағы міндеттеме бойынша төленген және/немесе төленетін кез келген тікелей байланысты сомаларды шегергенде.

XIII ҚОСЫМША

Командаға шығындар туралы ережені бұзудың салдары

Команда құны ережесі

Лицензиат командасының лицензиялар маусымына арналған құн коэффициенті белгіленген 70% лимиттен аспауы тиіс.

Команданың құндылық коэффициентін есептеу

Лицензиат командасының құн коэффициенті сома ретінде есептеледі:

i. тиісті тұлғаларға қатысты еңбекақы төлеуге арналған шығыстар;

ii. тиісті тұлғаларға арналған шығыстардың амортизациясы/құнсыздануы; және

iii. агенттерге/делдалдарға/байланысты тараптарға арналған шығыстар (егер олар жоғарыдағы I немесе II тармаққа енгізілмесе); мынадай сомаға бөлінген:

iv. түзетілген операциялық кірістер; және

v. тиісті тұлғаларды тіркеуден шығудан түскен таза пайда / залал және ауысуларға байланысты өзге де кірістер / шығыстар

Команданың құн коэффициентінің алымы жоғарыда көрсетілген i), ii) және iii) мәндерінің қосындысын білдіреді. Команданың құндылық коэффициентінің бөлгіші IV) және v) мәндерінің қосындысын білдіреді.

Команданың құндылық коэффициентінің элементтері XII Қосымшада анықталған.

Команда құнының коэффициентін есептеу үшін тиісті кезеңдер:

a) i) - ден iv-ге дейінгі элементтер үшін лицензияланатын маусым ішінде 31 желтоқсанға дейінгі 12 айлық кезең; және

b) V элемент үшін 12 айға пропорционалды лицензияланатын маусым ішінде 31 желтоқсанға дейін 36 ай)

I. Принципері

a) команда құнының коэффициенті жоғарыда белгіленген шектен жоғары, яғни команда құнының ережесін бұзатын лицензиатқа лицензиат командасының құнының коэффициенті ағымдағы және алдыңғы үш лицензияланатын Маусымда лицензиат тарапынан белгіленген лимиттен және бұзушылықтар санынан асатын дәрежеге байланысты ОФКК айқындайтын қаржылық тәртіптік жаза қолданылатын болады.

b) қаржылық тәртіптік жазаны УЕФА лицензиат лицензияланатын маусымда УЕФА клубтық турнирлеріне қатысқаны үшін алатын УЕФА-ның бірлескен төлемдері мен жүлде ақшасынан міндетті түрде ұстайтын болады. Егер УЕФА-ның клубтық турнирлерінен алынған бірлескен төлемдер мен жүлде ақшасы қаржылық тәртіптік жазадан аз болса, УЕФА барлық осындай бірлескен төлемдер мен жүлде ақшаларын ұстайды, ал клуб қалған бөлігін ОФКК белгілеген мерзімде төлеуі керек.

c) егер лицензиат команда құнының ережесін Елеулі бұзуға жол берді деп есептелсе, **ОФКК УЕФА**

қызметін реттейтін іс жүргізу ережелерінде келтірілген тізімге сәйкес ОФКК қаржылық тәртіптік жазаға қосымша тәртіптік шаралар қолданады.

II. Елеулі бұзушылықты анықтау

Лицензиат команда құнының ережесін Елеулі бұзған болып есептеледі, егер:

- оның лицензияланатын маусымдағы команда құнының коэффициенті **команда құнының ережесінде** белгіленген шектен 20% - дан асады немесе
- оның лицензияланатын маусымдағы команда құнының коэффициенті **команда құнының ережесінде** белгіленген лимиттен 10% - дан асады және ол алдыңғы үш лицензияланған Маусымда лимиттен бір немесе бірнеше рет асып түсті; немесе
- оның лицензияланатын маусымдағы команда құнының коэффициенті шектен асады, **команда құнының ережесі** және оның команда құнының коэффициенті алдыңғы үш лицензияланған маусымда **команда құнының ережесінен** екі немесе одан да көп рет асып түсті

III. Қаржылық тәртіптік жазаны есептеу

- Егер лицензиат командасының құн коэффициенті белгіленген шектен асып кетсе, онда лицензиатқа команданың құн коэффициентінің асып кету үлесі ретінде есептелетін қаржылық тәртіптік жаза қолданылады.
- Лицензиат командасының құн коэффициентінен асып кету — бұл лицензиат командасының құн коэффициентін есептеуде анықталған лицензиат командасының құн коэффициентінің алымы құрамның шығындарынан асатын сома, әйтпесе лицензиат командасының құн коэффициенті **команданың құн ережесінде** белгіленген шекті деңгейге тең болуы үшін қажет болады.
- ОФКК салатын қаржылық тәртіптік жаза лицензиаттың соңғы 4 лицензияланатын Маусымда (лицензияланатын маусымды қоса алғанда) жасаған команда құнының ережесін бұзудың ауырлығы мен бұзушылықтар санына қарай айқындалатын лицензиат командасының құн коэффициентінің асып кету пайызын білдіреді. Қаржылық тәртіптік жаза қолдану кезінде ОФКК төмендегі **XIII (IV) қосымшаға** сәйкес кестені басшылыққа алатын болады.

IV. Қаржылық тәртіптік жазалар торы

Лицензиат командасының құн коэффициентінің асып кетуінен пайызбен қаржылық тәртіптік жаза деңгейі:

Команданың шығындар коэффициентінің белгіленген шегінен жоғары пайыз	Бірінші бұзушылық	Екінші бұзушылық	Үшінші бұзушылық	Төртінші бұзушылық
> 0 – ≤ 10	10–25 %	25–50 %	50–75 %	75–100 %
> 10 – ≤ 20	25–50 %	50–75 %	75–100 %	
> 20 – ≤ 30	50–75 %	75–100 %		
> 30	75–100 %			

XIV ҚОСЫМША:

QJ League жарыстарына қатысу үшін жасөспірімдер командаларын лицензиялау критерийлері

QJ League жарыстарына қатысу үшін лицензия іздеуші келесі лицензиялау критерийлеріне сәйкес келуі керек:

ҚҰҚЫҚТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

2. QJ League жарыстарына қатысуға өтініш

Лицензия ізденуші өз өтінішінде Лицензия ізденушінің келесі әрекеттері расталады:

- FIFA, UEFA және ҚФФ Жарғыларының, Ережелерінің, Директивалары мен Шешімдерінің, сондай-ақ Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорт істері жөніндегі төрелік соттың юрисдикциясының міндетті күшін мойындайды және сақтайды;
- QJ League жарыстарға қатысады;
- лицензиарды кез келген өзгерістер туралы дереу ақпараттандырады;
- ұсынатын құжаттары толық әрі дұрыс;

е) лицензиар сәйкестік тексерулерін жүргізу құқығын сақтайтынын мойындайды, осыған байланысты лицензиарға іске қатысы бар кез келген құжаттарды тексеру және кез келген тиісті мемлекеттік органдар мен басқа да ұйымдардан ақпарат алу үшін құзырет береді.

3. Минималды заңи ақпарат

Лицензия ізденуші лицензиарға белгіленген мерзімде заңды күші бар төмендегі құжаттарды ұсынуға міндетті:

- а) заңды тұлғалардың тиісті мөрлерімен куәландырылған лицензия ізденушінің басшысы мен құрылтайшысы қол қойған белгіленген нысандағы өтініш;
- б) белгіленген нысандағы құпиялылық туралы келісім;
- с) белгіленген нысандағы өзара қатынас туралы келісім;
- д) заңды тұлғаның құрылтай құжатының (Жарғысының) нотариалды куәландырылған көшірмесі;
- е) уәкілетті орган (ХҚКО) лицензия іздеушіге берген, келесідей қажетті мәліметтерді қамтитын тіркелген заңды тұлға, филиал немесе өкілдік туралы анықтама;
  - ұйымдастырушылық-құқықтық нысан;
  - заңды тұлғаның атауы;
  - орналасқан орны.
- ф) мемлекеттік тіркеу/заңды тұлғаны қайта тіркеу туралы анықтама;
- г) уәкілетті тұлғалардың қолтаңбаларының және лицензия іздеушінің белгіленген нысандағы мөр бедерінің үлгілері;

Спорттық критерийлер

4. Жасөспірімдер командалары

4.1 лицензия ізденуші ФО және А құрылымында QJ League жарыстарына қатысу үшін базалық жасы U-18 болатын бір жасөспірімдер командасының болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс (көрсетілген жас санаты бойынша QJ League жарыстарын өткізген жағдайда және оларға ізденушінің жасөспірімдер командасын қатысуға шақырған жағдайда).

4.1.1 осы тармақтың талабы «А» және «В» дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

4.2 лицензия ізденуші ФО және А құрылымында QJ League жарыстарына қатысу үшін базалық жасы U-17 болатын бір жасөспірімдер командасының болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс (көрсетілген жас санаты бойынша QJ League жарыстарын өткізген жағдайда және оларға ізденушінің жасөспірімдер командасын қатысуға шақырған жағдайда).

4.2.1 осы тармақтың талабы «А» және «В» дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

4.3 лицензия ізденуші ФО және А құрылымында QJ League жарыстарына қатысу үшін базалық жасы U-16 болатын бір жасөспірімдер командасының болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс (көрсетілген жас санаты бойынша QJ League жарыстарын өткізген жағдайда және оларға ізденушінің жасөспірімдер командасын қатысуға шақырған жағдайда).

4.3.1 осы тармақтың талабы «А» дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

Кадрлық және әкімшілік критерийлер

5. QJ League командасының әкімшісі

а. лицензия ізденушінің ФО және А құрылымында операциялық қызметті жүргізуге жауапты QJ League командаларының әкімшісі болуы тиіс. Бұл ретте клубтың негізгі командасында немесе ФО-да және А-да осындай немесе өзге де позицияны атқаратын адамға лауазымға жіберілмейді.

б. осы тармақтың талабы "А" және "В" дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

6. QJ League командаларының медиа офицері

а. лицензия ізденушінің ФО және А құрылымында бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара іс-қимыл жасауға жауапты QJ League командаларының медиа-офицері болуы тиіс. Бұл ретте клубтың негізгі командасында немесе ФО-да және А-да осындай немесе өзге де позицияны атқаратын адамға лауазымға жіберілмейді.

б. осы тармақтың талабы "А" және "В" дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

7. QJ League командасының маркетингологы

а. лицензия ізденуші QJ League командасының маркетингологы ФО және А құрылымында болуы керек. Бұл ретте клубтың негізгі командасында немесе ФО-да және А-да осындай немесе өзге де позицияны

атқаратын адамға лауазымға жіберілмейді.

б. осы тармақтың талабы "А" дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

8. QJ League командасының дәрігері

"А" дивизионының QJ League қатысушы-командалары үшін:

1. Лицензия ізденушінің өз штатында кем дегенде екі дәрігері болуы керек, олар QJ League-сына қатысатын командалармен жұмыс істеуге жауапты, және қонақтар матчтарына міндетті түрде қатысады (жарыс регламентінің талаптарына сәйкес, QJ League).

2. QJ League командасының дәрігері:

а). екі дәрігердің бірі үшін алғашқы медициналық көмек көрсету құқығымен, міндетті түрде жоғары медициналық білім және ҚР уәкілетті органы берген спорттық медицина маманының сертификаты болуы керек.

б). екі дәрігердің бірі үшін орта медициналық білім, Алғашқы медициналық көмек көрсету құқығы болуы керек.

"В" дивизионының QJ League қатысушы-командалары үшін:

1. Лицензия ізденушінің өз штатында кем дегенде бір дәрігері болуы керек, ол QJ League-ге қатысатын командалармен жұмыс істеуге жауапты, және қонақтар матчтарына міндетті түрде қатысады (жарыс регламентінің талаптарына сәйкес, QJ League).

2. QJ League командасының дәрігері:

А) алғашқы медициналық көмек көрсету құқығымен жоғары медициналық білімі болуы керек;

б) ҚР уәкілетті органы берген спорттық медицина маманының сертификаты болуы керек.

9. U-18 командасының бас жаттықтырушысы

а. лицензия ізденуші U-18 командасының бас жаттықтырушысын тағайындауы керек.

б. бас жаттықтырушының кем дегенде УЕФА-ның "А" санатындағы жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес "А" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткілікті.

10. U-17 командасының бас жаттықтырушысы

а. лицензия ізденуші U-17 командасының бас жаттықтырушысын тағайындауы керек.

б. бас жаттықтырушының кем дегенде УЕФА-ның "А" санатындағы жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес "А" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткілікті.

11. U-16 командасының бас жаттықтырушысы

а. лицензия ізденуші U-16 командасының бас жаттықтырушысын тағайындауы керек.

б. бас жаттықтырушының кем дегенде УЕФА-ның "В" санатындағы жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес "В" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткілікті.

12. U-18 командасының бас жаттықтырушысының көмекшісі

а) лицензия ізденуші U-18 командасының бас жаттықтырушысының көмекшісін тағайындауы керек.

б) бас жаттықтырушының көмекшісінде кем дегенде УЕФА-ның "В" санатындағы жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес "В" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткілікті.

13. U-17 командасының бас жаттықтырушысының көмекшісі

а) лицензия ізденуші U-17 командасының бас жаттықтырушысының көмекшісін тағайындауы керек.

б) бас жаттықтырушының көмекшісінде кем дегенде УЕФА-ның "В" санатындағы жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес "В" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткілікті.

14. U-16 командасының бас жаттықтырушысының көмекшісі

а) лицензия ізденуші U-16 командасының бас жаттықтырушысының көмекшісін тағайындауы керек.

б) бас жаттықтырушының көмекшісінде кем дегенде "С" санатындағы УЕФА жаттықтырушы дипломы

болуы немесе УЕФА жаттықтырушы конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес "С" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткіліксіз.

15. U-18 командасының қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушысы

- a) лицензия ізденуші U-18 командасының қақпашыларымен жұмыс жөніндегі жаттықтырушыны тағайындауы тиіс.
- b) қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушының кем дегенде УЕФА-ның "С" санатындағы жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес "С" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткіліксіз.

16. U-17 командасының қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушысы

- a) лицензия ізденуші U-17 командасының қақпашыларымен жұмыс жөніндегі жаттықтырушыны тағайындауы тиіс.
- b) қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушының кем дегенде УЕФА-ның "С" санатынан төмен емес жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес "С" санаты дипломын алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткіліксіз.

17. U-16 командасының қақпашыларымен жұмыс жөніндегі жаттықтырушысы

- a) лицензия ізденуші U-16 командасының қақпашыларымен жұмыс жөніндегі жаттықтырушыны тағайындауы тиіс.
- b) қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушының кем дегенде УЕФА-ның "С" санатынан төмен емес жаттықтырушы дипломы болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушы конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес "С" санаты дипломын алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткіліксіз.

18. QJ League командалық үйлестірушісі (аналитикалық әдіскер)

1. Лицензия ізденуші QJ League командасының үйлестірушісін тағайындауы керек. QJ League командаларының үйлестірушісі кем дегенде УЕФА-ның "A-Elite" немесе "PRO" санатындағы жаттықтырушы дипломына ие болуы немесе УЕФА-ның жаттықтырушылар конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес "A-Elite" немесе "PRO" санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болуы тиіс. Оқу курсына бір рет тіркелу осы критерийге сәйкес келу үшін жеткіліксіз. Бұл ретте клубтың негізгі командасында немесе ФО және А-да осындай немесе өзге де позицияны атқаратын адамға лауазымға жіберілмейді.
2. Осы тармақтың талабы "А" дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

19. Менталды дайындық бойынша жаттықтырушы

1. Лицензия ізденуші QJ League командаларының менталды дайындық бойынша жаттықтырушы / спорт психологын тағайындауы керек.
2. QJ League командаларының менталды дайындық бойынша жаттықтырушы / спорт психологы психология, педагогика немесе спорттық психология сертификаты бойынша жоғары білімі болуы керек.
3. Осы тармақтың талабы "А" дивизионының қатысушылары үшін міндетті.

20. Құқықтары және міндеттері

1. **5-19 тармақтарда** көрсетілген персоналдың құқықтары және міндеттері ҚР қолданыстағы Еңбек кодексіне сәйкес жазбаша түрде айқындалуы тиіс.
2. **5-19 тармақтарда** көрсетілген лицензия ізденушінің қызметкерлері клубтағы басқа лауазымдарды қоса атқара алмайды.

21. Маусым бойғы бос лауазымдар

1. Егер **5-19 тармақтарда** көрсетілген лауазым лицензиялау маусымы ішінде бос болса, Лицензия ізденуші Лицензиялау департаментіне 2 жұмыс күні ішінде хабарлауға, сондай-ақ осы лауазым осы Ережелердің талаптарына сәйкес келетін тұлғамен тұрақты негізде атқарылуы тиіс 30 (күнтізбелік) күннен аспайтын мерзімге міндетін атқарушы адамды тағайындауға тиіс. Лауазымға отығаннан кейін Лицензия ізденуші 2 жұмыс күні ішінде Лицензиялау департаментіне хабарлауы тиіс.
2. Егер лауазым ауруға немесе жазатайым оқиғаға байланысты бос болған жағдайда, лицензиар 30 күндік мерзімді 60 (күнтізбелік) күнге дейін, бірақ тиісті адамның денсаулық жағдайы оған өз міндеттерін қайта бастауға мүмкіндік бермейді деп сенуге дәлелді негіз болған жағдайда ғана ұзарта алады.

Инфрақұрылымдық критерийлер

22.QJ League матчын өткізу үшін стадионы

- а) лицензия ізденушінің иелігінде ҚФФ аумағында орналасқан және ҚФФ мақұлдауы тиіс QJ League матчтарын өткізуге арналған стадион болуы тиіс.
- б) егер лицензия іздеуші стадионның иесі болып табылмаса, ол осы немесе басқа стадиондардың (стадиондардың) иесімен жазбаша шарт ұсынуы тиіс.
- с) стадионды(-s) лицензияланатын Маусымда йо лигасының үй матчтарына лицензия алуға өтініш берушіге пайдалануға болатындығына кепілдік берілуі керек.

23.QJ League матчтарын өткізуге арналған стадиондарға қойылатын талаптар

- а. Стадион келесі минималды талаптарға сай болуы керек:

Өріс өлшемі	100-110 м. (ұзындығы); 64-68 м. (ені).
Қақпа және қосалқы қақпа	Футбол қақпасы алюминийден немесе ұқсас материалдан жасалуы керек және олар IFAB ойын ережелеріне сәйкес келуі керек.
Жылыту аймағы	Қосалқы ойыншыларға арналған жылыту алаңы төрешінің бірінші көмекшісінің артындағы бүйірлік сызық бойымен қол жетімді болуы керек.
Қосалқы ойыншыларға арналған орындық	Стадион кем дегенде 14 адамға арналған екі жабық орындықпен жабдықталуы керек.
Командаға арналған киім ауыстыратын бөлме	Үш душ, екі бөлек дәретхана. Киім ілгіштері немесе кем дегенде 22 адамға арналған жеке шкафтары бар жабдықталған жеке орындықтар.
Төрешілерге арналған киім ауыстыратын бөлме	Екі душ, бір бөлек дәретхана, алты орындық, үстел, киім ілгіштері немесе кем дегенде 6 адамға арналған жеке шкафтар.
Резервтік төрешіге арналған орын	Резервтік төреші үшін орын болуы.
Стадион сыйымдылығы	Кем дегенде 500 орын.
VIP орындар және қонақжайлылық аймағы	Кем дегенде 10 орын.
VIP қонақтарға арналған тұрақ орындары	Кемінде 5 орын.
Ақпараттық табло	Табло ойын барысында келесі минималды ақпаратты көрсетуі керек: командалардың атауы, голдар, уақыты.
Қауіпсіздік	Стадионға келу және кету кезінде екі команданың, төрешілердің, матч инспекторының қауіпсіз қозғалысын, сондай-ақ киім ауыстыратын бөлмелерден ойын алаңына тікелей, жабық және қауіпсіз кіруді қамтамасыз етуі керек.
Инспектор	Стадион матч инспекторына арналған үй-жайлармен, командалар мен төрешілердің киім ауыстыратын бөлмелеріне тікелей кірумен, сондай-ақ матчты көру үшін стадиондағы оларға бөлінген орындармен жабдықталуы керек.
Медициналық бөлме	Стадион медициналық жедел жәрдем бөлмелерімен жабдықталуы керек.
Прожекторлық жарықтандыру	Стадион орташа жарықтандыру критерийлеріне сәйкес келетін жарықтандыру жүйесімен жабдықталуы тиіс Стадиондардың инфрақұрылымы бойынша ҚФФ Регламентінің "3 санаты".
Трибуналар мен көрермендер орындары	Көрермендерге арналған орындар жеке, мықтап бекітілген, берік, сынбайтын, жанбайтын материалдан жасалған және арқалығы болуы тиіс. Арқасы жоқ орындықтар мықтап бекітілген жағдайда рұқсат етіледі.
Көрермендерге арналған кіреберістер мен шығулар	Стадионның ішіндегі және сыртындағы өткелдер, кіреберістер, шығулар және барлық қоғамдық аймақтар көрермендерді өз орындарына бағыттау үшін нақты көрсетіліп, белгіленуі керек.
Трансляцияға арналған Интернет	Кіріс және шығыс жылдамдығы 100 мбит/сек кем емес сымды интернет

Теледидар камераларына арналған	Бір негізгі камералық платформа негізгі трибунаға орнатылуы керек, кем дегенде 2 қуат нүктесі болуы керек. Стадионда кемінде 6 камералық платформа болуы керек.
Жарнамалық щиттер	Ойын алаңының айналасына орнатылған жарнамалық щиттер көрермендердің көруіне кедергі болмауы керек. Жарнама биіктігі 110 см-ден аспауы керек. Жарықдиодты экрандарды жабдықтауға рұқсат етіледі.